

Poslední dny
ctihodné
Anny Kateřiny
Emmerichové

**POSLEDNÍ DNOVÉ
CTIHODNÉ A. K. EMMERICHOVÉ**

POSLEDNÍ DNOVÉ
CTIHODNÉ
ANNY KATEŘINY
EMMERICHOVÉ

Podle zápisků Poutníkůvých uspořádal

P. K. E. Schmöger C. SS. R.

Přeložil P. Matěj Fencel

Sklad Marty Florianové ve Staré Říši na Moravě

1927

Naši milé přítelkyni

JULII NAVRÁTILOVÉ

z Annova,

*která práci rukou svých obětuje,
aby jiní mohli mít „potěšení z písem“,*

věnuji

VYDAVATELÉ

1. V JAKÝCH POMĚRECH ŽILA ANNA KATEŘINA OD R. 1820.

Na jaře 1820 zpozorovala Anna Kateřina, že jí nastávají nová muka. Ve výstražných viděních bylo jí ukázáno, že vzejdou od Poutníka a že budou trvati až do smrti; ale čtla také v duši samotného Poutníka a z denní zkušenosti poznávala, co ji čeká, odhodlá-li se přece k tomu, aby vypravovala vidění ze života Ježíšova. „Můj čas vypršel, prohlásila 11. března 1820, žiji jen proto, poněvadž jest mi ještě něco učiniti, nač mi zbývá pramálo času;“ a také zpovědník dosvědčoval: „Ještě ani živá duše jí neznala, když už její určení bylo dovršeno. Znáám to!“ To jest: dokončila svůj úkol, byla by tedy zemřela, kdyby se nebyla raději rozhodla pro čest Boží a spásu bližního ještě dále se brát cestou utrpení. Čím bohatější byla vidění, která vypravovala Poutníkovi, a čím lépe se jemu dařilo tato vidění zapisovati, tím větší si osoboval práva, a tím citelněji se cítil urážen vším bez rozdílu, jak osobami tak poměry, o nichž se domníval, že zaviňují vyrušování jemu nesnesitelná. Měl za to, že jest povolán, aby „vrstevníkům i potomstvu zachránil poklady nejzázračnější, které Bůh v nadbytečné hojnosti propůjčuje duši, jež podle jeho mínění takových pokladů prý nepotřebuje, ano ani prý není s to, aby je náležitě ocenila.“ A ježto sám si mohl dáti svědectví, že se neleká žádné námahy, aby splnil toto poslání, ano aby mu obětoval

všechn čas a všechny síly svého života, ký div, že v celém jeho chování k Anně Kateřině stále určitěji a stále příkřeji vystupuje požadavek, aby všechny ohledy ustupovaly před jeho prací, ano aby i Anna Kateřina tuto jeho práci pokládala za cíl své vlastní úlohy životní.

„Denně slábne, stůně více, tak si naříká Poutník, a obětuje vše, co jí ukazuje Bůh! Zdá se, jako by vidění byla určena jí a nikoli jiným! Nedo-vede už téměř nic jiného než naříkati, stonati, trudit se nebo zvracet! Zapomene vidění, po-něvadž se ani za mák nestará o takové věci, a všechny dojmy zapuzuje záležitostmi pranicotnými a starostmi ještě nicotnějšími. Kdyby aspoň sama z toho čerpala útěchu nebo poučení, přece by se to nějak omluvilo; ale vidění jsou jí dávána proto, aby je vypravovala, a ona toho ne-dbá!”

Necht Anna Kateřina dělala co dělala, s ničím nebyl spokojen, a abbé Lambert, P. Limberg nebo Wesener, ti teprve nic mu neudělali vhod. Ustrne-li se Wesener nad nemocnou, jež v nesnesitelných mukách vzdychá po úlevě, a podá jí nějakého léku, tož „ani on není spolehlivý a upřímného smýšlení. Třebaže s mnohým utrpe-ním se utkal ve šťastném boji, přece není dosti pokorný, aby ochotně připustil, že nemocná jest něco zhořa jiného, než zač ji dle svého názoru pokládal on, a jeho ošetřování a jeho škrábanice nejsou k ničemu”.

Nemůže-li se zpovědník domluvit s Poutníkem, „ježto zpovědník nechce uznati nejmenší

chybičky, tu patrně nic ho v srdci nepudí k lásce, dokud tvrdí, že nechybil. Než Poutník jest přesvědčen, že kdyby zpovědník jen poněkud dbal pořádku v jejím životě a pochopil význam jejího života, ani jediné vidění by nebylo ztraceno, a při tom by nebyla ani dost málo obtěžována, naopak, rozveselila by se tím a uklidnila. Než jest přesvědčen, i když tím pozbývá odvahy, že jest to nemožno za takového vedení. Dostane-li se k vypravování, tu aby člověk každé chvíle čekal pokoření a trýzeň, že mu nezbude než uhnouti ledajaké, zhoła arci nicotné návštěvě nějaké děvčky nebo klepny. Věci vážné, pilné se pak nedbá, a tak arci čeká i s nešťastným pisatelem těchto řádků, jenž na to obětoval drahocenný čas svého prchajícího života . . . Ale co o tom mluvit! Jest to marné a zhnusí se to . . . Není pochyby, že do nejdelší smrti nikdo nebude mít ani ponětí o souvislosti jejího vnitřního života. Ona sama to prožívá, nechápajíc toho. Poutník nemá na ni žádného vlivu; a zpovědník, který drží v rukou klíče od tohoto ohromného tajemství života, nemá vlastně na tom žádného zájmu, ba ani by to nedovedl z ní dostat. Ano, Poutník má to dílem za štěstí, že jest tomu tak; neboť kdyby mezi mocí, opravdu bezděčnou, kterou má na ni zpovědník, a mezi nadpřirozeným světem jejích vidění se nerozevírala tato propast jakési netečnosti, bylo by věru těžko předvídati, jak by se v ní všechno utvářilo. Teď ty úryvky, které vypravuje, bere z vlastního, vnitřního zrcadla; třeba že v truchlivých troskách, přece nikdo ni-

kdy nemůže vyčítati, že byly cizí rukou přemalovány."

Takové nářky se množí měsíc od měsíce v denících se stoupající podrážděností, a dávají dosti jasně poznati, jak bylo těžko Anně Kateřině a jejím přátelům ustavičně míti na krku Poutníka, jenž ne a ne pochopiti, že jest možné ještě jiné a snad správnější měřítko než to, kterým sám měřival omilostněnou a její životní úlohu. Nelitovav úmorné námahy s nejsvědomitější zevrubností pročitati a srovnávati na tisíce listů, na nichž Poutník zapisoval vidění, své postřehy a zkušenosti, jakož i nářky a žaloby, kterými zahrnoval nemocnou a všechny osoby kolem ní, nemůže teď pisatel tohoto životopisu nedati průchodu pravdě, že abbé Lambert, P. Limberg a Dr. Wesener posuzovali nemocnou mnohem správněji, jednali s ní neskonale laskavěji a podporovali ji v její úloze daleko účinněji než Poutník. Že Poutník poslouchal a zapisoval její vypravování, to bylo zásluhou jen obou kněží, kteří, byvše Bohem ustanoveni strážci omilostněné, plnili svou povinnost právě tak věrně a svědomitě jako za našich dnů P. Kapistran v Kaltern vůči bohabojné Marii z Mörl. A právě výčitky, kterými Poutník ustavičně doráží na P. Limberga, jsou nejzávažnějším svědectvím, že stěží by se byl našel schopnější vůdce Anny Kateřiny nad tohoto pokorného, prostého, čistého kněze silné víry, jenž zření své obracel nikoliv k viděním a mimořádným darům a zjevům, nýbrž k dokonalosti, osvědčené utrpením a konáním všelikých ctností, cíl

to, k němuž chtěl s pomocí Boží dovést svou kajícnici. Nebyla to tedy nerozumná, nevšímavá lhostejnost, jak si Poutník ustavičně naříká, ale neúprosná svědomitost a jasné poznání veliké moci, kterou v síle svého kněžství měl na omilostněnou a její dary, byl-li za všech okolností tak odměřený a přísný, tak opatrný a zdrželivý, máje pouze to na mysli, jak by ji stále hlouběji a hlouběji utvrzoval v pokoře a prostotě opravdu dětské. Tam směřovalo jeho počínání, a dle toho jest tohoto velmi ctihodného řeholníka posuzovati. Nikdy nedopustil, aby byla zproštěna některé domácí práce, nikdy nezakročil proti její pramálo snáselivé sestře tak ostře, jak by byl rád viděl Poutník, nikdy nezavřel dveří nějakému chudému, nemocnému, usouzenému člověku, aby se každé chvíle Anně Kateřině nenedostávalo příležitosti cvičiti se v pokoře, v lásce a v trpělivosti; a tím méně arci bylo lze ho pohnouti k tomu, aby se obdivoval viděním, nebo aby mučedníci odkazoval na nebeské tabule a nadpřirozené útěchy, a upíraje jejím nemocem a bolestem přirozený ráz, zakazoval jí bráti si lékaře a léky. Když byl jednou před Poutníkem prohodil: „Stále toužím po návratu do kláštera, a kdyby mi to nebylo uloženo, ani bych nevkročil k panně Emmerichové,” Poutník viděl v těchto slovech nové potvrzení, že nemá pro nemocnou ani účasti ani pochopení. A přece tato bezděčná slova vydávají nejčestnější svědectví Limbergovi a dosvědčují, že Bůh jej k ní povolal. Za prvního vyšetřování na jaře 1813 dal generálnímu vikáři

na vůli, chce-li místo něho ustanoviti Anně Kateřině jiného kněze; než ačkoliv generální vikář dlouho se choval k němu, bez jeho viny, velmi nemilostivě, přece skončiv vyšetřování, potvrdil ho formálně za jejího zpovědníka. Proto také mohl Poutníkovi, jenž tak rád se dovolával „své povinnosti“, aby bráně jakémukoliv vyrušování, dával si vypravovati vidění, namítnouti: „Která pak duchovní vrchnost mu to uložila, nebo pod poslušností poručila?“ což arci Poutník odbýval poznámkou, že je to „bezdůvodné, nemalý zmatek prozrazující povídání“. Ale dle pravdy byly to pocity povinnosti a svědomitost, které držely P. Limberga na místě, o něž se nikdy neucházel, a nikoliv snad nálada, ani půvab mimořádného, ani přirozená náklonnost; neboť jako abbé Lambertovi, tak také jemu od té chvíle, kdy mezi ním a Annou Kateřinou se navázaly duchovní styky, bylo nastoupiti s ní na cestu kříže, a snášeti s ní hany a pomluvy bez míry. Když osm roků bez hlesu přihlížel k tomu, jak jeho duchovní vrchnost se chová k němu nedůvěřivě, ano téměř opovržlivě, dostalo se mu konečně v srpnu 1820 od generálního vikáře a světícího biskupa písemně prvního projevu důvěry a uznání vůči panu von Rensing. Když pak v posledních letech utrpení nemocné se stupňovala, a tím arci se zvyšovala potřeba duchovní pomoci, tu ani Poutník nemohl nedati průchodu pravdě, dosvědčuje: „Dle pravdy jest jejím duchovním vůdcem, což jest nemálo klopotná, dni a noci vyžadující čin-

nost, a to koná vedle své vzdálené, neúnavné duchovní správy, kterou vykonává za každého počasí s neúnavnou horlivostí, strpělivostí a mírností, již nelze dosti vynachváliti." Tato slova napsal Poutník brzy poté, když se na P. Limberga rozzlobil tak, že Anně Kateřině nezbývalo, než povolati kaplana Niesinga, aby jeho ústy upozornila Poutníka, jak mu křivdil. Na to dal se s Limbergem do řeči, z které zaznamenal toto: „Každé chvíle, pravil Limberg, jsem ochoten zanechatí své místo, neboť bez pomoci Boží bych to nezastal. Nevypytávám se nemocné na její vidění. Ale dovidám se všeho, co se týče jejího svědomí; neboť po té stránce poví mi téměř nevědomky i nejmenší věc, i nejnepatrnější okolnost. Rovněž nikdy nehlesnu o ní ani slovem; nesmím přece, jsa jejím zpovědníkem. Rovněž nic nezapisuji. A přece vím všecko, co musím vědět. Bude-li to vůle Boží, a bude-li na mně žádáno, abych o ní něco pověděl, pak si bezpochyby na všecko vzpomenu. Po jejích věcech se netáži, než proto jimi neopovrhují. Kolikrát jsem si pomyslí, že Poutník o mně myslí, že něco tajně kutím, že něco tajně nakazuji; to není pravda. A tu zkušenost mám, že po každé, ať byla při smyslech, ať v extasi, mluvila velmi pravdivě a správně. A už nejednou mi vytkla, když jsem se na některého osadníka osopil a nevyslechl ho trpělivě. Jednou mi také pověděla všechny mé myšlenky; ale sama poprosila Boha, aby už nikdy jí nebylo popráno takového poznání." Poutník zakončil

tento zápis poznámkou: „Bůh Hospodin nedopustí, aby někdo z nás se odchýlil od cesty pravdy a lásky, a neuvodí nás v pokušení.“

Ještě více padá na váhu ve prospěch Limbergův výčitka, kterou pronáší Poutník dne 14. prosince 1821: „Poslední tři dni a noci téměř ani nevycházela z křečí, chrlení krve, těžkostí a mdlob; a zatím postupovala vidění a opakovala se její klidná ujišťování: Musím to trpět, vzal(a) jsem to na sebe, a také to vytrpím až do konce. Jest podivuhodno a dojemno, jak přes to, že jest takto na smrt nemocna, přece nejednou ve vidění vstává a chce ke zpovědníkovi, míníc, že má mu říci věci předůležité, když přece jakživ se nestará o takové věci a vlastně jakživ o obrazy ani slovem nezavadí. Než, je-li v ekstasi, neví, jak se zdá, ničeho o této jeho lhostejnosti, a jest k němu puze jakousi duchovní povinností, jež jest jemu zhola neznámá; kdežto, je-li při smyslech, zamlčuje mu spoustu drobných příhod domácích, tonouc v obavách, aby si neudělala mrzutosti, příliš trapné pro její citlivost. Upadne-li do ekstase v jeho přítomnosti, dlouho zůstává pod jeho vlivem, ačkoliv on tomu nechce. Vůbec si ani nevšímá těchto vztahů, jedná s ní zkrátka obvyklým způsobem bez dlouhých okolků. Přitíží-li se jí, roste její touha po jeho přítomnosti; a je-li u ní, zřídka kdy se jí poleví, ledaže, když už je tuze zle, vloží na ni svou kněžskou ruku.“

V těchto slovech jest věru zahrnut největší důkaz, že její dary jsou pravé a že chování P. Limberga nelze dosti vynachváliti. Poutník arci

nikdy nechápal, proč on sám vůči jejímu vnitřnímu životu a jeho projevům stojí tak bezmocný a proč přes svůj živý zájem na jejích darech a viděních, přes svou namáhavou práci, kterou věnuje jejich zaznamenání, nepůsobí na ni touž přitažlivostí jako drsná úsečnost nemluvného, prostého a zdánlivě tak netečného zpovědníka. Denně ho poučovala zkušenost, jak nekonečně veliká vzdálenost v očích Anny Kateřiny ho dělí od Limberga, kterou marně se snažil odkliditi. Žárlivě se pídil po každém slovíčku a po každém znamení, z něhož by byl mohl odvoditi, že mu dává Anna Kateřina přednost před zpovědníkem nebo aspoň, že ho staví jemu na roveň, ale všechno se mu rozplynulo v niveč, kdykoliv mu bylo spatřiti „nesmírnou moc“ poslušnosti vůči kněžskému příkazu a na příklad slyšeti, jak volala v ekstasi: „Musím mítí zpovědníka, Poutník mi nemůže pomoci. Musím se otázati zpovědníka, Poutník mi to nemůže říci.“ Sice brávala Anna Kateřina Poutníka na potaz o tělesných a domácích záležitostech, o almužnách, o pomoci, poskytované chudým, nemocným, i tenkrát, byl-li zpovědník přítomen; než do vnitřní domácnosti její duše mohly nahlédnouti pouze oči Limbergovy; neboť pouze on, jsa knězem, byl jí ve bdění jako ve vidění zástupcem Božím; a v tom i v onom stavu znala pouze jediný řád, jediný kořen a jediný zákon působení a zásluh, totiž víru a poslušnost. Odhodlala-li se tedy, jsouc údem těla Církve, za jiné trpěti, za cizí viny se káti, tu ani ve vidění nemohlo se to díti jinak, než

církevním způsobem, církevním řádem, církevními prostředky, totiž tak, že jí, jako kterémukoliv obyčejnému věřícímu, autorita Církve neb zpovědníkova zastupovala místo Boží, a že této autority bylo jí bez výhrady a bez výjimky poslechnouti. Volá-li tedy ve viděních po zpovědníkovi, po jeho plné moci či dovolení, po jeho pomoci či kněžském požehnání, nechce-li bez něho ničeho trpěti a ničeho vytrpěti, pak věru nelze naléztí očitějšího potvrzení pravosti jejího mimořádného poslání. Či jak ještě patrněji dáti najevo, že církevní schválení a poslušnost k Církvi jsou onou oblastí, ve které jedině může dostat své úloze? Ale kdyby nějaký člověk omilostněný sebe nepatrnějším činem, jímž by prosadil svou vůli, nebo sebe menší odchylkou se chtěl vyzouti z tohoto řádu, právě tím by nade vši pochybnost ukázal, buď že jeho poslání je nepravdivé, nebo že ho pozbyl. Proto v žalobách a výčitkách Poutníkůvých se tají tolik přesvědčivých důkazů, že vedení P. Limberga, jím tak nespravedlivě osočovaného, bylo opravdu moudré a osvícené, právě že dary jeho kajicnice byly pravé.

Ježto P. Limberg, jsa svědomitým řeholníkem, pokládal dokonalou poslušnost za první a nejnezbytnější podmínku každé další ctnosti Anny Kateřiny, a dle toho byl pamětliv, aby jí neprominul ni jediného cvičení této ctnosti, nebylo arci nic tak nasnadě, než aby předpokládal, že se na ní nejeví vůbec nic mimořádného; rovněž ani si nekladal za povinnost ani nepocítoval v so-

bě náklonnosti zabývat se zevrubněji viděními; neboť soudil pravdivě a správně: její osobní chování ve všedním životě, její věrnost a svědomitost v denních povinnostech, dokonalost ve všech ctnostech, všem křesťanům bez výjimky potřebných, jakož i její řádové sliby poskytují mi mnohem větší jistoty pro ocenění zvláštních darů nežli obsah vidění. A pokud vidím, že po této stránce se osvědčuje a chová se náležitě, mohu bezstarostně ponechat vidění vedení Božímu; neboť katolická víra mi zaručuje, že ďábel žádnou lstí neomámí duše, která zřeknuvši se vlastní vůle a všeliké přichylnosti ke statkům stvořeným, chce žítí pouze z víry a z poslušnosti. V takovém nazírání jej utvrzoval každý dojem, který z ní měl od první chvíle, kdy ji poznal: ano kdyby jeho vlastní zásady a jeho neomylný takt mu nebyly předepsaly toto jednání, byla by jej k tomu jistojistě přivedla veškerá bytost nemocné. Třeba že její stav byl opravdu neobyčejný, přece po každé shledal, že nechce býti ničím více než pokornou řeholnicí, jež každému poslouží, každého má za lepšího, a již především přísnost a úsečná vážnost, se kterou s ní jednal, vnukala slepou důvěru v jeho vedení. A jako jí nebylo nic tak vzdáleno jak přání, by zpovědník s ní jednal jinak než s kterýmkoliv jiným křesťanem, tak daleko od ní, ano nemožno jí bylo dáti přednost vidění před službou lásky, před konáním ctnosti. Ale tato čistota a pokora její duše, které zprvu Poutníka tak mocně dojaly, stávaly se mu ponenáhlu kamenem úrazu, po-

něvadž nechtěl trpěti, aby starost o bližního, útěcha a péče, věnované chudákům, ano aby i konání menších službiček z lásky bez počtu a rozdávání skutků duchovního milosrdenství všem, kteří k ní přicházeli, ležely jí neskonale více na srdci než vidění a vypravování toho, co spatřila. Proto den ode dne byl méně schopen přizpůsobiti se vnějším poměrům nemocné a s ochotným srdcem podrobiti se řádu Božímu, který vůbec nedovoluje, aby některá omilostněná osoba, a tím méně arci Anna Kateřina, dokonala svůj denní úkol, jsouc povznesena nad bídu a ubohost lidského bytí a nepřístupna tisícovým bédám a útrapám všedního života. Nikdy si nepřipustil myšlenky, že by nebylo v její moci a v jejím rozhodnutí změnití vnější poměry a chrániti se všeho, co by mohlo přerušiti vypravování, že by naopak bylo v úradcích Božích, nezví-li více, než kolik mu může poskytnouti. Místo toho nespouštěl ani okamžik s očí nemožného záměru, aby Anna Kateřina byla uvedena do poměrů takových, aby jen k němu hovořila a poslední dny svého života zasvětila výhradně vypravování vidění a líčení svých utrpení. Čím dále bylo uskutečnění tohoto záměru odsunováno, tím neústupněji po něm toužil, a tím prudčeji obnovoval své žaloby na všechny, ani nemocnou nevyjímaje, kteří dle jeho mínění byli vinni tím nezdarem. Zapisuje zpravidla každé přechodní vzkypění, každý podnět mrzutosti a podrážděnosti, zahloubával se stále víc a více do nálady, která jemu samému byla trapná, ale

ostatním stěží snesitelná; neboť slovem psaným teprve projevila každý pocit nelibosti a hněvu, a tak prchavé dojmy prohloubil a ustálil, až se posléze nemohly neustáliti v smýšlení, že stačila pranepatrná příčina, aby se rychle všechno v duši probudilo, co podráždění, hněvu a hořkosti od dávna se tam nahromadilo. A pak ani nejdojmavější příhody nejsou už s to, aby rozplašily chmury, jež rychle posedají Poutníka, nesplní-li se některé přání, některé očekávání, či zprotiví-li se mu nějaká osoba nebo věc. Tak píše 9. května 1820: „V noci měla obraz, a ráno věděla jej ještě dobře. Ale v osm hodin přišla domácí paní s dítětem a nažvanila toho tolik, že nemocná, majíc tak nesmírně slabou hlavu, která od poslední smrtelné nemoci tolik vytrpěla klepáním zedníků, skoro všechno zapomene. Všecky úryvky, které jsou na těchto lístcích zaznamenány, budou vydávati truchlivé svědectví, jaké milosti, jaké poklady, mimořádné, za poslední staletí snad nejspasitelnější, nejplodnější, jaké poklady, pravím, se ve dne v noci, každé hodiny, zbůhdarma obětují překážkám, a to takovým, které každý odkládá, učí-li se dítě úloze. Ti, kteří by to mohli změnit a jsou zpraveni o veškeré hodnotě těchto věcí, ti už kolik let nechávají tyto milosti prostě propadávati záhubě, pohrávajíce si s nimi, zamoťávajíce je a potlačující je. Písaři těchto řádků puká nad tím srdce, ale jest tomu tak, potomstvo sice nad tím zapláče, ale sotva si bude počínati jinak.“ O neděli Velikonoční 1821: „Tyto Velikonoce jsou první bez skutečné útěchy. Ještě ni-

kdy nebyla na tento svátek tak zarmoucená jako dnes. Dnešní noci, tak vypravovala, nedostalo se mi čáky na pomoc, po vidění vzkříšení z mrtvých v obraze Křížové cesty Ježíš dal mi na ramena zase veliký, bílý kříž, řka: Ještě jednou si jej vezmi a nes dále! Byl tak těžký, že jsem klesala. Ještě jsem poznamenala velice horlivě: Což se mi opravdu nedostane žádné pomoci? a on mi děl krátce: Nes, stačí, pomáhám-li já! Ještě jsem si pomyslíla: Dobře, že jest jen jeden; a také bylo mi, jako bych jej dovedla popadnouti. Ale jsem velice zkormoucená. A také na Poutníka padla neobyčejná trudnomyslnost a únava v tomto ošklivém životě, přebohatém zlostí a zlobou, a nesmírná beznaděje." Nebo: „Poutník ráno shledal, že její tváře jsou od usedavého pláče celé rozpálené. Bylo jí totiž ohlášeno, že od svatého Antonína do Navštívení Marie Panny bude v duchovním zármutku. Ale co vidí, to zanedbá dočista, Poutník jest pan Nikdo, aby ustoupil kde jaké babě, každému darebáctví, nic jak se zdá není jí zatěžko, leda vypravovati něco Poutníkovi. Nemocná si nařiká na návštěvu, již nikdo neodbude, a zahrnuje mimořádnou vlídností lidi, kteří jsou na obtíž."

Jakou záplavou hořkosti byli za takových okolností zaplavováni nemocná i zpovědník, pozná každý snadno. Proto pisateli nelze se vyhnouti vylíčení tohoto chování Poutníkovy, chce-li dáti věrné a svědomité svědectví o cestách, po kterých služebnice Boží vystupovala na vysoký stupeň své dokonalosti. Přítomnost Poutníkovy

a dočasná přítomnost jeho bratra Kristiana jeví se školou, kterou jí Boží Prozřetelnost přichystala, a ve které za úžasných a ustavičných muk bylo si jí osvojiti nejvznešenější ctnosti, kterých v takové čistotě nebyla by snad získala nikde jinde. Kdežto bratr Poutníkův pokládal ji za zjev mimořádný, na němž rozličnými zkouškami a pokusy doufal naléztí potvrzení svého příznivého mínění o magnetismu, přál si naopak Poutník, aby byla zrcadlem, k němuž se nesměl nikdo přiblížiti a jehož lesku nesměla bolest ni utrpení zakaliti, aby jen jeho oči bez vyrušování se v něm stápěly. Třeba že pojetí obou bratří se nesmírně rozcházel, přece oba byli zajedno v přání, aby Anna Kateřina byla uzavřena každému styku s vnějším světem, a jen jim aby bylo dopráno k ní přístupu. Tak se opakovalo totéž, co od prvního vyšetřování bylo mučedníci nejrozmanitějším způsobem strpěti, že totiž byla lidem nástrojem bezprávným a podajným. Generální vikář chtěl „vyhojiti“ její rány a ji samu pohřbíti v zapomenutí. „Věda“, jež si nevěděla rady s jejími stigmaty, prohlásila ji za podvodnici, a policie, tak úzce spřízněná s „volnou vědou“, potvrdila tento rozsudek, a zacházela s bezbrannou jako s opuštěnou; pohozenou věcí. Věřící a zbožné osoby ustavičně naléhaly, aby, jsouc bytostí omilostněnou, nezůstávala v ústraní, všecko si ponechávajíc, nýbrž aby žila jen jiným. Nezbývalo už, než aby jí bylo upíráno, že duchovní její dary nejsou vlastně její, nebo aspoň aby bylo žádáno, by kdokoliv z nich mohl bráti požitky, a aby její

ctnosti a zásluhy z utrpení byly jiným na pohoršení, by tak, připodobníc se nebeskému Ženichovi, byla znamením, jemuž kdekdo bude odpírati. K takovému to dovršení všeho přivedl ji v dobrém úmyslu Poutník, jak nám dosvědčí jeho vlastní slova a události, o kterých sám vypravuje.

2. NÁVĚŠTNÁ VIDĚNÍ.

Dne 28. února 1820 pravila Anna Kateřina: „Bylo mi ohlášeno čtvero utrpení. Jedno, které mě nejvíce bolí, přijde mi od Poutníka a jeho bratra. Jest to nedorozumění. Měla jsem také obraz, který mě velmi poděsil. Byla jsem ve strašné bídě, už už bezmála hynouc. Chtěla jsem se napítí, ale voda byla bahnitá; nemohla jsem ji pít. Najednou stáli vedle mne dva muži: jeden mi chtěl pomoci a chtěl mi natrhati třešni se stromu, který stál na houpavé, bažinaté půdě. Strom se kymácel, třešně se červenaly na samém konci spodních větví, nahoře nebylo ni jediné. Onen člověk vylezl, lopotě se, na strom, aby mi natrhal třešni, poněvadž voda byla špatná. Druhý jal se ho kárati, a vyčítati mu jeho lopocení; prý se příliš namáhá; nemůže prý to býti jinak. A o to se pobádali tak zuřivě, že první slezl se stromu a také druhý odešel. Každý se dal v jinou stranu a já jsem zůstala opuštěna a bez pomoci, a přec bylo nezbytno, aby se mi pomohlo, nebo záhuba byla neodvratná. Celý den jsem myslila na děsivý obraz a bála jsem se, aby to snad nebyli Poutník

a jeho bratr." Třešně na stromě rostoucím na houpavé, bažinaté půdě jsou dobré úmysly, nabídnuté služby a slibovaná pomoc, které vycházejí nikoliv ze zásad víry, nýbrž z kolísavého lidského soudu a předsudku*), jakož i bahnitá voda nečerpá se z čistých pramenů Božské lásky, nýbrž jest zkalena samolibostí, lpěním na ustálených názorech, které nejsou dostatečným měřítkem na její stav, a proto ani nemohou poskytnouti pravého občerstvení.

Dne 4. března Poutník píše: „Zprvu nechtěla říci, co viděla; posléze přece vyznala: mrzutost s Poutníkem. To prý jí bylo ukázáno už po třetí. Viděla jsem, jak zpovědník a Poutník mě položili na pole do pšenice, jejíž klasy mě celičkou zakrývaly; přála jsem si, abych tam zůstala; ale tamodtud jsem byla odnesena do tmavé, ponuré jizby a viděla jsem Poutníka, jak hrozně se na mne rozhněval, ačkoliv jsem byla nevinna. Rozcházelí jsme se nesmírně. Když Poutník se na mne tak zle utrhoval, uzřela jsem štíhlého ďábla-poštěváčka, jenž stojí za ním, položil mu ruku na rameno. I zdálo se mi, jako by mne mýjela zastavení Křížové cesty; u každého zastavení jsem se víc a více vzdalovala od Poutníka. U zastavení XI. (Pán Ježíš přibíjen na kříž) spatřila jsem ďábla-poštěváčka za zastavením, jako by se chystal na mne; ale odbyla jsem ho. Stále jsem se dívala na Poutníka, jenž na konec přece zase přišel. Před-

*) Dne 10. ledna 1820 pravila Poutníkoví: „Měla jsem vidění o vašem bratru. Zplodí neshody. Má o mně zvrácené mínění. Viděla jsem, že také abbé Lamberta nemálo pomate. Děkuji Pánu Bohu, že mi to ukázal a tak mě připravil. Štřpím vše, abych se pokořila.”

sevzala jsem si, že ho přijmu laskavěji než kdy jindy."

Její pokora hledala po každé vinu sama na sobě, a bylo-li jí ukřivděno sebe více, tož raději zdvojnásobila lásku a trpělivost, aby skrze Poutníka dokonala úlohu, kterou vzala na sebe. Jeho vzdalování se od ní zastavení od zastavení znamená jeho rostoucí nespokojenost a odcizování a neblahé následky, které z toho vzejdou, a které jako nová zastavení Křížová budou vyrůstati na její cestě životní. Poutník neporozuměl výstražce a připsal si k oněm řádkám tato tvrdá slova: „Jest až směšné, jak zmalomyslněla a jakým opovržením stíhá sama sebe, jako by vyhledávala jen výčitky, které si sama dělala, posluchači na zlost. Bez ustání pláče, pojavši nedůvěru pro budoucí chyby, které se ještě nestaly; a nemůže se vymaniti z ošklivého, žalostného stavu." Když za několik dní na to mohla vypravovati: „Můj nebeský Ženich mi pravil, abych se nesoužila a netrudila, že mi to nepřipočte za vinu; ať se jen stále беру střední cestou," – prohlásil Poutník: „Tomu nerozumím; to asi nevyjádřila správně." A přece jsou tato slova tak jasná. Stojí přece mezi zpovědníkem a Poutníkem, a proto jest na ní, aby vždycky rovnala každou jejich rozmišku, krotila příkrou nevoli Poutníkovu a jeho nezřídka tak křivé vášnivé žaloby na zpovědníka, a oživovala dohasínající trpělivost zpovědníkovu. Proto právem směla odpověděti Poutníkovi: „Od Vánoc mi Poutník nerozumí. Jest proti mně." Příští neděle Velikonoční, totiž roku 1820, by-

ly její poslední radostné Velikonoce, které slavila ještě na zemi a které Poutník líčí takto: „Na Boží Hod Velikonoční jsem shledal, že nemocná, na niž ještě včera bylo žalno pohleděti, byla vskutku jako znovuzrozená. Byla všecka jak světlem proniknuta, záříc veselím a radostí. Všecka její slova a celá její bytost jihla vroucností a byla prochvívána pocitem zmrtvýchvstání Vykupitelova, kterýžto pocit dodával jejímu obličejí a každému hnutí jejích rukou nevylicitelné ušlechtilosti. Zpěv celé obce, jež tu této noci o jedné hodině prochází všemi ulicemi dülmenskými, v čele s purkmistrem, jenž nese kříž, který na Velký Pátek ležel v kostele a který mu farář dle starého obyčeje odevzdal na toto noční procesí, hlasný, starý chvalozpěv, vycházející z hrdel tisíce sedláků a dětí, z nichž mnozí od Velikého Pátku až do této chvíle ničeho nepožili, ani se nenapili, ač při tom konají v noci Křížovou cestu a ve dne těžkou práci, tento jásot zaletěl také na její bolestné lůžko a ona, pohroužena jsouc do vidění, obcházela městem s lidmi se modlícími a zpívajícími. Hluboce jsouc pohnuta, mluvila o tomto starobylém obyčeji. Kdysi prý mor zachvátil všechny tamější duchovní, i šel purkmistr k Božímu Hrobu a s měšťany nosil kříž této noci městem, načež mor ustal. Od té doby zůstává purkmistrovi toto starobylé právo. Také na Bílou Sobotu jest tu obyčejem, že kostelník, když se rozdělá a posvěti nový oheň, vstrčí do tohoto ohně otýpečky louček, a když ohoří, rozdává je měšťanům, kteří si jich přejí. Poutník měl takovou loučku, ohněm

sotva ožehnutou, i položil ji na její postel, když byla ve vidění. Za malou chvilinku pravila: Kde se tu na mém loži vzala hořící louč? Pak položila ruce obapol louče, ale kousíček od ní, a posunujíc ruce, jako ten, kdo se zhřívá nad plamenem, pravila: To jest svatý oheň; byl právě rozdělán v kostele; celé Církvi se dostalo dnes nového světla, nového plamene, než mnohých se to ani netklo."

Za několik dní na to vypravovala Poutníkovi, o čem hovořila se svým andělem strážným, což mu mělo býti výstrahou i prosbou, aby se nemíchal do jejích domácích poměrů a nezanášel tam neshod a různic. „Cítila jsem se velmi nemocna, pravila, i žalovala jsem Bohu na svou bídu a toužila jsem, abych přec už jednou byla zbavena starostí o domácnost a o tu řadu lidí, o které jest mi se starati. Včera v poledne měl Lambert šest hostů na oběd, děti mého bratra a kněze, kteří ho navštívili. Ale dostalo se mi od mého Vůdce přísné důtky, abych jen zůstala na svém kříži, že ani Ježíš nesestoupil se svého kříže. Čím méně se prý budu namáhati vyzouti se z toho, tím jistěji mi bude pomoheno. Bylo mi o tom vyslechnouti dlouhé výklady." Než jak pramálo pomohla tato prosba u Poutníka, to prozrazuje sám za několik dní na to v následující zprávě: „Abbé Lambertovi je den ode dne hůře. Potřebuje bedlivějšího ošetřování. Anna Kateřina vidí, že jeho nemoc jest velmi nebezpečná, očekává nejhorší a měla obraz jeho pohřbu. Spatřila duši, beroucí se kamsi s hořící svící, i pospíšila za ní, aby viděla, kam

bude uložen: byl to zdejší hřbitov. U vrat zakročily jí cestu bílé oděné duše, jež jí nepustily dále a rozhrnuly před ní bílý závoj, skrze který nemohla dále. Vymodlila si jeho bolesti. Poznává zúplna, co a jak s ním jest; hrozí mu zápal v životě. Mluví o díku, který mu dluhuje. Poutník a jeho bratr shledávají ji velmi bídnou. Hluk, způsobený hrou v kuželky pod jejím oknem, přitěžuje jí nemálo. Bratr míní, že jí nezbývá než odejiti z domu. Myslí, že všeho dosáhne vážnými domlouvami.”*)

21. dubna. „Abbé Lambertovi jest lépe. Je vesel; otok nohy mizí. „Nezbývá mi, pravila, než další ponechati Bohu; docela ho zachrániti nemohu. Když ke mně přišel a plakal a tak byl zarmoucen návrhem, abychom odešli z toho bytu, viděla jsem, že nebude žíti už ani čtyři dny, dostaví-li se hrozící snět. Úpěla jsem k Bohu, aby mi naložil tolik nemocí, aby Lambert nezemřel v nevůli. V tu chvíli mi přibýlo bolestí, a Lambertovi se ulehčilo. Doufám, že zase záhy bude sloužiti Mši svatou.” Než ona vysílením sotva mluví. Když jí Poutník vypravoval, že z Berlína došel dekret, zakazující přednášky münsterským profesorům, poněvadž generální vikář zakázal mladým theologům universitu bonnskou, dojalo ji to hluboce; pravílat: „Nikoliv to, co právě slyším, to mě nezarmucuje, nýbrž cosi mnohem horšího, co se blíží, jak to vidím neurčitě ve svých viděních, kterých neumím vypověděti. Co se toho

*) O následcích těchto vážných domluv viz str. 88. ve svazku „Práce a Utrpení . . .”

týče, modlila jsem se arci vytrvale, neboť stále jsem to čekala; ale bude ještě hůře." Přišedši do vidění, zvolala: „Liborius v Paderbornu se mne ujímá. Tam se tolik na mne nadává.”

25. dubna. Poutník se jí otázal, nechtěla-li by přec jednou změnití svých poměrů a propustiti sestru. Odpověděla, že přece nesmí (jak byla poučena). Ale Poutník popírá, že by jí to bylo zakázáno, míně, že kdyby jen chtěla, bylo by to velice snadné. Z toho se velmi zarmoutila a druhého dne vypravovala vidění, kterého se jí už kolikráte dostalo na výstrahu před zvrácenými úmysly Poutníka a jeho bratra zasáhnouti do její domácnosti: „Bylo mi ze spousty rozházených květin uvítí věnec, a už jsem si snesla hezkou hromádku kvítí, když tu kolem nás vyrostlo zelené trní; ale nemělo trny obrácené na nás, nýbrž ven, a jak se zdálo, na obranu. Ale rostly tam ještě spousty drobných květiněk na stoncích tak tenkých jako niti. Byly modré, uprostřed rudé, a měly pět nitek jako stříbrná kladívka, s nichž visela úžasně sladká rosa. Květinky se tyčily mezi spoustou ostatního bylinstva, a byla bych si jich též ráda natrhala. Ale Poutník a jeho bratr mi bránili, že prý nestojí za to. A já jsem si na trní ulomila trn a vyhrabávala jsem je z bylin.” Poutník nerozuměl rozkošnému obrazu. Modré květiny znamenají cvičení v trpělivosti a mírnosti, k čemuž jí poskytují denně příležitost její okolí i starosti o vezdejší potřeby. Ale o tyto zásluhy by se připravila, kdyby poslechla rady Poutníkovy a jeho bratra, to jest, kdyby o své

vůli změnila vnější poměry; proto kolem ní vyrůstá živý plot, husté trní, to jest zákaz jejího duchovního vůdce, a veliká utrpení veškeré její životní úlohy. Poutník jí odpověděl, „že myslí, že malé květiny znamenají její stesky na malá utrpení, jichžto by vůbec neměla pociťovati“. Z pokory zabírala si tento výklad tolik, že Poutník poznamenává: „Rozplakala se hořce a dovolávala se Boha a jeho svaté Matky na svědectví svého zármutku, že neví, jak si pomoci a jak vybřednouti ze své bídy. Jen ať každý jí vyčte její chyby bez milosti.“ Jak nesrozumitelnou zůstala Poutníkovi tato prosba, jest zjevno ze slov, kterými oznamuje: „Trudem a žalem jest téměř bez sebe, ač přece není zhola žádné vnější příčiny. Bylo to pouhé pokušení, a to bohužel tak nevhodné, že Poutník byl na ni příkrý.“

Dne 1. května vypravovala: „Opětně jsem měla obraz o drobných květinách, i viděla jsem, že je všechny Poutník s bratrem pošlapal a rozdupal. Rozplakala jsem se, až mi srdce usedalo, a zastrčila jsem uprostřed nich kříž se svých šedivých šatů. Ale k mé nesmírné radosti vyrostly zase všechny, byvše skropeny mými slzami, jako hustý drn. Měla jsem také obraz, jak vzešel oheň v Lambertově jizbě, a to nad ním, v jeho posteli. Byly to samé drobné jazyky, které se slučovaly stále ve větší plameny, až posléze silný plamen vyrazil kuchyní po schodech dolů. Také jsem spatřila mnoho z toho, co se s ním událo, lidi a rozličné věci, které s ním přišly do styku, ale nevím už z toho nic, neboť leknutím jsem se probudila.

Z tohoto plamene litalo na mne bez počtu malinkých křížků, které mé šedivé šaty celé posely. Z toho jsem se strašně polekala; ale dva svatí duchové, podle všeho dva apoštolové, přistoupili ke mně, chlácholíce mě, abych se nelekala, že většinu těchto křížků jsem prý už spálila, a vskutku také byly celé černé a zbývalo jich už jen pramálo. I procitla jsem hrůzou z tohoto obrazu."

2. května. Dnes byla přenesena do jiné jizby, aby jí práce zedníků a tesařů tak nevyrušovala. Tam byl kanárek, kterého před třemi lety vychovala na posteli v hnízdě. Ptáček byl tak krotký a přítulný k ní, že se od ní nehnul ani na chvíli, a rozstonala-li se, nadul se všecek a svalil se vedle ní, jako by bylo po něm. Vzali ho od ní, a když teď byla uložena do jizby, kde žije, bylo pozoruhodno, jak jejím zjevem ožil. Spatřiv, že těžce stůně, sám se také rozstonal. Když ho pustili na její lože, poskakoval zprvu radostně kolem ní a poté se svalil, smutný a jako by bylo po něm. Ukázala-li mu prstem na nedalekou klec, rozveselil se, ano radostí si kloval do peří a houpal se v kruhu. Skřivánek, který na kuchyňském ohništi našel smrt, byl rovněž tak krotký. Prozpěvoval si písničky na loži nemocné, poskakuje si tam, a i když ho honili a vyháněli, nevyletěl oknem. Každého, kdo nebyl k nemocné přívětiv, s křikem vyprovodil ze dveří. Nejednou vykládala nemocná Poutníkovi s pohnutím o oddanosti tohoto skřivánka.

Dne 6. května. „Měla jsem obraz o umučení svatého Jana, a spatřila jsem také mnoho událostí

jeho života z doby, když ještě chodil s Pánem Kristem. Také se mnou rozmlouval, pravě: Kdyby tak teď přišel k tobě Kristus Pán a chtěl u tebe jísti, co bys mu nabídla, ničeho nemajíc? I pravila jsem mu: Sama sebe mu dám, nemám nic jiného. A vskutku zavítal ke mně Kristus Pán, a já jsem se všecka rozplývala sladkým pocitem. Přijavši pak ráno Tělo Páně, obětovala jsem se mu s celou žádostí."

17. května. „Měla jsem krátký obraz o svatém Paschalovi i spatřila jsem jeho nesmírně vášnivou lásku k Nejsvětější Svátosti Oltářní, a jak každé chvíle, kdy jen mu bylo možno, odběhl k Velebné Svátosti, aby ji uctil. Také jsem viděla, jak mu bylo nějaký čas bráněno ve svatém přijímání, aby byl zkoušen, a on ve své cele tím těžce strádal, třeba že přijímal duchovně. Tohoto obrazu se mi dostalo na útěchu, ježto Overberg mi nedával hrubě naděje, že mi bude dovoleno denní svaté přijímání. Často po něm prahnu, třeba že přijímám duchovně. Když jednou, pocítujíc svou nehodnost, jsem si netroufala jíti ke svatému přijímání, spatřila jsem svatého Gereona, an jsa ve válečný oděv oblečen, ubírá se o Vánocích do kostela. Rád by byl přijímal; ale spatřiv nad oltářem zjevení, jak totiž Ježíš, vise na kříži, naplnil kalich Krví z rány v boku, zděsil se, jak jest nehoden, a nešel ke Stolu Páně. Viděla jsem, že si dlouho netroufal ke svatému přijímání a že Maria se mu ukázala, pravíc, dá-li si oním zjevením zabraňovati a bude-li čekati, až bude hoden, že se asi k tomu nedostane. Neboť který prý člověk

jest hoden, aby přijal tuto milost? I viděla jsem, že druhého dne ráno přijímal." Její hlad, poznamenává Poutník, stává se jí někdy zhola nesnesitelným; tu pak téměř hyne. Zhusta pláče proto, že nemůže denně přijímati. Za prvního vyšetřování byla jí dokonce přislíbena Mše svatá v její jizbě. Dříve se upokojovala přijímáním Velebné Svátosti a připravovala se, přijímala a děkovala a tak dále; tak pustila mimo sebe nejednu mrzutost, nejednu bolest, nepocítivši jich. Teď jest jiná, teď aby spoléhala na sebe. Už dříve měla jakési tušení, že přijde čas, kdy jí bude hladověti; oznámila to panu děkanovi i zpovědníkovi, ale ti tehdy tomu nevěřili.

Druhého dne ji zastal Poutník, ona tonula v slzách pro ohlášenou návštěvu cizinců, strádala těžkými bolestmi; a nemoha se od ní, jak čekal, ničeho dovědět, naříkal si: „Vše, co se tady v domě děje, pokud se to arci týká jejích vnějších poměrů, děje se bez souvislosti, bez plánu a pořádku, a všechno jest to skrz naškrz nevhodné, nesmyslné a urážlivé, než nelze na tom ničeho změnit, ježto všichni jsou lhostejní, nikdo tam neporoučí, a každý si myslí, že to nemůže býti jinak. Její nemoc se dnes zhoršila tak, že div nepozbyla trpělivosti; v ráno v boku měla strašné bolesti a píchání; celé tělo ji bolelo, při tom se necítila únavou a hladověla po Ježíšovi." Nemocná upozorovala tuto ponurou náladu a trudíc se pro to, snažila se Poutníka povyraziti. Když se vrátil, šla právě obvazek na nohu Lambertovu; uvítala ho slovy: „Dobře jsem upozorovala, jak

jste se rozmrzel, když jsem pro nemoc nemohla ničeho vypravovati. Prozpěvoval jste si, což mi bylo neklamným znamením. Také jsem měla kvůli vám delší rozhovorse zpovědníkem." A teď co nejšetrněji přednesla snažnou prosbu, aby „Poutník dobrotivě potlačoval svou podrážděnost, by se šetrněji choval k muži tak pokornému a posléze aby se smířil s jejími vnějšími poměry, které změnití ona přec nemůže." Dle svého deníku „ji ujišťoval, že právě opak jest pravdou: mýlí prý se, neboť byl zarmoucen pro zmatek a bezhlavost, které kolem ní vládnou; jest sice pravda, zazpíval si nějaký popěvek, ale jenom proto, aby zapudil své trampoty. Avšak nemocná, tak píše dále, nevidí ráda, neplatí-li její poslední slovo, a rozplakala se. Také pořád ještě pláče, proto že prý byl Poutník v postě na ni zlý, kdežto se on jen rmoutil, že nevypravuje nejkrásnějších vidění. A zpovědník schválně vyhledává na Poutníkovi, co ho pohoršuje; stále jen opakuje, že Poutník a jeho bratr jsou mu příliš učení a že soudí příliš přísně. Ale to vše jest jenom nedůvěra, poněvadž nemiluje, nesnaží se a neposlechne žádné rady."

Když za nějaký čas na to za nashodilé příležitosti pravila mimochodem Poutníkovi, že tolik toho vidí, a proto prý není s to, aby mu vypravovala všechno dle jeho přání; tak na příklad měla prý velmi obsáhlé vidění o předcích Mariiných a o Magnificat a byla by to ráda vypravovala, kdyby jí nebyly bránily péče o abbé Lamberta a domácí záležitosti – tato její slova zapadla jako

zapalující jiskry do duše Poutníkovy. V nejtrpčí nevoli zvolal: „Ano, těmito lidmi jest trápena, osedlána, vyrušována a dušena, jako žoky bavlny! Takto berou za své nejkrásnější věci, které jsou jí zjevovány jako žádnému člověku na světě. Tyto bídné příčiny, kterými všechno zbůhdarma přichází na zmar, div nepřivedou Poutníka v zoufalství!“ „Tato příliš nerozváživě pronesená slova, přiznává se Poutník dále, chápala v jejich podstatném významu i zarmoutila se velice.“

Dne 19. června 1820 dostalo se jí od jejího duchovního Vůdce pokynu: „Nekormuť se, nevidáš-li už tolik jednotlivostí, držíš-li kosti svatých, jako dosud; neboť teď máš něco jiného na práci. Stačí, poznáš-li a spatříš-li malý obrázek, teď už nemůžeš tomu věnovati tolik času. Svá vidění vypravuj jen dále tak, jako dosud, a cokoliv vidíš, to měj za pravdu, a také po každé všechno vypravuj zpovědníkovi, ať to uzná nebo ne.“ „To asi jest vše, co mi pravil. Potěšilo mě to, i myslím, že ještě nezemru.“

Brzy na to se ukázalo, že tato slova se vztahovala na vypravování denních vidění z přesvatého života Ježíše Krista, a že tedy těmi slovy jí byl ohlášen poslední a nejtěžší úkol pro zbytek života. Jest sice pravda, že jí stále provázela velmi jasná vidění tajemství i událostí z pozemského života Syna Božího, anť Ježíš, jsa jejím nebeským Ženichem, byl jí stále na blízku, slovem i obrazem jí osvětluje, jak za jakýchkoliv poměrů a kterýchkoliv událostí se cvičiti v nejvěrnějším jeho následování a dojíti tak úplné

podobnosti s ním; ale teď jí nastal úkol, aby jej provázela na všech jeho cestách, veškerým jeho působením, utrpením, zasluhovááním, jež konal jako Vykupitel světa, aby vrstevníkům podala o tom zprávu, která svěží věrností, nekrášlenou prostotou a dokonalou shodou se svědectvím svatých apoštolů a všech svatých učitelů získala by zase nesčetná srdce pravdě a zbožnosti; a to v době, v níž obraz Bohočlověka byl nepravým učením k nepoznání znešvařen. Vdějích, které se den ode dne, hodinu od hodiny ukazovaly před jejíma duševníma očima tak živě, jako tenkrát, když se po prvé a skutečně udály, předstupoval před ní Vykupitel a s ním všechny okolnosti a osoby zúčastněné, všechna místa, která byla dějištěm jeho pozemského života, všechno, co a jak se zběhlo kolem něho, země i lid, příroda a dějiny. A jako se střídají místa a události, jako mizejí dnové a roční doby, jako se hrnou zástupy všemi směry, buď aby slavily posvátné svátky ve slávě starého chrámu, nebo aby naslouchaly kázání Mesiášovu na nivách Genesaretských, které se dosud stkvějí veškerým kouzlem Svaté země, vyzdobené rajskou krásou, právě tak jest před jejíma očima rozprostřen vnitřní vývoj, neviditelný růst a zdar nového života v obrácencích, od chvíle, kdy víra v Syna živého Boha zapouštěla první kořínky, až do té chvíle, kdy svatý Štěpán vyznal tuto víru mučednickou smrtí. Vidí ustavičný vývoj tajemství Kristova v srdcích prvních věřících, jako v paprscích, které jeden po druhém tryskají z něho, jenž sám jest Slun-

cem spravedlnosti; a co z toho vypravuje, podobá se oblesku pravdy a událostí, jež se odrážejí v nezakaleném zrcadle její duše. Její vypravování, která zapisoval Poutník, uveřejnil pisatel této knihy už před deseti lety ve třech svazcích,^{*)} pročez na následujících stránkách bude mítí zření pouze k bližším okolnostem, za kterých Anna Kateřina přece dokázala nesmírně klopotnou práci, totiž vypravovati vidění. Do vypravování sedala v posledních dnech měsíce července 1820, a až do konce srpna navypravovala Poutníkovi tolik, že přebohatým ziskem byl velice spokojen. Jednou se jí dokonce podařilo, že zabránila výbuchu hněvu, který už už visel nad sestrou, že Poutník sám dosvědčuje: „Zármutek (totiž špatně tajený hněv) Poutníkův ji dojal, a z překypující dobroty by byla nesmírně ráda vypravovala něco z toho, co viděla; jmenuje množství jmen, než jest příliš vyčerpána.“ Ale když v září zvýšená utrpení a domácí starosti zabavovaly nemocnou, propadal zase ponuré náladě.

„Domnívá se, tak naříká, že pro staré bolesti v životě, které se zase ohlašují, všecko zapoměla, nikterak se neměla k tomu, aby něco vypravovala. K tomu ke všemu ještě starosti o synovce, jenž byl povolán k vojenské službě, a všecko se jen jí naloží. Synovec tu byl včera večer a dnes ráno; a ježto jest zúčastněna v jeho záležitostech, není jinak, než že jest nezbytně vyrušována, což jest k zoufání. Proto nemohla ničeho

^{*)} Život našeho Pána a Spasitele podle vidění ctihodné Anny Kateřiny Emmerichové. I. – III. svazek, 1858 – 60.

vypravovati, a když Poutník toho prostě(!) lituje, Anna Kateřina se proto zarmoutí. A potlačuje-li Poutník nevoli, již v něm budí její řeči o těchto vnějších poměrech, bez dlouhého rozmyšlení to nazve nespravedlností; a přece to jest pouhá svědomitost a láska(!)."

Za několik dní na to zastihl u ní k novému zděšení tři z jejích bývalých spolusester, „které nekonečným, dočista planým povídáním smažou všechny tak předůležité obrazy". Ale ona se nedala vyrušiti návštěvou, nýbrž s nadlidskou trpělivostí vypravovala veliké vidění o významu révy a bylin. On však se tím nedal ukonejšiti a vybuchl v příkré žaloby: „Poutník jest velice smuten, že jen tak málo zachránil z této nebeské zahrady, kterou Bůh otevírá v duši, a kterou blbci a nevědomci zbůhdarma rozšlapou. A jak mě bolí srdce, když toto píší! Tady jest odpovědnost nezbytná! Na koho padá, Poutník arci neví; ale jest jisto, že zpovědník by mohl mnoho, ano všecko zachrániti; nedbá toho!"

Jinými slovy, zpovědník nezakáže pod přísnou poslušností nemocné, aby nepřijala krátké návštěvy bývalých spolusester, proto jest vinen domnělou ztrátou, a podrážděnost Poutníkova, zhola bezdůvodná, schladí si žáhu na něm. Tak se vskutku stalo. „Poutník ho vyhledal a litoval, že jest takový zmatek v domě; ale dočkal se toho, že zpovědník pokládá jeho slova za urážku." Prostý, pokorný kněz našel nejspíš „ve slovech" Poutníkových velmi postačující příčinu k tomu; neboť když už téměř dva roky klidně poslouchal

tolik příkrostí a bez odmluvy snášel nespravedlivé nářky a odsouzení, odvolal dne 16. září 1820 dovolení, aby Anna Kateřina vypravovala svá vidění. Následek tohoto odvolání byl

3. OBRAZ UMÍRAJÍCÍHO SLAVÍKA,

který rozechvěl Poutníka do hloubi duše.

„Stála jsem, vypravovala Anna Kateřina, se svým Vůdcem u zářícího stolu. Za stolem stála řada překrásných květín. Na stole ležela řada grošů; uprostřed této řady byla mezera, kde nebylo žádných; tam jsem stála. Květiny byly mé, stůl byl můj, poklad, totiž groše, byly mé, ale tam, kde jsem stála, tam jich nebylo. Nemohla jsem ke stolu, ani k pokladu, ani ke květinám. Můj Vůdce přistoupil ke mně a drže v ruce umírajícího slavíka, pravil: Nebudeš už míti těchto květin, těchto obrazů, tohoto pokladu, poněvadž ti neoponechávají prostředků, abys je vyjádřila, a přece jsou ti dávány jen pro to. A na důkaz toho vrať tomuto ptáčkovi život dechem svých úst. I přidržel mi ptáčka na rtech a já jsem mu vdechla do zobáčku dech ze svých úst. A ptáček ožil a ozdravěl a zazpíval a Vůdce s ním odešel. Ale mně zmizelo všecko, mně všecko pomřelo a oněmělo, nespátřila jsem už nic.”

Teď arci měl Poutník proč si naříkati: „Ztratila paměť téměř dočista. Nesvede zhola nic! Od té ztráty jest jí všecko tak vzdáleno! Také pravila: Poněvadž má bída se tak rozmohla a nedá-

vá se mi pokoje, abych svaté věci, které vidím, vypravovala, pokud smím a stačím na to (tedy nikoliv tak, jak žádal Poutník, nýbrž pokud jí na to Bůh propůjčoval sil a času), Bůh mi je odňal; až budu mít pokoj, opět se mi vrátí." Se slzami v očích prosila Poutníka, aby svou prchlivostí nerozmnožoval jejích bolestí tak, že by jich nesnesla. „Nechápete, jaké bolesti mi působíte. Jediný Bůh je zná, jen jemu si mohu požalovati. Mám ustavičně tušení, jaké utrpení mne ještě čeká." Ale Poutník poznamenává ke své zprávě tato slova: „Ustavičně hovoří o nesnesitelných mukách, a žádný neví, co ji trápí. Co povídá, to jest protivné, jest nedůtklivá a hned uražená. Poutník připisuje to na vrub ztráty vyšších vidění a útěch," tedy nikoliv na vrub svého chování, kteréž přece bylo hlavní příčinou zmatků a různic kolem jejího bolestného lůžka.

Jako vždy, také tentokráte vzala útočiště k Overbergovi.*) Dopsala mu, a vyslala mimo to kaplana Niesinga do Münsteru, aby vyličil, co a jak s ní je, a požádal ho o rozhodnutí. Přiznala se Poutníkovi, že jen z duchovní poslušnosti čerpá síly na vypravování života Ježíšova, proto že za souhlasu zpovědníkova ponechává úsudek Overberga, kterýž jest jejím zpovědníkem, má-li zákaz zůstatí v platnosti, či má-li býti odvolán. „Overberg, pravila, byl první, jenž už

*) Uslyšev, že Lambert se rozstával, šlechtný atařec bez meškání nabídl svou pomoc. Psalť nemocné: „Postarejte se o to, aby se P. Lambertovi nenedostávalo nutných léků a vůbec všeho, co by mu za jeho nemoci sloužilo jednak na posílení, jednak k pohodlí a obveselení. Co se týče výloh, kterých sám nemůže zaplatiti, budu si už věděti rady."

dříve a nejednou říkal, abych Poutníkovi vypravovala všechno; ale toto dovolení jest už spotřebováno, a proto, má-li míti platnost, jest nezbytno, aby bylo obnoveno."

Ježto Poutník si nemohl tajiti, že věc je vážná, neboť místo aby zapisoval její vypravování, nemohl nevyznati: „Pořád ještě jest olupována o vyšší vidění a jest bez paměti, trpí velice a trne strachem před čímsi velmi těžkým, co se na ni přivalí. Necht' jest to cokoliv, nedopátráš se toho a zbůhdarma se soužíš." Dne 25. září se pustil sám na cestu do Münsteru, aby požádal Overberga o obnovení plné moci. Overberg ji udělil, ale také napomenul Poutníka k trpělivosti. Dobrý P. Limberg odvolal tedy na pokyn Overbergův zákaz a Anna Kateřina zase nabyla síly k vypravování, ačkoliv ještě před několika dny pravila ve vidění: „Vidím nebeskou zahradu, plnou překrásného ovoce. Ale mně jest zavřena; můj Vůdce mi také povídal, že bych teď tohoto ovoce nesnesla."

Záhy se ukázalo, jak odůvodněna byla její úzkost, že jí nastává něco těžkého; neboť vypravovala: „Měla jsem obraz o své smrti, viděla jsem se, jak umírám. Nebyla jsem zde, byla jsem v přízemí; kolem mé postele se mohlo choditi. Upadala jsem z mdloby do mdloby. Byla u mne Terezie, také zemřelé jeptišky, které vždycky bývají u mne. Zdálo se, jako bych byla na venkově. Mohla jsem zase choditi. Všichni se domnívali, že mi bude lépe; než bylo mi zemřít. Bylo to jisté, nedávala jsem známky života. Pout-

ník byl na blízku, ale zdálo se, jako by nemohl ke mně, poněvadž jsem nebyla tam, kde jsem měla býti. Časem pohlédl na mne. Bylo to po třetí, co se zdálo, že jest se mnou konec, a bylo to naposledy. Bylo mi tak divně! Vůdce se mě ptal, chci-li ještě žítí, když už jsem tolik vytrpěla. Řekla jsem, že chci, prospěji-li tím někomu. Viděla jsem, že až do té doby bude mi ještě velmi mnoho pracovati." A hned na to byla jí ohlášena první veliká práce: „Spatřila jsem, vypravovala, Ignáce a Augustina, pravili mi: Vstaň a potěš svého přítele, uchystej mu bílé roucho, aby se vyhnul očištcí. Vstala jsem, majíc na sobě kazajku, uvázala jsem si modrou zástěru, a jsouc bosa, bála jsem se, abych nešlápla na sliny. Šla jsem k Lambertovi, těšila jsem ho stran smrti, on se rozveselil a chtěl rád zemřítí." Ale bylo jí také ukázáno, jaká muka se na ní požadují, aby připravila šlechetnému knězi konec tak blažený. „Ležela jsem, majíc vnitřní zápal a nesmírné bolesti. Měla jsem obraz, viděla jsem sama sebe a viděla jsem bílého muže, jenž skládal na malou hraničku rozličné ovoce, chrastí, révy, polínka, samé to věci hlubokého významu,*) pak zapálil hranici na čtyřech stranách, a mě, která jsem přihlížela, hodil na ni. A tak, za hrozných bolestí pořád umírajíc a hoříc, jsem viděla, jak se to všecko mění v hromádku sněhobílého popelu, a že onen muž nasypal popelu tam onde na poli, a to prospělo obilí."

*) Tento hluboký obraz se vztahuje na to, že lze na zemi odpykat tresty očištcové, a má vysvětlení v 1. Kor. 3, 13.

19. listopadu. Celou noc pracovala a modlila se za abbé Lamberta, jemuž se ve slabinách provalila rána. Zase měla obraz o jeho smrti a od nebeského Ženicha se jí dostalo útěchy, že bolesti jeho nemoci a její soucit s ní budou mu při smrti připočteny. – Měla také obraz ze života svaté Alžběty Durinské, i vypravovala: „Šijíc bez ustání dětské čepičky, spatřila jsem ji znenadání, ona stojí vedle mne s Ježíškem v náručí. Chtěla jsem přestat a obrátiti se k ní. Ale zadržela mi ruku, pravíc, abych jen šila dále, že tato práce jest více než uctívání, že jest to práce věnovaná Ježíškovi. Zároveň mi ukázala obraz, jak Ježíšek, šila-li na chudé, jí sedával na sukni, a že nemluvila s ním dříve, dokud to nedošla. Pomohla mi.”

5. prosince 1820. „Měla jsem smutný obraz. Viděla jsem, jak po Lambertově smrti moji nepřátelé se usnesli, že mě tajně unesou a zavrou. Ale bylo jim v tom zabráněno. Jejich podnikání jaksi uvízlo. Pojal mě veliký zármutek, že zase vidím ve své světnici nepřátele. Ale také jsem měla obraz, jak si moji přátelé ujednali, že mě odtud odnesou, a že Poutník chtěl mě dopravit jinam než jeho bratr. Velice jsem trpěla touto neshodou.” (Tento obraz se doslova naplnil v den pohřbu abbé Lamberta.)

9. prosince. „Této noci jsem nedala Matce Boží chvíličko pokoje. Seděla jsem vedle ní a velmi pilně jsem šila čepici a ukazovala jsem jí jí, pravíc, že ji šiji jejímu Dítěti, aby přece nemocnému Lambertovi poskytla nějakého ulehčení. Ani

na chvíličku jsem neustávala žebroniti. Bylo mi to arci velmi krušné, ale neustala jsem žadoniti: Musíš! Musíš! Prosila jsem jen o to, aby snášel vše trpělivě, aby na duši nevzal zkázy; aspoň nějakou úlevu! Bylo mi velmi mnoho vzíti na sebe, neboť tak se mi pravilo: Jest nezbytno to vytrpěti! A prosíc tak naléhavě, spatřila jsem ihned veliké množství nemocných, jednoho za druhým, po celém světě. I bylo mi řečeno: Jest nezbytno, abys také tomu a onomu pomohla. A pak, mám-li chvíličku oddechu, bývají ke mně, ať tak dím, všichni podáváni. Tak jsem většinu noci ztrávila modlením a šitím a navštěvováním mnoha nemocných. S radostí jsem slyšela, že v poledne mě Lambert vzkázal pozdravovati, ulevilo se mu a jedl s chutí."

10. prosince. „S Marií Pannou jsem hovořila zase dočista důvěrně. Pravila mi, že jsouc v jiném stavu, necítí žádných obtíží, kolikrát že pocituje v duši jakousi všemohoucí velikost, a že se jí zdá, jako by se sama v sobě vznášela. Cítí prý, že obklopuje Boha a člověka, a že ten, jehož obklopuje, ji nese. Musím jí přichystati jesličky; uložila mi, abych se denně modlila po devíti Zdrávasích na památku devíti měsíců, kterýžto čas nosila Spasitele pod srdcem."

14. prosince. Poutník ji zastal, ana se zabývala přípravou obrazů Lambertovi. Celičkou noc ležela bezvládně v křečích a měla vidění, že Lambert zemře vykrvácením. Ráno, když Lambert vstával, vskutku se mu vyvalila krev z rány, i nezbývalo mu, než ležeti. Chce zjednati člově-

ka, jenž by u něho bděl, než on to odmítl." Toho dne se činila tak, vypravujíc další obrazy ze života Ježíšova, že Poutníkovi přece aspoň jednou bylo vyznati: „Jest ku podivu, že majíc takové děsné trápení, aspoň to málo ještě ví. Celý den, majíc takové těžké soužení s nemocným, jest ustavičně obléhána návštěvami a po obědě měla takovou dřinu s prádlem, že se už zase dostavují křeče." Avšak den předtím si naříkal: „Nemoci Lambertovy má tak plnou hlavu, že skoro všecko zapomene; dnes jí šlo vypravování velice špatně. Jest to strašlivě tísnivé pomyšlení, že Bůh ukazuje duši všechna tajemství vykoupení, a že tato tajemství tak málo se ostříbají a tak málo se jich dbá. Ale také tady se nezbytně osvědčí, že Ježíš byl prodán za třicet stříbrných."

16. prosince. „Šla něco nemocnému. Její obličej prozrazoval veliká muka a strádání. Slzy se jí ještě třásly na tvářích. Trpěla bolením hlavy tak strašným, že dlv se jí lebka nerozskočila. Také chrlila krev, a rána v boku jí krvácela, a má zase záduchu. Kdyby ses jí otázal, zda nevymodlila si těchto muk částečně za Lamberta, sotva by to asi popřela. Jinak jest jí svatý advent nejradostnější dobou v roce. Loni zpívala těchto dní Mariánské písně; rovněž byla tehdy ustavičně pohroužena ve vidění; ale teď jest utrpením tak krušena, a mimo to bez ustání ji vyrušují. Nesvede než obrazy roztráštěné."

17. prosince. „Poutník ji zastal večer zase pohnutou. Vypravovala mu, že odpoledne se přiběhl k ní na berlách Lambert naposledy, a že

se s ní rozloučil za hlasitého pláče, že už jí nespátrí. Také zpovědník byl hluboce dojat a poznamenal, jak velice ho kormoutí nemoc Lambertova, neboť přítele tak věrného nemocná už nedostane. Prosí Boha, aby nemocná záhy následovala umírajícího."

19. prosince. „Dnes byla velice vysílena a měla mnoho práce s prádlem nemocného. Noc tráví v prudkých bolestech, které bere na sebe místo něho. Při tom mívá pravidelné horečky a raději trpí žížen, aby nezvracela, což od té doby, kdy se Lambert rozstona, děje se zpravidla večer a v noci. Prohlašuje Poutníkovi, že její bolesti jsou většinou takové převzaté nemoci; ví prý to, poněvadž si je vyprošuje; ale dělávala prý to už od dětství a neví ani, kdo ji tomu učil, to už prý soucit přináší sám s sebou. Už v dětských letech prý vyléčila mnoho vředů tím, že je vyssála, a matce vyléčila růži modlitbou a ještě něčím, co jí bezděky přišlo na mysl." Ale zpovědník,*) poznamenává Poutník, ji často okřikl, na takových věcech aby si nikterak nezakládala, to že jest dočista přirozené, a není potřebí než obyčejných prostředků.

20. prosince. „Nemoc, práce, utrpení, vyrušování bez konce, ale také mnoho milosti a trpělivosti. Je nesmírně uondána unavujícími obrazy noci. Byla jsem, tak vypravovala, v zahradě svatebního domu. Bylo tam vše, co může býti člověku ke spáse a k radosti. Z celého světa

*) Svědomitý muž dělal to jen z toho dobrého úmyslu, aby své kajícnice neušetřil od žádného pokoření.

vedlo pět cest do zahrady. Uprostřed stálo stavení o mnoha dveřích, ve kterém bylo rozděleno všecko dobré a prospěšné. Bylo tam mnoho lidí, i poznala jsem tři jinochy a čtyři muže, jimž jest pracovati se mnou. Také tam byly jesličky a obrazy Neviňátek a trestu, který stihl Herodesa za to, že chtěl znemožniti příchod Spasitelův. Dostalo se mi poučení, kterak tyto obrazy obrátiti na přítomnost, totiž na ony lidi, kteří nepřejí světu obnovené milosti tohoto příchodu, naopak rádi by ji shladili s povrchu země. Bylo mi uloženo modliti se za všechny lidi, kteří dychtivě očekávají svaté Vánoce, aby přece odvrhli staré zlo a s Ježíšem se v Církvi obnovili. I spatřila jsem široko daleko kolkolem bez počtu obrazů lidí, i obcházel jsem je, sbírala a nosila. Nalezla jsem lidi, jimž byly v cestě nejrozmanitější překážky a zaměstnání. Bylo mi odnášeti a vláčeti mnoho duchovních a těžkých lidí. Také starého Lamberta byla bych ráda odnesla, ale bylo mi řečeno, že tam musí dolézt sám. I Poutníka bylo mi nésti. Nechápala jsem, proč se nehýbá s místa, byl přece na cestě dočista rovné. Nakonec se všecko shrnulo a byl z toho kostel a velikolepá bohoslužba. Nedovedu už dobře obrazu rozmotati, utahala jsem se až běda. Takové obrazy zrovna letí a rychle se střídají.”

Stímto viděním se zveličila její rozmanitá utopení tak, že jsi patrně poznával, jak jí bylo uloženo, mnoha nekajícím lidem zjednati milost obrácení. Přišlo na ni velmi bolestné, několik dní ji držící dávení, a třeba že nemohla pozřítí ni-

čeho než kapku vody, přece, jak viděl Poutník, téměř každé půl hodiny bylo jí za nejprudších bolestí zvrhnouti několik lžic vody a chudivalec krve. To ji strhalo tak, že nemohla už mluvit.

23. prosince. „Ráno byla nalezena dočista bez vědomí. Byla už bez hnutí a bez hlesu. Páterovi bylo odejít z města, i poslal k ní kaplana Niesinga, jenž se nad ní pomodlil modlitby za nemocné z Cochemovy knihy „Žehnání“. Tak zase přišla k sobě a mohla, jak řekla později, zase myslit. Její puls bylo sotva pozorovati; vnitřním chladem byla ztuhlá a nemohla mluvit. Za hodinu se Niesing ještě jednou pomodlil nad ní modlitby. Otevřela oči, děkovala, posadila se v posteli a pravila: Tady viz, co dokáže kněžská ruka a modlitba! Dnes v noci jsem trpěla úžasně, bolesti ve všech údech, děsnou žízeň, a nebylo mi a dosud mi není dovoleno se napít. Posléze jsem pozbyla vědomí a ráno jsem si pomyslela: teď už opravdu zemru, neboť po celou noc jsem téměř umírala. Chtěla jsem mít v myšlenkách pouze tato jména: Ježíš, Maria, Josef, ale ani myslit jsem na ně už nemohla. I cítila jsem, že člověk ničeho nedokáže, že nemůže ani na Boha myslit, nedá-li mu Bůh k tomu milost, a že jsem si to aspoň přála, také to už byla pouhá milost Boží. Když Niesing přišel, věděla jsem o tom; než nemohla jsem hnout ani prstem, ani jsem nemohla hlesnout. Dokonce jsem i věděla, že má knížečku u sebe, a cítila jsem nadějně, že bude číst. Když se dal do čtení, pronikla mnou jeho soustrast jako teplo, i nabyla jsem zase

vědomí, a jsouc hluboce dojata, mohla jsem mysliti jména Ježíš, Maria, Josef, a život byl mi darem, který mi přineslo kněžské požehnání."

Večer požádala ještě jednou o požehnání a o ostatek svatého Kosmy. Druhého dne byla ještě velice bídna, než několik slov přece mohla pronést. Pravila: „Přitiskla jsem si ostatek na prsa, spatřila jsem světce vedle sebe, i zalil mě proud tepla. Teď mám poněkud více života; ale v celém těle rádí mi drtivé bolesti. Nejvíce mě trápí žízeň; ale nemohu pít." Celý ten den, Štědrý to den, leží bez hnutí a jako mrtva. Za těchto jejích velikých muk je nemocnému Lambertovi mnohem lépe.

Ačkoliv stěží měla sílu přednésti Poutníkovi přání, aby na Boží Hod Vánoční nechodil k ní před polednem, neboť cítila, jak velice má potřebu klidu, tož se přece pro tuto pokornou a tak spravedlivou její prosbu nemálo zasmušil: „V její prosbě, naříkal si, byla utajena jakási hrozba, jako by jí Poutník vůbec byl někdy na obtíž. Nemůže té věci přijíti na kloub; ale byl velice smuten ve svatou Noc a nevěděl, proč vlastně trpí. Spatřil ji až k polednímu. Okřála a vyhlížela velmi přívětivě; než cítila velikou únavu. U Jesliček, vypravovala, dostalo se mi rozkazu, abych dnes rozdala za Lamberta chudým sedm chlebů,*) poněvadž tu ještě jest. To mi bylo poručeno třikrát. Prosila jsem vroucně Boha, aby mi také ukázal chudé. Někteří přišli sami a plakali radostí, když jsem je obdarovala; ostatní

*) Zemřel právě za sedm neděl.

jsem uzřela ve vidění. Ježto Poutník míní, že po Lambertově smrti snad propustí sestru a zařídí si domácnost dočista jinde, prohlásila, to že nemůže. Ani Overberg prý nedovolí, aby odešla ze svého bytu a poslala sestru domů. Poutník nevidí tu žádné souvislosti; není jinak: buď tu vládne veliký lidský nerozum nebo nevysvětlitelné řízení Boží."

27. prosince: „Dělala Lambertovi obvazy a cupaninu a jest velmi znepokojována zlým dusivým kašlem malé neteře. Ale neúnavně poskytuje Poutníkovi, čeho může; a za to málo, co dává, zasluhuje díků, neboť podává to rukou, jež ještě ve smrti jest dobročinná. Její nemoc se zase zhoršuje." Vypravovala veliké vidění o Janu Evangelistovi, což vynutilo Poutníkovi slova uznání, svrchu uvedená. Než už druhého dne znovu nařiká: „Bylo soužení a nebylo pomoci, z toho zapomíná vše, co vidí, a vypravuje za muk a rozptýlení. Je to ohavná lidomorna, kde ubožáčku, na smrt nemocnou, trápí tak, že všechna dobrá vůle není nic platná." A proč takové hořké podráždění? Sám odpovídá: „Srdce se jí svíralo soužením a oči tonuly v slzách. Šila a spravovala na Lamberta, k němuž se dala donésti. Pohnutím se rozplakal, i zpozorovala, že mu leccos schází, což, jak se rozhodla, sama mu schystá. Tak ovšem zase nastalo vyrušení v práci Poutníkově. Poslala také pro bábu, aby jí dala pro novorozenáta čepečky a povijany, které upletla v poslední době. Proto odložila vypravování na odpoledne. Když Poutník ji večer zase spatřil, byla

velmi unavena a zřejmě stěží potlačovala chuť postěžovati si do své bídy. Přišel zpovědník, a teď Poutník předčítal ze staré knihy modlitbu k Ježíšovi. Za malinkou chvíli upadla do nejhlubší ekstase. Byla lehounká jako pírkó a její obličej, dříve bolestí a starostmi tak ztrápený, vyjasnil se a zářil radostí. Poutník nemůže této jasnosti a blaženosti označiti jiným výrazem než tím, že zářila. Zpovědník jí podal modlitební knížky; popadla je, otevřela je, majíc oči zavřené, a četla modlitbu dále až do konce."

29. prosince. „Od Vánoc požije večer několik lžic ječné polévky, ale po každé ji zvrhne. Krejčuje na chudé děti a každého dne rozdává dárky. Ale velice se stará pro Lamberta."

31. prosince. „Byla neděle. Včera se vyzpovídala, aby dnes mohla k svatému přijímání. Zpovědník vypomáhal na venkově a zapomněl zjednat kněze, jenž by jí podal Velebnou Svátost. Její obličej měl bolestný výraz osoby hlady umírající. Prolévala vřelé slzy. Nebyla ani v míře, aby vypravovala (pochopitelně); jakož vůbec prazřídka se má k tomu (takovými slovy Poutník rozpaluje v sobě jen novou nevoli). Vůbec přes nejvážnější napomenutí ve viděních, bere sama vidění na pralehku váhu. Ano pocituje je jako cosi nepohodlného a stále prosí, aby jich byla zbavena. Zármutek a hlad po Nejsvětější Svátosti ztěžovaly jí vzpomínání na to, co viděla. Ještě poznamenala, že oznámila zpovědníkovi, jak její duchovní Vůdce jí poručil, by požádala bratra Poutníkovu, aby ji navštívil, by mu něco

pověděla; ale zpovědník prý chce, aby počkala, až přijde sám. Usudek tohoto bratra o ní zní prý konec konců „Magnetism“, a dle tohoto zvráceného mínění pojímá každý zjev na ní a staví se k němu. Ale, dodala, to není má věc, to jest věc Boží; a vidím, co mrzutostí mi ještě způsobí. Také mi řekl můj Vůdce, že zemský rada, nevěda o ničem, smýšlel o mně správněji.”

1. ledna 1821. „Této noci jsem byla u Jesliček, prosíc aspoň o nějakou úlevu. Kéž by Bůh sňal se mne aspoň jedno ze břemen, aspoň to ubohé dítě kéž by zbavil ošklivého kašle. Než nebyla jsem vyslyšena, ani naděje nebyla mi dána; zápolila jsem s Bohem, jak náleží, a předkládala jsem mu všechno, co že slibuje a koho že vyslyší, a znala jsem tolik příkladů; ale nebylo dáno sluchu, ba slyšela jsem, že budu v tomto roce ještě silněji zkoušena. Také jsem se usilovně modlila, aby mi přece ráčil Bůh vzíti vidění, bych se zbavila odpovědnosti vypravování. Než nebyla jsem vyslyšena, a bylo mi dáno jen obvyklé poučení, že jest mi vypravovati všechno, co dokáží,*) a to i kdyby se mi vysmáli, nepochopím prý, jaký prospěch z toho vzejde. Zvěděla jsem také zase, že dosud ještě nikdo na světě neviděl toho tolik a tak zevrubně jako já, a že vidění není má věc, nýbrž věc Církve.

„Spatřila jsem svatého Josefa tak jasně a zřetelně a také jemu jsem dala na uvážení, jak jest

*) Tedy ne všechno bez výjimky, co jí bylo ukázáno, ani všechno, po čem Poutník toužil, nýbrž jenom tolik, nač stačily čas a schopnost, Bohem propůjčené.

mi zle. Byl starý, vyzáblý, holohlavý, avšak měl červené tváře. Zapovídala jsem se s ním velice. Pravil mi, abych jen spoléhala na Boha; také on prý se trápil velikým zármutkem, až pak mu anděl řekl, že (těhotenství Mariino) jest z Ducha Svatého, ať chrání Matky; potom když znena-dání bylo se mu odebrati do Betlema a tu nena-lezl hospody; když pak musil z Nazareta, kde se ještě ani pořádně nezařídil, prchnouti do Eryp-ta, kdy dítěti nebylo ani ještě tři čtvrti roku. Ani neprosil, ani se nemodlil, nýbrž zčerstva prý se vzchopil, naložil na osla něco šatů, několik chle-bů a lahvic, a už prchal nocí. Pomyslel prý si, že Pán Bůh to poručil, že se tedy také Pán Bůh bude starati. Na poušti se jednou na něj vyhnulo množství hadů, tenkrát prý si pomyslel, že teď musí pomoci Pán Bůh, i prosil prý vroucně o to. I přišel onen anděl a hadi zmizeli. Tento obraz jsem spatřila později; byli to velcí, tlustí hadi, plazili se z houští. Všecka tato jeho slova pře-rušovala jsem námitkami, míníc, že jemu bylo lehké vytrvati, když měl u sebe Ježíška. Ale po každé mě odbyl, jak se patří, i pravil mi, že ještě tento rok budu důkladně zkoušena, abych se jen na to připravila. Už včera jsem viděla, že mi bu-de buď za tři neděle nebo po tři neděle přemno-ho trpětí."

K tomuto vypravování, které tak jasně uka-zuje bezelstnou prostotu a čistotu vypravovatel-činu, poznamenává si Poutník: „Prosíc, aby jí byla vzata vidění, žádala vlastně o něco velmi nerozumného a znovu dokázala, že nemá zhola

žádného úsudku o tom, co vidí. Jediné věci, jež ji udržuje při životě a v bídě a ve zmatku ji povznáší, vlastnosti, jež jest jejím zázračným určením, toho pravím přeje si býti zproštěna, a přece kdyby toho pozbyla, byli by tak mnozí za to odpovědni! Zdá se, že neví ani, oč vlastně prosila, a odmítnutí této prosby jest největší milostí. Prosila, aby jí bylo dovoleno obírat se pouze chudými, a přece jest nemožno, aby se jimi obírala více než nyní; neboť sotva dvě hodiny denně vypravuje Poutníkovi, kdežto má přece rozkaz, aby pověděla vše, co ví,*) nejochotněji povoluje vyrušování nejnecotnějšímu. Tak na příklad mlynářka, jež přinese Lambertovi mouky, chce si s ní popovídati, i čeká tedy v síni několik minut, co jest Poutník u nemocné. Ihned má plno pochybností, že není dovoleno dávat pohoršení, mlynářka si třeba pomyslí, že s Poutníkem hovoří Bůh ví co, snad i něco zaslechne, a tak dále, i trne nesmírným strachem. Poutníka odkáže na odpoledne, kdy zas novou překážkou může býti jiná návštěva nebo zlost nebo nemoc; a tak většina uniká!”

Tento příkrý, nespravedlivý úsudek Poutníkův ukazuje jasně, jak v něm dojem i nejmocnějších pohnutí po každé byl zas zatlačen vším, co se mu zdálo býti vyrušováním, a jak ani vůbec nepozoroval, co námahy stálo nemocnou, tolika starostmi sužovanou osobu, vypravovati mu vidění denně dvě hodiny. Trebaž jest mu dále psáti: „Trpí s Lambertem. Každého večera má

*) To ne! nikoliv, co ví, nýbrž pokud stačí její síly!

horečku a silné chrlení krve, a mimo to, aby denně čtyřikrát, pětkrát v náručí držela a opatrovala dítě, když je totiž popadne křečovitý dusivý kašel, jehož záchvaty trvají asi půl hodiny, aby se neudusilo" – přece v jeho zápiscích ani slůvkem se neprozrazuje cit hlubší účasti nebo dokonce díků, že přese všechno se přece o něj tak starala. Zapisuje její slova, prosby a vidění, na jeho chování se vztahující, bez nejmenšího hnutí, aby jí trpělivostí a zdrželivostí poskytl nějaké úlevy. „Ustavičně, tak vypravovala, mám obrazy o svém nastávajícím soužení. Byla jsem oděna bílým, a přes něj černým šatem, a přes bílý závoj byl mi dán černý. Na šatech jsem měla spoustu malých křížů, ale sebrala jsem všechny, i byly z nich tři černé kříže, které na koncích byly pobity zlatými plíšky a tvořily jediný kříž. Byly na šatech, a sáhla-li jsem na ně, byly v nich. Také jsem měla stále obrazy o veliké bídě, a že žádný z mých přátel mi už nerozuměl a já jsem byla jako ode všech opuštěna a kdekomu jen na posměch. Také jsem zase viděla, že jsem mohla opět jísti, a pustila jsem se zase do chůze. U mně byla jiná osoba, sestře nebylo dovoleno už vkročit ke mně. Také jsem byla jinde. Poutník mě přiměl k tomu, že jsem jedla. Bylo mi dovoleno požívat pouze ovesné polévky, černého chleba, něco hrachu a vody; bylo mi řečeno, že všeliké ovoce, všechny sladkosti, kterékoliv víno bylo by mi jedem. Také jsem ještě viděla jeden pokus, který se se mnou stal."*)

*) Toto všechno, jak uvidíme, se splnilo do písmene.

Třeba že Poutník sebe častěji nabýval zkušenosti, že vyrušování, která ho tak popuzují, nejsou snad dílem lidských náhod; nýbrž dějí se dle úradků Božích, neboť denně pozoroval požehnání Boží, plynoucí z jejich utrpení, přece nebyl ve svých úsudcích ani mírnější ani opatrnější. „Dnes, tak píše, ji viděti zvláště zářící, jest roztomilá a pokojná. Včera večer se dala odnésti k Lambertovi a shledala ho velmi slabým. Spatřiv ji, rozplakal se velice, ale choval se vzorně a zase se s ní rozloučil. Tímto výjevem byla pohnuta tak, že na ni dlouho chodily mdloby.

„Také dnes jí velice září obličej a má pokojný, veselý výraz; a přece jest nesmírně zarmoucená pro blízký skon Lambertův. Bůh, jak se zdá, skýtlá jí nevýslovné útěchy a statečnosti. Ježto se její vnější poměry nikterak nezlepšily, tož ona přívětivost, se kterou teď tak dobře všechno snáší, jeví se právě tak přečistou milostí Boží, jako její zhusta tak nepříjemná zasmušilost bývá snad dopuštěným pokušením. Viděla obraz jeho smrti i pravila: Zdálo se mi, že jsem u něho; viděla jsem, jak velikánský oheň, nad ním planoucí, se stále zmenšuje, a posléze malým plaménkem mizí. Vypravovala také, jak viděla svaté Tři Krále, když před svým osvětlením obětovali dítě, i děla: Spatřivši po pravé straně děsný obraz obětovaného dítěte, obrátila jsem se, i uzřela jsem po levici totéž, a když jsem úpěnlivě volala, aby mě Bůh této ohavnosti zbaviti ráčil, řekl mi nebeský Ženich: Tady pohleď na věci ještě horší, pohleď, jak po celém světě denně se mnou jednají. I uzřě-

la jsem kněze, kteří jsouce poskvrnění těžkým hříchem, slouží Mši svatou, i spatřila jsem na oltáři svatou Hostii v podobě živoucího dítěte, i viděla jsem, jak je paténou rozkrajovali a děsně je mrzačili, jejich obětování bylo vražděním. Také jsem ještě viděla nesmírné spousty nešťastných, dobrých lidí, kteří dnes na četných místech jsou utiskováni, trýzněni a pronásledováni, a viděla jsem, že to byl vlastně utiskován, trýzněn a pronásledován Ježíš Kristus sám. Jest doba zlá; nevidím nikde útočiště; na celém světě leží hustá mlha hříchu, a vidím, že každý odbývá vše až hrůza vlašně a lhostejně. Také v Římě jsem viděla takové špatné kněze, kteří Ježíška při Mši svaté takto mučí. Chtěli k papeži, aby ho navedli k něčemu velmi nebezpečnému. Avšak spatřila jsem, že také papež uzřel, co jsem viděla já, a jak je anděl, kdykoliv chtěli k papeži, zahnal napřaženým mečem."

7. ledna. „Přes nesnáze, ve kterých tone, zachovává si stále jasnou, klidnou mysl. Avšak k polednímu se znepokojila pro Lamberta. Když kolem čtvrté přišel Poutník, našel u neteře šest dětí, které se modlily, kdežto děvče samo, jsouc na loži nemocné, mělo jeden z nejprudších záchvatů dusivého kašle. Obličej nemocné pozbyl milých rysů, volala po zpovědníkovi; Poutník ji těšil marně; naříkala si, že jest celý den obléhána. Byla jako v postě. Poutník od ní odešel" – (patrně byl rozmrzen zasmušilostí nemocné, jež byla tak oprávněná i přirozená). Druhého dne vypravovala: „Celý den bez ustání vidím nemoc-

ného Lamberta, i když hovořím s jinými nebo at
čímkoliv jsem zaměstnána. Vidím ho ležeti, vidím
jeho bolesti a jaké jest myslí. Vidím obrazy po-
kušení, kterými ho ďábel chce oloupti o stateč-
nost a naději. Jest to, jako by mu s dlouhého svitku
předčítal provinění a opomenutí, jak to či ono
zameškal a nekonal svých povinností. Vidím, že
vidí obrazy těchto opomenutí, a jak tím přibývá
jeho sklíčenosti, nemoci a netrpělivosti. Abych
tomu zabránila, volám pak k Bohu a úpím a pra-
cuji a připomínám Bohu vše, a беру za chudáka
utrpení a bolesti. I vidím, jak k němu pospíchá
jeho anděl strážný, vidím svatého Martina, jeho
patrona, přicházeti mu na pomoc, vidím, jak se
rozmnožuje jeho víra, naděje, láska. Uzřím-li pak,
že pokušení couvlo od něho, přichází na mne
nějaká vnější věc, nějaké setkání, nějaká udá-
lost,*) která mě náhle přivede z míry, abych se
nemodlila z nemocného. Překonám-li to šťastně,
přijde jiné zlo, které jest mi nésti trpělivě. Včera
jsem viděla Lamberta, an umíral; viděla jsem, že
pozbyl vědomí, pokušení se rozmohla a jeho ruce
tápaly nazdařbůh po pokrývce. Rozmlouvala
jsem s Bohem a naléhala jsem, aby ráčil přece
dopustiti, by tady trpěl a se kál. Odpověď byla,
že jistojistě zemře, abych si jen rozvážila, jsem-li
ochotna, ponechati ho vůli Boží. Po tomto pro-
hlášení se mi vynořil před očima podivuhodný
obraz. Bylo to, jako by ke mně přišla osoba, jež
mi předkládala, jaká by to byla bolestná ztráta,
kdyby Lambert zemřel, aby mě pohnula, propuk-

*) Jako na příklad nevole Poutníkova a jeho nářky.

nouti v pláč a nářek a tak pozbyti odevzdanosti a trpělivosti. Stěží jsem to v sobě překonala. Při tom jsem nebyla ani chvíličku samotna, stále na mne někdo hovořil a kašlající děvčátko mě zabavovalo. Stále jsem se bránila řečem nepřítelovým; posléze se mi podařilo zdolatí pokušení, i zvolala jsem z plna srdce: Pane, tvá vůle se staň! Sotva že jsem to promluvila, otevřel se mi pohled na Lamberta, i viděla jsem, že se zlepšil a rozveselil. Když nedávno Lamberta strašlivě bolela jeho rána, a já jsem se za něj úpěnlivě modlila k Bohu, bylo mi řečeno: Byla-li bych ochotna ránu mu vyssáti, kdyby mu tím bylo pomozeno? a když jsem řekla: Ano! byla jsem v duchu k němu odnesena, i vyssála jsem mu ránu. Bolesti mu ustaly, i řekl lékaři: To jistě mi pomohla ma soeur!"

9. ledna. „Za smrtelného kašle vychrlila jistě dva koflíky krve, avšak bez přestání pracovala a modlila se za nemocného.“ (Než Poutník přes to ji donutil, že mu vypravovala veliké obrazy o příchodu svatých Tří Králů do Betlema a o jejich klanění.)

11. ledna. „Nemoc Lambertova se zhoršuje. Ona sama jest všecka zmalátnělá ustavičnou duševní námahou. Pravila, že Lambert má ještě malý kousek cesty mlhou. Už by byl prý zemřel, ale vyprosila si ho na Bohu, aby nepotřeboval býti tak dlouho v očištění. Také zlé záchvaty kašle dítěte přispívají k tomu, aby měl klidnou smrt.“

12. ledna. „Milostí Boží jest velmi klidna, třeba že jest s ní zle a trne očekáváním jisté smrti Lam-

bertovy, jehož síly očitě mizejí a za něhož se neustává modliti. Je zaměstnána šitím košilky chudému dítěti, poněvadž jí bylo ukázáno, že nemá žádné."

13. ledna. „Namáháním a strádáním slábne stále víc a více. Poznamenala, že je jí nésti těžký balík. A vskutku, měla vzezření člověka, který vysílením klesl. S čela se jí řinou potůčky potu a její bledý obličej prozrazuje převelikou umdlenost. Při tom drží a chová dítě, popadnou-li je záchvaty kašle."

14. ledna. „Vypravovala: Zatím co dítě kašlalo, zjevila se mi má matka, aby mě potěšila; a pokud byla přítomna, vskutku kašlalo dítě méně. Teď byla mnohem krásnější a průzračnější než kdy jindy, a já jsem se jaksi ostýchala mluvit s ní. Hned jsem ji uzřela, hned mi zmizela. Neslibovala mi pomoci, pravíc, že nezbývá než trpěti, dítě že trpí se mnou a že má zásluhy; abych prý jen vydržela až do konce a tak dále. Ukazovala mi všeka má utrpení a všechny mé zápasy proměněné v květiny, ovoce a věnce, a posléze i zahrady a paláce, a pravila mi, že požívání a vnímání těchto věcí jest mnohem sladší než dojem, které mají mé smrtelné oči, patříce na to. Jsem ve vidění na kající cestě s Lambertem. Někdy jest blizoučko nebeskému Jerusalemu; tu se zastaví, ztratil uzel; já musím za ním uzel donést. Také někdy procházím hřbitovem; tam leží někdo, jenž na něco zapomněl, já mu to musím přinést a musím si pak v zemi prohrabávat dlouhé cesty až do polu těla. Mám tisícero prací. Tu

pocítím někoho vedle sebe, jenž mi násilím a až hrůza neobratně vše zhatí a překazí, a dočista nic nemohu dodělati." To jest, jak ji vyrušuje Poutník, jenž tak neúprosně se jí vyptává na její vidění, ale nesmírně jí má za zlé, promluví-li s někým jiným, nebo zmíní-li se dokonce o svém soužení. Tak si naříká dne 15. ledna: „Poutník ji zastal v rozmluvě s pannou Woltermannovou, starou její Sestrou. Do nejdelší smrti nepochopí, jak se může s takovou osobou zapovídati do omrzení, a potom k vůli ní zapomenouti tolik vidění. Poutníka už srdce bolelo pro tu děsnou ztrátu; ale pak přišel dokonce ještě vlastní bratr nemocné, a tu nezbývalo Poutníku, než odejít. Seděl v síni naslouchaje, jakým živým hovorem s bratrem byla zaujata. Mluvila téměř bez ustání, kdežto bratr jen někdy prohodil slovíčko. Když posléze odešel, přisedl k ní Poutník, vyčítaje jí, jak jen mohla bratrovi tolik toho namluviti a tak živě! Arciže jsem napovídala příliš mnoho, odpověděla mu, neboť jsem pravila: Jak by se bylo asi vedlo nemocnému Lambertovi, kdyby se nebyl octl v cizích rukou? Duchovní v rukou rodiny jest jako ptáček v rukou dětí. To jsem nepotřebovala bratrovi říkati." Poutník neporozuměl tomuto znamenitému projevu a její roztomilé, vlídné snaze, odvrátiti totiž jeho hněv, a mluvil dále stejným tónem: „Nemá hlubší opravdovosti, již svatá důležitost těchto věcí vyžaduje, s nimiž se bohužel pořád zachází jako s něčím vedlejším, neboť kdekdo jen to má na mysli, jak zakopati a zkaziti tento největší plod jejího určení, a proto

nemá dočista žádné vnější posily a vnitřních pokynů poslechne jen jakž tak, jsouc nucena bráti přílišný podíl na vnějším životě."

15. ledna. „Poutník ji zastal v ekstasi. Ve dne se dala donést k abbè Lambertovi a spatřivši ho, upadla do ekstase, z níž se neprobrala, ani když byla odnesena zase do své jizby. Když na ni Poutník pohleděl, byla, jak se zdálo, zaujata velmi namáhavou duševní prací. Probravši se, nemohla se hned vzpamatovati, kde jest a co jest s ní, i ptala se: Kde jsem se tu vzala? Posléze se vzpamatovala dočista i vypravovala: Jsouc u Lamberta, zpozorovala jsem, že jeho duši ještě něco chybí, i odešla jsem ke kapli, abych bosa ve sněhu vykonala Křížovou cestu, pak bude míti zapláceno. Cesta mi byla tak těžká a nohy mě tak zábly." Tu vpadl Poutník se starými žalobami: „Nyní Poutník bohužel zpozoroval, že celý den jest ztracen; neboť zbůhdarma se ztrácí vše, čím by se mohly celé generace vzdělávati, a ty trosky, které zachrání, jsou přece u srovnání s tím, co by mohla za poměrů aspoň obstojných vypravovati, opravdu praubohé. Byl velmi zarmoucen a zarmoutí se vždycky, kdykoliv pohledne na tyto papíry; neboť ujišťuje, že všecko mohlo býti poskytnuto velmi snadno, kdyby byl aspoň nějaký pořádek; ale i ona se všemi svými poklady jest podrobena bídnému světu. — Od-dychovala dále zhluboka i pravila: Cítím dobře, že Poutník jest zase nespokojen: ale tím nejsem vinna! Odpověděl: Byl bych jistotně velmi lehkomyšlný, kdybych neželel všeho, co se zbůh-

darma zmaří." Že se tak nesmírně namáhala, aby Lambertovi zajistila blaženou hodinu smrti, to bylo v očích Poutníkůvých prazbytečnou věcí!

V těchto souženích byla potěšována obrazy ze svého dětství. Vypravovala: „Zemřelé družky mého mládí si přišly pro mne. Šly jsme na svá stará hřiště a tamodtud k Jesličkám. Osel stál před jeskyní. Přinesla jsem si stoličku, vylezla jsem si na ni a sedla jsem si naň, pravíc dětem: Tak sedávala Matička Boží na oslíku. Osel strpěl, když jsem ho hladila a vzala okolo krku. Poté jsme šly k Jesličkám a modlily jsme se. Děti mi pak odevzdaly množství jablek, květin a růžový keř, ovinutý trním. Stále a stále jsem je odbývala. Ptaly se mne, proč že jich nikdy nevzývám, když mi bývá zle; také mi už chtěly častokráte pomoci; lidé prý vůbec vzývají děti tak málokdy, a přece děti dokážou mnoho u Boha, zvláště ty, které zemrou hned po křtu. Také takové dítě bylo mezi nimi; pravilo mi, že jsem mu vyprosila šťastnou smrt, a kdyby to věděli rodiče, prý by se na mne rozhněvali. Vzpomněla jsem si, že mi je přinesli po křtu svatém; pozdvihla jsem je, prosíc z plna srdce, by Bůh je ráčil raději vzít k sobě, dokud je nevinné, než pozbude své nevinnosti. I děkovalo mi, že jsem mu vyprosila nebe, pravíc, že se bude také za mne modlit. Děti mi pravily, že by se lidé měli modlit zvláště o to, aby děti nezemřely bez svatého křtu; když o to lidé snažně prosí, sešle prý Bůh pomoc ochotně. Často zřím obrazy pomoci tak vyprošené.”

Později volala v ekstasi po zpovědníku, žáda-

la o jeho modlitbu a pravila: „V tuto chvíli umírá na 5000 lidí. Jest mezi nimi mnoho kněží. Jest třeba, abychom se modlili, tak se zase všichni přidruží k nám v údolí Josafat, vzpomenou nám toho. Údolí Josafat není už příliš daleko, jen ještě krátká doba, černá, silná, tmavá stěna. Bůh dejž jim pokoj věčný a necht jim svítí Pán! Jest to úžasná spousta v nejrozmanitějších poměrech. Stojím na oblouku nad zemí. S četných míst přicházejí ke mně jakoby paprsky, a těmito paprsky zřím jako nějakou trubičkou, v jakém stavu a v jakých poměrech jsou umírající. Někteří umírají dočista opuštěni.”

17. ledna. „Lambert měl v noci chrlení krve. Nemocná a ta celá společnost byly poděšeny a měly mnoho práce. Byla velmi unavena celý den. Zpovědník ji chrání vyrušení. Teď stále velmi silně kašle a často zvrací krev; ale ostatně jest skoro bez ustání ve dne v noci více méně pohroužena v ekstasi a žije v jediném proudu nejzázračnějších vidění. Ještě nebylo ani jediného dne, ani za nejrozmanitějších, nejsložitějších bolestí, ve kterém by neměla svých nepřetržitých a denních vidění. Vedle obvyklých vidění ze života Ježíšova má totiž také obrazy o svatých, kteří připadají na ten který den, a mimo to ještě vidění cest a jiná vidění; ano vším tím utrpením, jak se zdá, její statečnost se zvyšuje; jeví se jasnější a klidnější. Když jednou kašlala, pravila: Jsem nucena stále tak rychle a do rozličných krajín cestovati, a vzduch mi tak lehá na prsa. Také se jednou vyděla a hledala kolem sebe, a nalez-

ši křížek, vzala jej, a dívala se naň a pravila: Tady v houští, kterým se musím prodrati, jest medvěd, který na mne číhá; mám-li kříž, zapudím ho. Ale tenkrát byla na cestě do Zaslíbené země; neboť hned poté mluvila o Jordanu a o životě Ježíšově."

18. ledna. „Včera večer se domníval Lambert, že zemře; pravil velmi dojímavě Poutníkovi: Očekávám, že Bůh mě povolá. Prosím ho, aby vám, vzácný pane, ráčil všecko odplatiti, co jste pro nás vykonal; já sám nemohu. Na jeho přání udělil Poutníkovi požehnání; měl velmi klidné a ušlechtilé vzezření. Dnes v noci se mu poněkud ulevilo. Ráno přišla stará švagrová na návštěvu. Poutník navrhl požádati stařeny, aby vykonala Křížovou cestu. Nemocné jest ustavičně velice zle a jest stále pohroužena ve vidění. O tom, jak jest Lambertovi, pravila toto: Nedovedu toho dosti jasně vysloviti, jak ku podivu jasně to zřím. Vidím jeho duši v podobě malé lidské světelné postavičky nad jeho srdcem; stále vidím, jako by chtěla uletěti, jako by něco, co ji se všech stran svírá, povolovalo, jako by se cesty uvolňovaly, jako by se tělo měnilo v rozplývající mlhu, propouštějíc ji. Vidím, že už nechce jaksi zůstat; pak vidím zápas s opačnou snahou, tělo, které duši obklopuje, ji jaksi pevněji drží, jaksi se tužeji kolem ní svírá, tak jest duše zase uchopena se všech stran nebo aspoň s jedné stránky. Brzy vidím hustou temnotu, brzy pruh světla, deroucí se k ní, brzy mlhu, která ji zahaluje, při tom bez ustání zřím nad nemocným a kolem něho oheň, který se stále stravuje. A do tohoto víru ustavič-

ně se dere, jak vidím, ďábel s rozličnými obrazy na jeho trápení, zasahuje anděl strážný, jenž ďábla zapuzuje, a zapadají paprsky, které mu jeho patron a jiní svatí sesílají."

Toho dne psal Poutník Overbergovi: „Až odešlu tento list, nebude snad abbé Lambert už na živu. Při jasných smyslech přijal všechny svátosti umírajících a generální absoluci. Až do minulého týdne se modlil breviář a až do předvčerejška modlil se růženec, který říkával od studentských let, ani jednou ho nevynechav, a který má ještě v rukou, jako má škapulír na prsou." Ale co se týče Anny Kateřiny, na níž se přece každého dne dožil nových zjevů, jež tak očitě potvrzovaly nejen velikost jejích ctností, nýbrž také úžasné účinky jejích modliteb a obětí, napsal na konci svého dopisu její odsouzení: „Pravím pouze toto a to s plným, klidným přesvědčením: Mezi všemi omilostněnými dušemi, jichž znám hezkou řadu, nejevila se mi žádná tak omilostněnou, ale rovněž žádná tak opuštěnou, tak zanedbanou, tak vyrušovanou a pokoušenou. Než neustávám a dále trhám strní růže, sbírám svévolně rozházené listy, a oplakávám ty, které mi nějaký ztřeštěný nebo nenadálý vítr odvane."

19. ledna. Poutník ji zastal, ona se právě probírala z vidění, majíc v obličeji výraz polo pláčícího, polo se smějícího dítěte, a bědujíc slovy: „Teď zas se začíná má bída! Děťátko odešlo! Teď to se začíná! Děťátko mi vypravuje vše; mluví svým celým tělem!" A poté vyprávěla: „Byla jsem u Jesliček a měla jsem velikou touhu, mít

Ježíška a porozprávěti si s ním. Opustivši jesky-
ni Jesliček, byla jsem znenadání odnesena na
nízký pahorek, který byl omýván průzračnou
vodou a byl porostlý velmi jemnou travou, tak
měkkou jako hedvábí. Ještě jsem si pomyslíla, jak
měkounká jest travička, zrovna jako by rostla
pod stromy, a tady je přece na dočista volné pro-
stoře. Byla jsem malou holčičkou a měla jsem na
sobě své dětské šatečky a modře tištěnou zá-
stěrku. V ruce jsem držela krátkou hůlčičku.
Když jsem tam chvilenu seděla, přišlo ke mně
Jezulátko, já jsem rozprostřela vedle sebe zá-
stěrku a ono se posadilo na ni. Ani nevypravím,
jak rozkošný a veselý to byl obraz. Nezapomenu
toho, a kolikrát ve svých trampotách se bezděky
zasměji radostí. Dítě hovořilo se mnou tak pří-
větivě a vypravovalo mi všechno o svém vtělení
a o svých rodičích; ale také mi vytklo, a to velmi
oprávdově, co si stále naříkám, a proč jsem tak
malomyslna; ať se prý jen podívám, jak jemu se
vedlo, a jakou slávu opustilo, jak od mládí mu
ukládali o život, a jak se ponížilo, i vypravovalo
mi vše, co se mu přihodilo v dětství. Ach, tolik mi
napovídalo! Jak dlouho trvalo, než mohlo přijíti
na zem, ježto lidé stále se mu stavěli na odpor
a házeli překážky do cesty; a dále o ceně svaté
Anny, jak vysoko stojí před Bohem, stala prý se
Archou Úmluvy. Pak vypravovalo, jak Maria
a Josef se skrývali a schovávali, a jak byli nezná-
mi a opovrhováni, a spatřila jsem množství obra-
zů, ve kterých to všechno bylo ukázáno. Také mi
vypravovalo o Králích, jak by byli rádi, poznavše

ve snách zlost Herodesovu, vzali s sebou je i jeho rodiče. Také mi ukázalo všechny poklady, kterými ho podarovali, krásné zlatáky i ryzí zlato, rozličné jiné věci a také pěkné pokrývky. Také mi vypravovalo o vzteku Herodesovu, jak byl nešťastník zaslepen a jak jemu ukládal o život; ale jak jeho zbrojnoši se stále pídili po královském princí a opovrhovali chudým dítětem židovským v jeskyni Jesliček, až posléze, když dítěti bylo tři čtvrti roku, pojala nešťastníka taková bázeň a úzkost, že dal všechny děti porubati. – Lambertovi proti všemu očekávání jest zřejmě lépe; rána, která už nezapáchá, začíná se hojiti. Jest klidnější a veselejší. Nemoc vypravovatelčina se zhoršuje; kašel a chrlení krve jsou častější.”

21. ledna. „Lambertovo zlepšení trvá. Zato její nemoc se horší. Dala se k němu donésti a přes svůj kašel dlouho s ním hovořila. Také se jí zjevilasvatá Anežka, jež ji napomínala a těšila. Necht prý jen vytrvá, ani jediné její utrpení nebude ztraceno.”

24. ledna. „Kašel a svírání na prsou se rozmohly tak, že není s to, aby promluvila, a téměř se dusí. Zpovědník se nad ní modlil a položil jí přes krk a prsa sbalenou štolu. To bylo příčinou, že ihned upadla do ekstase, na jejím obličej se rozhostil výraz radostné, zářící zbožnosti; podobala se úplně dítěti. Dýchala volně a zhluboka. Kdykoliv ji zpovědník požehnal, chovala se tak, jako zbožná osoba v kostele, jež se pokřizuje, dávali se požehnání. Při tom byla stále ztrnulá a přece každé chvíle nejdojemnější postavou vzhledem

k tomu, co dělala. Když za takového stavu přestane nějaký úkon, zastaví se ruka začasť tam, kde se úkon končí, na příklad dělá-li kříž, na pravém rameni; ledaže by se pobožnost konala dále, a ruce se proto znovu sepíaly, než při tom nikdy se nekladou prsty přes sebe, nýbrž dlaně se buď přiblíží k sobě nebo položí na sebe. Když dokončil požehnání, klesala zvolna na lůžko. A klesajíc, odchylovala se od čáry pádu stranou ke knězi, jsouc tu poslušna spíše zákonů duchovních než tělesných, a stojíc pod vlivem štoly a kněžské ruky, až ji uložili na místo náležité. Byla veselá a bylo jí lépe."

2. února. Ačkoliv nemocná, jsouc takovým utrpením a soužením zmítána, ani jediného dne nepřerušila vypravování svých vidění, přece nikdy nemohla Poutníka uspokojiti. Často opakoval obvyklou výčitku, že „veliké, nadbytečně přijímané milosti většinou zmaří", necítě ani, jaké hluboké a důkladné vyvrácení této hany podávala slova, která měl z úst nemocné a která si zapsal: „Odpověděla Poutníku tak prostoduše a o vidění se nestarajíc právě tak jako dříve: To mi můj Ženich dnes v noci také řekl, když jsem si mu naříkala na trampoty a bědy, a že vidím tolik věcí, kterým nerozumím, a tak dále. Právě mi: Vidění prý mi nedává pro mne, jsou prý mi ukazována, abych je diktovala, proto prý je musím vypravovati. Teď prý není doba konati vnější zázraky, tato vidění prý dává a vždycky je dával, aby dokázal, že chce býti s Církví až do konce dní; ale vidění nikoho nespasila. Jest prý se mi

cvičiti v lásce a trpělivosti a ve všech ctnostech. Poté mi ukázal řadu svatých, kteří měli nejrozmanitější vidění a stali se svatými jen proto, že se řídili těmito pokyny." –

6. února. „Je s ní velmi zle. Její utrpení a strasti se množí tak, jak slábne Lambert. Večer si přála velice, aby byla ještě jednou k němu odnesena. Nebylo možno. Poutník shledal, že není Lambert schopen promluvit ani slovíčko. Tak veliká byla jeho slabost." –

7. února. „Lambert skončil ráno ve čtvrt na jedenáct." To jsou jediná slova, kterými Poutník zaznamenal smrt tohoto nejvěrnějšího přítele Anny Kateřiny. Mimo to není v denících, ve kterých na sta listů jest popsáno nejtrpčími žalobami na vyrušování a podobné věci, ani slůvka, ani zmínky, prozrazující hlubší soucit nad událostí, nemocné tak bolestnou.

Dne 9. února dopoledne byl Lambert pohřben. Stará představená klášterní, paní Hackebramová, chtěla v této chvíli přispěti Anně Kateřině, neboť přijavši Lamberta za klášterního kněze, byla tak první příčinou duchovního poměru mezi oběma, a nemocná ji také až do té chvíle pokládala za svou duchovní matku se stejnou úctou a láskou, jako kdysi v Agnetenbergu. Také v této věci Poutník příkře zakročil, jenž nebyl ani na pohřbu, ani na zádušní Mši svaté. „Za pohřbu Lambertova, čteme v deníku, zastihl u ní Poutník bývalou představenou. I domníval se, že tato přítomnost ji snad vyrušuje. Přemluvil představenou, aby vyšla do síně, a tam zabavil prostou

dobračku. Dívaje se otevřenými dveřmi do jizby nemocné, spatřil, jak nemocná náhle ztuhla, majíc ruce sepiaty a na obličeji výraz zbožnosti nejhlubší. Zpod ovinku na hlavě vytryskla krev; ale pravila: To jest z hlasitého zpívání. Sedíme jako jindy proti sobě v choru. Později vypravovala: Modlila jsem se křížovou cestu, a na hřbitově jsem vyšla naproti pohřebnímu průvodu, i viděla jsem, že průvod provázelo několik duší, mezi nimiž jedna s hořící svící. Poté jsem byla na bohoslužbách a s nesmírnou námahou jsem zpívala hodinky. Teď vidím Lamberta v nebeské zahradě, ve kteréž jsou ještě jiní kněží a duše jemu podobné. Na tomto místě jsou věci, které jsou ve shodě s čistým kořenem, s duchem jeho pozemských náklonností, bez pozemských přísad a znetvoření. V jeho hodině smrti jsem viděla u něho svatého Martina a svatou Barboru, kterých jsem požádala o pomoc."

Tak dokonale tedy splnila úlohu, kterou jí zvěstovali svatý Augustin a Ignác, a zvěčnělému knězi schystala největší štěstí, jakého si smrtelník jen může přát. Jak podivuhodné jsou cesty Boží! Ze srdce Francie byl povolán Lambert, aby byl strážcem duše, jež nemajíc snad sobě rovné mezi vrstevníky, zápasila a trpěla za největší klenot lidstva, za svatou víru, a Církvi byla baštou, světu skrytou, o níž se rozbíjely nejmocnější útoky ďáblovy. Kdo by byl hodnější, státi jí v tomto boji po boku, než vyznavač, jenž raději volil nuzný, strastiplný život, než by byl zradil Církev, a jenž si uchoval zvláštní statečnost, celý lidský

věk trpělivě snášeti kruté, časné následky své oběti! Tušil tajemství jejího života, milostmi i bolestmi vrchovatě obdařeného; proto nechoval jiné touhy, než zachovati tento poklad tak, aby jí samé zůstal neznám a celému světu ukryt. A když ji Bůh vytáhl z této skrytosti a bez obrany a ochrany ji hodil na pospas posměchu nevěry, věrně a vytrvale zůstával u pronásledované neviny. Co asi vytrpěl ušlechtilý stařec, kdykoliv viděl, že pro stigmata jest trpitelka podezírána, trýzněna a za podvodnici vyhlašována! On, jejíž tak často sama těšila, aby si pro těžké navštívení těchto ran nezoufal! Než jako na důkaz, že byl Bohem povolán na její ochranu, bylo nezbytno, aby právě jeho pevná víra byla osvícencům a nevěrcům záminkou, by ho prohlásili za schopného zločinu, že „rány způsobil uměle, a že obět svého podvodu zavázal strašlivými přísahami, že svou falešnou hru bude hrát až do smrti“. Zdali nepřátelé sami věřili této pomluvě, to vyjde najevo až v soudný den, v kterýžto den se také ukáže plnost útěchy, kteráž jest připravena těm, kdož hladovějí a žíznějí po spravedlnosti. Než pokud věřícím zůstane památka Anny Kateřiny drahou a milou, potud se budou na zemi jméno Lambert a Limberg vyslovovati s úctou.

Dne 8. února, v pátek ponedělí, po Devítníku, měla Anna Kateřina vidění, ve kterém jí bylo zvěstováno, co jí bude trpěti v příštím postě. „Můj nebeský Ženich, vypravovala, oblekl mi nové černé šaty s četnými kříži. Podával mi kříž za křížem a tázal se mě tak přívětivě, chci-li je při-

jmouti, pravě, že jest tak málo těch, kteříž jsou ochotni trpěti, a že jest toho tolik, zač jest se káti a v čem pomáhati. I přijala jsem klidně všecky kříže a bylo mi řečeno, abych nosila šaty deset neděl, že se mi dostane pomoci. Snadno bych prý zemřela nerozumností těch, kteří jsou okolo mne; ale ať prý oddaně trpím."

Splnění tohoto obrazu se dostavilo zanedlouho. Sotva byl Lambert zahrabán, už přišel bratr Poutníkův znenadání na Annu Kateřinu s návrhem, aby se odstěhovala do nového, právě od něho najatého příbytku, a aby konečně sestru propustila. Domníval se, že Lambertovo zpěčování jen zhatilo jeho záměr, už loni pojatý, že ji totiž dopraví do příbytku, který by byl Poutníku i jemu příjemnější; proto byl si výsledkem tak jist, že dle zpráv deníku „už všecko vyjednal ke stěhování, vymínil si u kantora příbytek a oznámil to děkanu Rensingovi a purkmistrovi. Všecko bylo připraveno; jen zpovědník se nemůže odhodlati; ale nemá žádných přesvědčivých důvodů. Posléze si vzpomene i odvolá se na Overberga a chce do Münsteru na radu, kdež se přece nikdy rada nedává. Ona sama prohlašuje, že bez zpovědníka nepodnikne ničeho. Jest to obavný zmatek. Všecko jest ošklivé, nejasné, zmatené."

Znepokojena poznávala Anna Kateřina zasmušilou rozmrzelost Poutníkovu a nutnost, věc onu nějak rozhodnouti. V neděli Sexagesima přijala Tělo Páně i cítila se posilněna, aby Poutníkovi a jeho bratru podala zprávu. Poutník vypravuje: „Přijala Tělo Páně. Jest silná a veselá. Všecko

utrpení se jí jeví ničím. Celý den přes všecku svou bídu vidí jasně v ekstasi. Jest v ní kouzlo přítomnosti Kristovy. Odpoledne byl u ní bratr Kristian; byl s ní, jak se zdálo, docela zajedno. Později přišel Poutník. Byla dokonce neobyčejně veselá; i pověděla mu velmi mírně a opatrně některá napomenutí stran věcí, pro které jest jí tolik trpěti a pro které už tolik lidí si u ní stěžovalo. A tak dobrá, slabá, uštvaná nemocná vypravovala tyto nicoty, na nichž bohužel nelze vůbec ničeho změnit, ježto jich není. Poutník, je-li v její jizbě, odbývá prý lidi, kteří by ji rádi navštívili, slovy: Spí! Az toho prý už mnozí vzali pohoršení. Také její vlastní příbuzní si stěžovali, že prý pro Poutníka nemohou s ní hovořiti, dokonce prý i její prostinký bratr si naříká, že ho Poutník odhání. Abbé Lambert ještě před svou smrtí řekl prý zpovědníkovi, jak těžko se snáší ustavičná přítomnost Poutníkova, jest prý jako vyzvědač, jenž na všecko číhá. To snad bylo poslední pokušení Lambertovo, ale Poutníkovi jest velikým pokolením poslouchati takové povídačky. Bohužel nelze beze lži přislíbiti polepšení. Ale minila, že by se snadno všecko změnilo. Také zpovědník se k tomu nahodil a byl velmi vlídný a mírný. Hovořil s Poutníkem až dojemně mírně."

Tato mírnost obou neměla arci jiného účinku, než že Poutník zhola nedbal proseb tak odůvodněných a tak šetrně přednesených. Aby měla pokoj, byla z nesmírné dobroty ochotna povolit i dáti se odnésti do nového obydlí; než už druhého dne si Poutník zaznamenává: „Byla velmi ne-

mocna, celou noc měla křeče. Poutník ji zastal velmi ubohou, než v duši klidnou. Pravila: Zpovědník mi dovolil, abych vám řekla, že jsem byla srozuměna odstěhovati se do příbytku. Ale dnes v noci se mi dostalo velmi jasné a opětovné výstrahy. Lambert se mi zjevil, a mluvě velmi vážně a určitě děl, že zemru předčasně, odstěhuji-li se tam. Přihrnuly by se prý na mou hlavu nevýslovné bědy, neboť pro mdlou lidskou byla bych prý vydána všemu. Také mi byla udělena silná důtka, že jsem k tomu svolila. Když jsem se omlouvala a zapřádala s Lambertem obvyklý hovor, zakřikl mě: Mlč a poslouchej! Tady se soudí zcela jinak! A později za ekstase mluvila klidným a určitým tónem, který, jak se zdálo, vycházel z úst dočista jiné, velmi rozhodné bytosti. Bůh mi musí pomoci, nebo zemru. Od té doby, co mám na sobě černé šaty, proniká mi všechno až do kostí. Slyšela i viděla jsem všechno, co dosavad bylo rokováno o vystěhování, a vše, co lidé při tom pocítili, a to jest pro mne strašlivý obraz. Hotovým peklem jsou mi ty veliké hněvy, které vzešly k vůli mně, a na nichž přece nemám opravdu žádné viny. Jest velmi možno, že tímto utrpením zemru."

Druhého dne ji našel Poutník, a měla téměř duši na jazyku a nebyla si skoro ani podobna. V noci často chrlila krev a také ve dne ustavičně se na ní měnily zima a horko. Jednou ukázala zpovědníkovi své horečkou rozpálené ruce, pravíc: „Odneste ty ruce někam! To nejsou ruce mé, to jsou ruce Františkovy!" Večer se rozmohly bolesti a slabost tak, že, jak pravila, myslila

už, že umírá. Ještě pozdě v noci si poslala pro bratra Poutníkovu.

14. února. Toho rána ji zastihl Poutník na smrt zesláblou, ale oplývající pokojem. Mluvila jen potichu a pravila: „Žiji pouze z milosrdenství Božího. V noci jsem viděla nad sebou dva kůry, kůr svatých a kůr andělů. Podávali si přese mne květiny, ovoce, písmena; zdálo se, jako by mi někteří přáli smrti, někteří zase života. Já sama jsem myslela, že už umírám. Nebyla jsem už ve svém těle. Tělo jsem viděla ležeti, i byla jsem mírně zdvihána. Měla jsem ještě sílu, abych se vyzpovídala a poslala si pro vašeho bratra, poněvadž se na mne tak zlobil. Promluvila jsem si s ním a pak jsem už neměla starostí. Co jsem mu řekla, to už nevím; nemluvila jsem to sama ze sebe; vedle mne stál Vůdce, jenž mi ta slova vnukl.*) Byla jsem vyzdvížena i spatřila jsem se obklopena svatými. Jedni prosili o můj život, druzí o mou smrt, i darovali mi své modlitby a zásluhy. Jeden svatý mi ukázal umírajícího člověka v Münsteru, s kterým jest prý velmi zle, i pravil, abych poklekla a modlila se zaň. Darovala jsem umírajícímu modlitbu svatých, kterou za mne vykonali, a nevědouc, dovolí-li mi zpovědník modliti se na kolenu, neboť ve dne mi to zhusta zakázal, poslala jsem k němu onoho svatého, aby se ho otázal;

*) „Bratr Poutníkův mu vypravoval, že po zpovědi hovořila s ním překrásně, a je-li tomu tak, jak pravila, pak že by se arcíjevila ve všem veliká důslednost; ale on prý si už jednou provždy předsevzal, že nebude nic předpokládati.“

17. února. „Bratr přes to, že se s ním smířila minulé noci, kdy už už sahala na ní smrt, nezměnil smýšlení o ní.“

když se vrátil se vzkazem, že mi to dovoluje, klekla jsem si a modlila jsem se. I viděla jsem, že k umírajícímu přišel kněz.”

Zpovědník vypravoval Poutníkovi: „Na nemocné byly zřejmy všechny známky blížící se smrti. Po zpovědi si vzkázala pro Poutníkova bratra, snímž šeptem rozmlouvala. Bratr pak poklekl vedle postele a modlil se; ale já jsem byl v síni, maje tu jedinou myšlenku, aby mi pro Boha dala aspoň nějaké znamení, pozdraví-li se zase, abych jí udělil, kdyby snad přece umírala, svaté Svátosti. Tu znenadání zdvihnuvši se, poklekla a pomodlila se nahlas Otčenáš a mluvila cosi o umírajícím člověku v Münsteru. Poté ležela na posteli, avšak nedotýkajíc se jí, spíše jako by se vznášejíc, paže majíc rozpiaty v podobě kříže. Také mi pravila, že Lambert se měl ještě deset neděl trápit na svém bolestném lůžku, ale vymodlila mu zkrácení této lhůty, a teď že jí jest za to stonati. Prohlásila, že jest jí určena už jen krátká lhůta života.”

17. února, neděle II. po Devítníku: „Měla jsem strašlivou noc. Třikráte mě napadl satan a děsně mě ztýral. Vynořil se na levé straně mého lůžka, temná to, rozkacená postava. Zasypal mě zlostnými vyhrůžkami. Odháněla jsem ho, modlíc se, než bil mě, převaluje mě s boku na bok. Rány od něho byly žhavé a ohnivé. Posléze zmizel. Modlila jsem se, volajíc k Bohu o pomoc. Satan přišel znovu, bil mě a rval. Zase jsem ho přemohla, volala jsem k Ježíšovi o pomoc a ležela jsem pak dlouho, zachvívajíc se broznými mukami. Kránu přišel po třetí. Týral mě tak, jako by mi chtěl

zpřelámati všechny údy. Kde mne popadl, praštěly kosti. Měla jsem u sebe ostatky a také ostatek svatého Kříže. Satan zmizel. Můj Ženich se mi zjevil a pravil: Ty jsi má nevěsta! Potom jsem se uklidnila. Když se rozednilo, viděla jsem, že bylo nepřítelem v jizbě všecko zpřeházeno."

Příští noci se opakovaly tyto útoky. „Nepřítel, tak vypravovala, přicházel ke mně v rozličných podobách, rval mě za ramena, a vztekle mi vrhal své výčitky ve tvář. Zhusta přichází v podobě velmi velikého a vznešeného pána, jako by byl něčím a měl co poroučeti, a dodává si vznešeného vzezření, a pak mi velmi vážně vytýká, že prý jsem se dopustila velikého bezpráví, pomohši některé duši v očištění nebo zabránivši někomu ve zlém, že prý to jest velký zločin. Někdy se přizene v podobě hrůzu nabánějící, se širokým, strašlivým obličejem a se zkroucenými údy, i nadává mi, štípe mě a rve mě. A také někdy člověku pochlebuje. Také ho vídám, jak v podobě malého, ryšavého mužíčka, srůžkem na hlavě, skrátkými pažemi bez loktů a snožkami, jejichž kolena jsou obrácena dozadu, všude pobíhá."

Tato tělesná a duchovní muka, která stále se střídala a tak záhy se dostavila po smrti Lambertově, ztrhala nemocnou tak, že jí bylo nesmírně zatěžko upokojiti Poutníka a snášeti jeho vrtochy, an chtěl jen naslouchati jejím viděním. Odvážila-li se slovíčkem sebe skromnějším zavaditi o svou bídu a ohromnost svých muk, propukal Poutník v náрек: „Člověk slyší jen o její bídě, o mukách a o jejích mrzutostech, a co všecko udě-

lala, a na člověka se svaluje vina, že ty mrzutosti jí dělá. Konec konců jest to několik starých bab, nebo hostinský nebo nějaká stará panna, vesměs lidičky to bez významu, kteří ji matou a pletou. Těmto lidem se nevyhýbá, a tak staré ohřívané nicotnosti stávají se jí mukou, o které cítí, že jest její největší bídou, a pak všechno, co jí bylo ukázáno ve viděních, jest to tam. Tyto obrazy, kterým Poutník obětuje nejvážnější chvíle svého života, jsou tedy neodvratně ničeny několika mouchami; neboť není to nic než mušinec."

Z toho viděti, jak zvyk stále více otupuje Poutníka vůči jejím utrpením, že tato utrpení snadno ho nesmírně rozmrzela právě tak, jako denní vnější vyrušování. Proto od tohoto dne nenalezneš v denících ani slůvka, kterým by mírněji posuzoval vnější poměry a okolí nemocné; ano i nemocná sama nemá podle jeho rozumu už žádného vyššího určení, než vypravovati svá vidění; ale nemůže-li či nesmí-li dle pokynů Vůdcových vyhověti těmto nadějím, pak i ji zatratí bez milosrdenství.

4. ANNA KATEŘINA JEST PŘEVEDENA DO NOVÉHO OBYDLÍ, BĚŘE NA SEBE ÚTRAPY LIDÍ POKOUŠENÝCH A UMÍRAJÍCÍCH.

Dne 15. února 1821, na zprávu o Lambertově skonu, dopsal rada dvorské komory Diepenbrock v Bocholtu, otec kardinála Melichara Diepen-

brocka, vlídně ji zva, aby konec svého života ztrávila v lůně jeho rodiny; a současně nabídl také P. Limbergovi místo domácího kaplana v Bodholtě, aby Anna Kateřina nebyla bez jeho kněžské pomoci. Tyto důkazy předobrotivého zájmu byly po všem tom, co bolestného Anna Kateřina a P. Limberg v posledních dnech zažili, událostí, která je oba dva naplňovala radostným pohnutím a srdečnou vděčností. Čtouc dopis, prohlásila nemocná: „Jednou, už jest tomu kolik let, volala jsem v nejhorších útrapách k Bohu, že jsouc ustavičně sužována, nemohu pokladu své duše ochrániti od poskvrny, a on mi pravil: Ať jen vytrvám až do konce; kdyby i nejlepší přátelé mě opustili nebo mnou opovrhli, pak že mi sám pomůže, a já že budu ještě míti na krátko pokojný život. Vždycky jsem očekávala tuto pomoc.“

Tato slova byla prvním výrazem její hluboké vděčnosti a vyjadřovala bezděčné přiznání, že byla by ochotna, pokud by záleželo na její osobní náklonnosti, vyhověti pozvání. Pohlédla na zpovědníka, jenž odpověděl: „Budeme se modliti, je-li to vůle Boží!“ Za několik neděl na to opakoval Diepenbrock otec skrze dceru Apolenu, jež zavítala do Dülmenu navštívit nemocnou, svou nabídku, což mělo jen ten účinek, že byla rozmnožena veliká láska, kterou Anna Kateřina do své smrti chovala v srdci k této šlechetné rodině.

Apolenu provázela Louise Henselová, která už minulá léta zhusta delší čas trávila u Anny Kateřiny. Obě dvě byly z oněch několika málo

důvěrných známých, k nimž ji poutaly zvláště vřelé a přátelské vztahy a jimž z osobní lásky stále věnovala velmi živý duchovní zájem, o jejichž vnitřní i vnější poměry pečovala s něžností matky a jež modlitbami provázela po všech životních cestách. Že Anna Kateřina netajila radostného pohnutí nad velkomyslnou nabídkou, často a živě o tom hovořila, jak jest za to vděčna a jak jest přesvědčena o tom, že by se jí tam dostalo uvítání nade vše pomýšlení laskavého, to bylo docela přirozené a nikterak to neodporovalo vnitřní jistotě, že by jí úradky Boží nedovolovaly, aby odešla z Dülmenu a dožila se konce svých dní za poměrů příznivějších a klidnějších. Dovedla o tom přesvědčiti také svého otcovského příznivce; ale Poutník a jeho bratr už se nespouštěli myšlenky, že odstěhuje-li se nemocná do Bocholtu, bude to pro ni největší dobrodiní zde na zemi, a mimo to bude vyrvána ze všelikého vyrušování, čímž oni nabudou tak žádoucí svobody pro své vlastní práce. Číhali jen na vhodný okamžik, aby provedli svou myšlenku. Jsouce nezvratně přesvědčeni, že pečují jenom o blaho nemocné, zapomínali oba nezávislí, duchaplní muži, kteří dosavad spíše hověli tomu, k čemu je vedlo znamenité básnické i vědecké nadání, než aby se oddali určitému vyššímu povolání životnímu, zhola zapomínali, že přestěhování do Bocholtu mělo by snad přece pro Annu Kateřinu větší význam, nežli má pro cestovatele změna hospody, v které přespí. Poutník suše si zapsal, jak on se na věc dívá, těmito slovy:

„Tonouc v největším zmatku^{*)}) a ukazujíc na sobě zjevy, kterým nikdo nerozumí, a které vyžadují nejdokonalejší skrytosti a ochrany lidí nejobezřelejších, udržuje z jakési nepřekonatelné povolnosti v rozličných dobrých sice, avšak zhola ničeho nechápajících lidičkách^{**)}) pocit, že jest jaksi těsně a důvěrně s nimi spojena. Tito lidičky se pak zlobí, když jiní (totiž Poutník a jeho bratr) usilují provést s ní něco jiného, a jen popuzují a klepy roznášejí; a všechno hoře, které z toho vzchází, svaluje na ty, kteří jí pomáhají, nevyrušující(!). Pokud nebude naprosto oddělena, dokud jí nebude úplně zabráněno, aby nemluvila, nejednala i neradila ve věcech světských, dokud zhola neodumře vnějšímu světu a nepřestane mnoho samotna rozmlouvat s jinými lidmi, dotud nikdy tyto zmatky nepominou. Poutník jí nedávno pravil, že často mluvívá zmateně. Zabrala si to velice a rozplakala se proto, a z pláče se pak dostavilo silné chrlení krve.”

Kdo se takto díval na poměry nemocné Sestry, ten se arci ani dost málo nerozpakoval, konečně ji od světa jak náleží odříznouti.

V měsíci červenci zavítal Overberg do Dülmenu. Anna Kateřina vyličila mu vše, co a jak s ní jest, svěřila se mu se vším, co měla na svědomí, a vyslechla jeho rady a útěchy. „Všecky mé pochybnosti, vypravovala, vzal na sebe (to jest upokojil ji, že nemá viny na rozhořčení, jež vzešlo z toho, že se v únoru právem zpěchovala

^{*)} Tak se mu totiž jeví její vnější poměry.

^{**)} Tak jmenoval všecky, kdož nebyli stejného s ním mínění.

odstěhovati se do jiného obydlí). Ani teď se nezmínil o tom, aby snad něco měnila na vnějších poměrech." V příštích dnech nejednou mluvila tato a podobná slova: „Dábel chce násilím překaziti, co zamýšlí se mnou Bůh. Vidím, jak mi vyrůstá veliký kříž . . . Viděla jsem se, jak umírajíc, jela jsem ve voze pastvinou. Do Bocholtu přijdu pouze jako duch." „Chystají se mě přepadnouti a unést . . ." A 1. srpna: „Jest mi tak úzko, jako by na mne číhalo veliké utrpení . . ." Ale zapisuje tyto její vzdechy, poznamenával k nim Poutník: „To jsou popletené obrazy úzkosti a zmatku, z kterých si nic nevezmeš," nebo: „Celý den jí bylo velmi zle a třesla v horečce."

Než už 6. srpna se ukázalo, jak správně viděla a jak oprávněna byla tato úzkostná předtucha; neboť toho dne se zastavil před příbytkem nemocné vůz, který objednal Poutník a jeho bratr, aby byla na něm bez meškání odvezena do Bocholtu. Poutník sám vypravuje tuto událost těmito slovy: „V poledne přišla paní Hirnová a pan von Druffel.*) Dlouho se hovořilo o tom, co a jak bylo vyjednáváno s Jeho Milostí knížetem-biskupem münsterským a s panem děkanem, a jak teď odjeti bez překážky. Dlouho se rokovalo, a to nikoliv bez hněvu a zlosti. Bratr se utvrzoval stále více ve svém mínění, že duševní stav nemocné jest zlý, a tím více stál na svém. Nemocné bylo hůř a hůř. Mimo vše nadání zdráhal se zpovědník odnésti ji do vozu, a byv vehnán do úzkých, hledal nejnejpnější vytáčky. Pan von

*) Na pozvání bratra Poutníkovy.

Druffel a paní Hirnová odevzdali mu svědectví (že totiž biskup jest o tom zpraven). Žádal jich, a když mu je odevzdali, přece zase nechtěl. Druffel odešel rozmrzen. Paní Hirnová se dopustila neprozřetelnosti, právě prostičkému bratru nemocné, že musí být odvezena. Ten arci nechtěl o tom ani slyšeti a pověděl to umíněné sestře, a hned byl oheň na střeše, a bylo po odjezdu."

Svrchovaně jsouc zarmoucena, viděla Anna Kateřina, jaké roztrpčení všecky znovu posedlo, a aby zabránila dalším různicím, byla ve své dobrotě odhodlána, vyhověti požadavkům obou bratří potud, pokud jí Bůh dovolí. Proto se radila se svým zpovědníkem, v jehož očích měla okolnost, že nový kníže-biskup münsterský byl zpraven o změně příbytku, jako by to byla věc už ujednaná, takovou váhu, že prohlásil, by Anna Kateřina ve jménu Božím odešla z domu, odstěhovala se do jiného obydlí a propustila sestru. Tomuto výroku se podrobila bez váhání jako rozkazu, a ježto představená Hackebrová nebyla přítomna, poslala si pro svou bývalou novicmistryni, sestru Neuhausovou, aby před ní a před zpovědníkem prohlásila Poutníkovi a jeho bratru, že jest ochotna k tomu, co a jak rozhodne zpovědník. Poutník píše o tom tónem ještě velmi podrážděným takto: „Slabá, stará sestra Neuhausová dorážela prudce na bratra Poutníkovu, nechtějíc propustiti nemocné. Usádil ji. Nemocná mlčela, nechávajíc ho na holičkách, neřekla, že jest to její vůle, aby byla odvezena. Toto kolísavé zapírání ho rozbořčovalo a utvrzovalo

v jeho špatném smýšlení o ní. Také domácí paní naň dorážela. Jako Neuhausová, tak i ona vyčítala Poutníkovi, že se od nemocné ani nehne a že jest jí na obtíž. Nemocná ani slůvkem neodporovala.*)) Toto druhé zapření ho rozhořčovalo tím více. Ještě si vzal na mušku sestru a děvče. Paní Hirnová**) prohlašovala, že se nehne, dokud nebude nemocná z domu odvezena. V noci na sedmého byla posléze z tohoto nepořádného domu***) odstěhována jinam. Ve mdlobách, v bezvědomí jsouc nesena mimo kostel, poklonila se hluboce před Nejsvětější Svátostí, a druhého dne myslila, že ji nesli kostelem. Toť dojemné a poučné pro nevěřící."

Ale dojemna jsou také další přiznání Poutníkovy, která mu v následujících dnech nezřídka z bezděčných podnětů uklouzla. Sotva že nemocná byla ubytována v novém temném příbytku, v přízemní, velmi nepřívětivé jizbičce, už ji Poutník a jeho bratr zasypávali výčitkami, že „neprojevila souhlasu s ničím, oč oni usilovali (totiž odvézti ji do Bocholtu). Bratr Poutníkův jí řekl bez obalu, co a jak smýšlí o jejím duševním

*) Pochopitelně, neboť nemohla přece odporovati pravdě, jako nemohla prohlásiti, že sama žádá, aby ji odstěhovali.

**) Že ta hodná žena, jež jakživa neměla s nemocnou důvěrnějších styků, si tolik troufala, jest jenom novým důkazem, jak kde kdo se měl za povolána, zasáhnouti do cest, kterými vedl Bůh vyvolenou nádobu.

***) Než v tomto domě měli Annu Kateřinu v takové lásce a úctě, že majitel, Kliment Limberg, udržoval obě světničky, ve kterých bydlila, až do roku 1859 v téměř stavu, v jakém byly, když ji odstěhovali do jiného příbytku. A po vydání I. dílu tohoto životopisu staříček Limberg vypsál pisateli věrně všechny dojmy, které v něm zůstávala Anna Kateřina, a které si živě uchoval do pozdního stáří.

stavu.*) Proto velice trpěla zármutkem a podhybnostmi o sobě. Svěřila se s tím zpovědníkovi, jenž rovněž byl tím strašlivě znepokojen. A tak se začala bída nanovo a znovu dostala chrčení krve. Než výraz jejího obličej zhušta zvěstuje nejhlubší duševní mír."

9. srpna. „Tím, z čeho ji bratr vinil, jest nesmírně zarmoucena. Dle všeho asi neporozuměla dobře jeho obviněním. Dovolává se Boha a jeho soudu. Při tom mívá chvílemi výraz nevýslovného klidu a jest zrovna obrazem pokoje."

10. srpna. „Dnes se jí velmi přitížilo a často jí vyvstane pot, smíšený s krví. Při tom je tak slába, že nemůže skoro ani promluvit, ani prstem pohnouti. Avšak má výraz opravdu nevýslovného pokoje a nejsladšího klidu svědomí a čistoty duše. Nelze vypovědět, jak jest tichounká a unavena. Pravila: Teď jest mi lépe. Jsem-li nemocna, je mi po každé lépe. Ignác mi poručil, abych prosila Boha o pravého ducha pokoje a poznání. Často mi se dostává od něho útěchy; než člověk, ať dělá co dělá, nikdy se nedoví, na čem jest s Bohem."

Tuto hlubokou, základní pokoru, z níž Anna Kateřina vždy byla nakloněna, každé jí učiněné, necht sebe nespravedlivější a vášnivější obvinění míti za pravdivé a ve skutečnosti „sobě dávati vinu, že seštevě všechny lidi, kteří jsou kolem ní," jak jí vyčítal bratr, odměnil Bůh útěchyplným obrazem o čistotě jejího vidění, kteráž jest

*) Toto odsouzení jejího duševního stavu neknězem, člověkem, jenž teprve nedávno našel ztracenou víru, bylo jistě nejtěžší křivdou, jež postihla nemocnou, již vedli kněží tak svědomití a která s neporušitelnou věrností zachovávala své řeholní sliby.

uvedeno v II. díle na str. 161 a začíná se slovy: Vidouc vznikati tak velikou mrzutost . . . Byla tím tak posílena, že Poutník o ní vypravuje: „Večer jsem ji zastal ve vidění. Prozpěvovala si velmi pokojně Marianské písně, a probravši se, pravila: Šla jsem s procesím . . . Na jejím obličejí se rozhostil výraz blaženého, pokojného míru. To dokazuje, jak jest zvráceno, zabývá-li se ještě vnějšími věcmi,“ to jest, jak přese všechno jest Poutník dočista v právu, chce-li ji „od světa jak náleží odříznouti“.

Sestry Gertrudy nevzali s sebou do nového obydlí, a tak se zdálo, že byly splněny všechny nároky Poutníkovy; než dle jeho názoru nebyla nemocná ještě jak náleží odříznuta od světa, chtěla, aby také malou neteř poslala zpět do Flamske. „Poutník se beze všeho otázal, nechce-li děvčátko poslati domů. Naříkala si, že jí nepřeji ani toho dítěte; na to přece nikdo nemyslí.“ (!) Poutník pravil jí žertem: „Znám vás tak, že sázím, že byste byla s to, abyste si zase vzala sestru k sobě.“ Rozplakala se. Stran její dobroty se arci neklamal; nevzala sice sestry zase k sobě, avšak aspoň poslala děvče zpět do Flamske. A jaký měla za to dík od Poutníka? Nové nářky! „Odjezd děvčátka k rodičům dělá jí takové starosti a nesnáze, že několik čepic, které chce zavázati do šátku, mají přednost přede všemi obrazy a viděními. Tak jest zase všechno ztraceno! Vůbec od té doby, co má trochu klidu, vypravuje méně a lenivěji, což jest ku podivu, ježto zpovědník teď nemá zhola ničeho proti tomuto vypravová-

ní, ano, jak se zdá, dokonce je podporuje!" Nebo: „Jest velmi unavena, než přece vlídná; ale vypravuje rozervaně (totiž z přílišné únavy s přestávkami a po kouscích). Tato rozervanost jest den ode dne větší od té doby, co si hová v klidu nového příbytku . . . Měla překrásné obrazy o kůrech andělských, ale nějaká, zhola bezvýznamná domácí práce, prádlo a podobné, má přednost před vypravováním. Rovněž pro prazbytečný hovor s kaplanem Niesingem (jehož jinak nazývá Poutník nejlepším přítelem), promeškala nejdůležitější obrazy.”

Takovými nářky se končí měsíc srpen, který Písaři přinesl neobyčejně bohatou kořist.

Mnohému čtenáři se zdá povolnost nemocné, jež se téměř bez obrany poddávala všem požadavkům Poutníkovým, snad právě tak nepochopitelnou, jako pisateli této knihy, když po prvé poznal události právě vyličené. Ale obeznámiv se lépe s vedením omilostněné duše, spatřil toto chování ve světle dočista jiném. Všecko, co jí bylo snášeti od Poutníka, to všecko jí položila Boží Prozřetelnost do cesty života právě tak, jako ostatní události, které jsme byli v dosavadním vypravování poznali. Nikdy se jí nedostalo od duchovního Vůdce pokynu, aby oddálila od sebe Poutníka, nebo aby se protivila kterémukoliv jeho pomyšlení. Ve výstražných viděních byla sice připravována na vše, co jí od něho čekalo; než nikoliv snad proto, aby se těmto těžkostem vymkla, nýbrž aby je překonávala ctností. Jednou vypravovala: „Byla jsem úžasně zaměst-

nána ve vidění s Poutníkem. Přiměla jsem ho, že mi ukazoval své deníky. Nechápala jsem, jak to, že si tolik osoboval a tolik dovoloval vůči mně. Ale bylo mi poručeno, abych mu pověděla vše. To se mi zdálo zvláštním a divila jsem se tomu, neboť Poutník není přece knězem."

Byla tedy přesvědčena, že prostě poslouchá vůle Boží, snese-li mírně i nejtrpčí zkoušku. Vůbec jsou-li spolehlivé události, z kterých krátkozraké oči smrtelníkovy nad bílý den jasněji se přesvědčí, jak cesty Boží se liší od cest lidské chytrosti a vypočítavosti, jsou to právě denní příhody v životě mimořádně omilostněných a dokonalých lidí. Dle velikosti a nápadné stránky jejich duševních darů posuzujeme zpravidla také vnější poměry, do kterých je Bůh postavil, aby vykonali svou úlohu v poměrech těchto, a nikoliv snad v těch, které by si sami zvolili, a proto očekáváme, že jejich životní poměry se přizpůsobí jejich duševním darům tou měrou, jak se to naší krátkozrakosti zdá nejprůměrnějším. Ale to jest ohromný blud a tu ztroskotal i Poutník, jenž pozoruje v Anně Kateřině neobyčejné bohatství milosti, nikdy nepoznával, že tyto nesmírné dary nejsou cílem jejího života, nýbrž odměnou za její věrnost v malém, za její denně, ano co chvíli podnikaná cvičení a sebepřemáhání ve věcech, které jeho očím přechasto unikaly, a že Bůh každým, třeba že světu skrytým, poněvadž vnitřním, dokonalým činem sebepřemáhání nebo lásky bývá více oslaven, než třeba i zázraky a znamením, která by snad vyvolení

jeho konali. Budeme-li takto posuzovati vedení Anny Kateřiny, ukáže se, že její povolnost vůči jeho požadavkům, že její mírnost, dobrotivost a trpělivost, s kterou snášela jeho rozmary a jeho den ode dne se zvětšující nároky, jsou jediným řetězem nejvznešenějších ctností a osvědčováním její věrnosti vůči Bohu; ale Poutník sám jest nástrojem, jehož chování pozbude mnoho ze zdánlivé příkrosti, uvážíme-li, z jakých úmyslů a z jak čisté horlivosti vycházelo. Vypravujíc mu dne 14. února vidění o dvou kůrech svatých, z nichž jeden prosil o její další život, kdežto druhý o její vysvobození, z pokory zamlčela, že jejímu svobodnému rozhodnutí bylo zůstaveno, která prosba nalezne vyslyšení: kam se totiž se svou prosbou nachýlí, tam bude následovati rozhodnutí. Ale spatřivši znenadání člověka, který by byl bez mimořádné pomoci nešťastně zemřel, byla tak pohnuta, až zalkala, že pro záchranu takových ubožáků půjde ještě dále svou cestou křížovou, a že až do konce tak věrně, jako dosud, se bude řídití řádem Božím. Proto prvním projevem tohoto vráceného života byl čin poslušnosti vůči zástupci Božímu, neboť se rozhodla, že jen tehdy se bude modlití za umírajícího na kolenou, dovolí-li to zpovědník. A tento na pohled tak nepatrný čin byl čímsi větším, než vidění, které jí přece bylo uděleno jen pro tuto věrnost. V Poutníkovi viděla nástroj úmyslů Božích, který jí poskytne příležitosti, aby se bez ustání cvičila v nejtěžších ctnostech. Nesměla a ani nechtěla ho od sebe odehnati; neboť pouze

tehdy, bude-li u ní, dokončí svou úlohu tak dokonale, jak ji vskutku dokončila. Také její vidění a vnitřní vedení právě tak jako vnější události, jak záhy uslyšíme, naznačují, že vcházejíc do nového obydlí, vstupovala také do nového oddělení svého života.

Tak se tedy domohl Poutník všeho, po čem byl tak dlouho prahl; než záhy cítil se zase právě tak nespokojen, jako dříve. Staré stesky se ozývají znovu. Už za několik dní po smrti abbé Lambertově utrhne se na P. Limberga, že neodbývá návštěv starých spolusester a jiných soucítících osob. „Klid po smrti osoby, jejíž nemoc byla tak rušivá, zvrátí se posléze v pouhé rejdiště klepů a nejpošetilejší starostlivosti o ni. Nikdo se nemá k tomu, zjednatí jí klid, a ani sestře nevezmou típce. A ještě se ukáže, že to nebyl Lambert, jenž překážel pořádku, nýbrž že byl spíše třískou, která podírala hromadu smetí, pod níž skrývalo se toto ubohé slunečko, a že se teď na ubožátko svalilo všecko, když se tříška zlomila. Není žádného pořádku, žádného uvážení, a ve všem, co se jí prokazuje, jeví se nerozumná starostlivost . . . A ona sama vítá všechny ty lidi, jež ji navštěvují, přívětivě, a nikoho neodmítne! A přece si přeje, aby nikdo nechodil!” A za rok po Lambertově smrti přiznává se Poutník: „Často se jí zasteskne po Lambertovi. To proto, že, dokud byl na živu, mohla častěji k svatému přijímání, bez něhož se jí žije velmi těžko. Živější přátelství pudí ji výhradně ke kněžím, kteří ji mohou zehnatí a podávatí jí Tělo Páně. A ten, jenž by jí

denně přinášel Velebnou Svátost, ten by byl jejím jediným a nejlepším přítelem. Všecky ostatní tělesné služby, jak se zdá, nečiní na ni dojmu. Poněvadž Poutník není knězem, jenž by jí podával Velebnou Svátost, proto nemá ani o něj ani o jeho úsilí zájmu, a hladovějíc, hynouc, prohodí k němu dočista bezstarostně: Nemám pomoci, nemám útěchy; také Poutník jest mi na obtíž, cítím to stále více. Kdo ví, jak žije, nemůže nevyznat, že jakživa neměla zvláštní útěchy, naopak že nekonečně více byla vyrušována. Ale tento její náрек pochází jen z toho, že nemá Velebné Svátosti, po níž hladoví."

Ani Wesener se už neobjevoval; ale Poutník poznamenává: „Zpovědník se proto rmoutil. Poutník zastal nemocnou velmi vysílenou bolestmi, které vytrpěla v noci. Prohodila, že se úplně odevzdává do vůle Boží; že nepodnikne ničeho, aby si zlepšila své položení. Ale zdá se, že v pokušeních si už navykla určitému chování; aspoň ji rmoutí pro zpovědníka, že přestaly návštěvy lékařovy, což přece Bůh snad dopustil k jejímu dobru." Ale ustavičná podrážděnost Poutníkovy byla příčinou, že Wesener přicházel jen zřídka kdy, aby se vyhnul častější setkané s ním v jizbě nemocné.

Sestra Gertruda byla posléze propuštěna a na místo ní zjednána cizí ošetřovatelka. Ale tato sestra zůstává dále ještě v Dülmenu, přichází každého týdne na návštěvu a nemocná ji laskavě vítá; ano, Anna Kateřina jest tak neopatrná, že Poutník ji přistihne při nepromíjitelném zločinu,

že s Gertrudou hovoří a jednou dokonce s ní i pláče! Jak si asi Poutník z toho zoufal! A ke všemu ošetřovatelka není prázdným stínem, který by nepozorovaně zmizel, jakmile přichází Poutník. Ano opovází se osloviti nemocnou, raditi se s ní, a ke všemu jest ještě tak nešťastná, že „jest velmi neobratná a vůbec k ničemu“. Ale „nepřekonatelná povolnost“ nemocné nejen že ji trpělivě snáší, nýbrž „dokonce ještě pracuje a šije na to motovidlo, které nikdy nemůže stačiti na svou práci, a proto zamešká nejdůležitější obrazy“. Jindy praví: „Bohužel také dnes jest nemocná velmi bídná, má plnou hlavu soužení a starostí a rány ji bolí, že se jí ruce třesou bez ustání. Ale při tom ji ještě více unavují žvasty s motovidlem a šití, a těch několik minut, které zbývají pro Poutníka, ty se jen tak tak odbudou. Aby sama vypravovala, do toho nemá jakživa chuti ani ochoty. Po každé aby ji člověk o to poníženě prosil. A Poutník prosí jen tehdy, když by sama nejraději vypravovala nějaké třesky plesky. Každý den přinášívá nenabraditelnou ztrátu. Ona sama jest jednoduchým zrcadlem, ve kterém se, vypravuje-li, jsouc pohroužena ve vidění, věrně zrcadlí, co vidí. Vypravuje-li při zdravých smyslech, zamlčí nezřídka věc nejdůležitější, jednak že se jí vypravování zprotiví, jednak z tisícerych předsudků a pochybností. Hned se vytasí s pohodlnou omluvou: To jest přece v Písmě svatém! a kdyby Poutník tisíckrát řekl: Nikoliv! přichází s tou omluvou opět a opět! Úsilí Poutníkova, jak se zdá, si ani nevši-

mne. Vše jest, jak bylo! Ano, kaplanu Niesingovi dokonce žalovala, že Poutník jí bývá na obtíž; zatím ji Poutník až úzkostlivě šetří! Poutník míní, že takové žaloby jsou plodem pouhého sebeklamu. Ký div, že se rmoutí, když tolik toho přichází na zmar. Ona cítí, že se proto rmoutí v srdci, a to ještě více ztěžuje její vypravování." Posléze jest Poutník na ubohé motovidlo tak rozhořčen jako dříve na Gertrudu: „Kolem nemocné jest úžasný zmatek a nepořádek!" tak volá už po roce. „Ježto jest zhola neschopna si pomoci, a trpí nesčetnými vnitřními bolestmi i vnějšími ústrky, které pocházejí z hrubosti a hlouposti toho motovidla, jest opravdu žalno se dívati na její bolavé oči a její strašlivé zvracení. Ale čím snazší pomoc, tím odpornější utrpení. Stačilo by zabnati to motovidlo a zjednati pokornou, pořádnou služku, ale zpovědník stále váhá zjednati takovou osobu."

Stěžuje si, že Anna Kateřina, jsouc pohroužena do vidění, podobá se prostému zrcadlu, ve kterém nezanikne žádný obraz, ale bdíc, že zatají nejednu věc, prozradil tajný důvod svého úsilí, aby od ní vystrnadil každého, kdo by ji vyrušoval ve vidění. Pro tuto horlivost zapomínal, že nikoliv vidění, nýbrž bohubilé skutky byly jí ke spáse, a že žádný smrtelník, nemá-li mimořádné ctnosti a utrpení, nemůže míti ani světla prorokování. Necítil, že útočil na řád samého Boha, a proto nezbytné ztroskotání jeho záměrů podráždilo tak velice tohoto povahou měkkého člověka a zatvrdilo ho ke všem, kteří podle jeho

mínění byli na překážku, že vidění nemohla mu býti vypravována přímo, když je zří. Ano ani na nemocnou se neštítí sypati výčitky, vida, jak její přívětivost a dobrotivost ke kdekomu zaviňuje, že návštěv neubývá. Téměř denně jest svědkem, jak zapomínajíc vlastního utrpení, každého chudáka, každého ubožáka, jenž hledá útěchy a pomoci, vítá tak přívětivě, s takovou dobrotivou, upřímnou účastí, že nikdo neodchází od ní nepotěšen. Třebaže někdy se i bezděčně poděsí a dokonce si i potichu zanaříká, přicházejí-li návštěvy za utrpení zvláště těžkých, tož přece moc její podivuhodné lásky k bližnímu jest větší než kterákoliv na ni vhozená muka. V okamžiku překoná zpěčování přirozené slabosti a jest posílena, aby v bližním sloužila Bohu a aby v této službě vykonala věci nepoměrně větší, než patřili na obrazy jí ukazované. Než toho Poutník nepochopí za živý svět, proto nářky jako na př.: „Dnes bylo všecko ztraceno! Ubohá, na smrt nemocná osoba byla návštěvami obléhána. Nikdo, pranikdo jich neodbude. A ona sama je vítá přívětivě. Avšak jsou-li za dveřmi, umírá mukami a bolestmi a nemocí. To vše jest bez svědomí, neboť tyto lidičky přicházejí na ni s nicotnostmi; ale nemocná se po každé sebere a mimo to ještě se tváří tak, že se lidé domýšlejí, jako by byli vítáni. A následky? Ztráta všech obrazů! Večer lituje, že už nemůže vypravovati. Poutník celou tu dobu neviděl, že by byla odmítla nejnepatrnější návštěvy, aby vypravovala vidění.” Jindy píše: „Byla nemocná a úžasně bídná. Plakala, že

snad přijdou návštěvy! A přece vítá tyto lidi a požvaní si s kdekým a ještě je obdaruje.”

Třebaže rodní bratři a nejbližší příbuzní nemocné přicházeli do Dülmenu jen několikrát za rok, a to po každé na dvě, na tři hodinky, zhola ničeho pro sebe nevyžadující, přece býval Poutník pro tyto návštěvy všecek nešťasten. Nemocná se totiž dávala s nimi do řeči, vyptávala se jich na jejich domácí starosti a záležitosti, vesměs to zločiny, jež se Poutníku zdály neodpuštělnou zradou jejího životního úkolu. Její nejstarší bratr má velmi hodného syna, jenž chce býti knězem. Každého roku tráví část prázdnin u nemocné, jež mu věnuje péči duchovní matky, aby byl jednou dobrým knězem. Ale pokud skromný synovec dlí v Dülmenu, žijí oba dva, on i nemocná, v ustavičném strachu, že stěží tutlaný hněv Poutníkův „nad vyrušováním” vybuchne nějakou bolestnou urážkou. „Její synovec a také neteř jsou tu zase. Zbůhdarma se o ně stará, jimi obírá, plete! Maže jim chleba máslem, krájí šunku, nalévá hrníčky kávy. Pro takové věci nechává všeho! Čím více spatřila, tím méně poví. Poutník aby měl opravdu neutuchající trpělivost, chce-li v takovém zmatku vytrvati, neboť není čáky, není tu vůbec žádného pořádku.” Pro nespravedlivý hněv Poutníkův se rozplakala a pravila: „Mám stále vidění, jak si tu počínati. Synovce musím mít u sebe, aby neupadl do hříchu, necítil své chudoby a nezpyšněl. *) Rovněž dívčiny (neteře)

*) K tomu poznamenal Poutník zcela neprávem: „Příčina naznačena velmi zmateně, důsledek velmi zvrácený.” A přece, jak

nesmím dáti k sedlákům; neboť vidím všecky její náklonnosti, a vím, co by ji čekalo, kdybych ji nechala ve Flamske. Vidám obrazy z jejího budoucího života, i jest se mi modliti a pomáhati, aby minula nebezpečí své duše. Z dobrotivosti chce hraběnka Galenová vzíti dívčinu k sobě; ale dosud nevím, smím-li toto dobrodiní přijati." Ale jaký byl účinek jejích chlácholivých slov? Nové příkoří, neboť Poutník prohlásil: „Že synovec nechce býti u rodičů a dívka rovněž ne, jest předně nesmírná ješitnost, za druhé veliká zhýčkanost."

Ale požadavky Poutníkovy šly dále: chtěl, aby Anna Kateřina ani v myšlenkách se neobírala synovcem a neteří. Dne 8. září 1822: „Dnes jsou její narozeniny. Její selský synovec, o jehož chybách ráda hovoří, ji zaujal, zabavil; ale zmínil-li se Poutník, jak se ho zbavit, jest hned uražena. Zatím co synovec se proháněl po světnici, pravila, že dnes nemůže vypravovati. Poutníka to zbolelo, i připomenul jí její slib, že mu bude vypravovati, a odešel. Rozstonala se velice a zvracela. Večer pohne Poutník prostřednictvím zpovědníkovým synovce, aby odešel na výlet pěšky." 9. září: „Synovec odešel. V duši se zabývá synovcem a neteří, jest roztržita a souží se starostmi zbůhdarma." 13. října: „Neteřin návrat domů. Veliké vnitřní vyrušení." 14. října: „Poklidněna; než v duši ještě se zabývá neteří."

pravdivá a hluboká jsou tato slova! Sotva u koho bývá pýcha tak nebezpečná a zatvrzelá jako u člověka, vzešlého z nízkých a nuzných poměrů, jenž jejích břímě vládčí nerad a se studem, ale změnou stavu snadno přeskočí širokou propast.

Ale pozdější výsledek ukázal, kdo měl pravdu a jednal podle jasně poznaných úmyslů Božích; neboť tento synovec provázen žehnáním a modlitbou nemocné se stal ozdobou münsterského duchovenstva, z jehož středu byl k bolesti všech dobrých předčasnou smrtí až příliš záhy vyrván.

20. října 1822. „Prudké dávení s křečovitým kašlem. Právě když byla v nejlepším, vypravujíc život Ježíšův, vešel její bratr, krejčí; a třebaže svou návštěvou jen maří čas a jest na obtíž, přece Poutník aby se hned klidil, jako by to byl papež. Ale přijde-li sestra, zpravidla kyne, aby prchl. Tak aby důležitá životní práce Poutníkovou couvala před každou služkou, před každým žvastem, a Poutník už se naučil, aby se proto ani nezamračil. K tomuto bratru se přidruží ještě sedlák a oba dva zůstanou až přespoledne. Večer se ještě dostavila paní Wesenerová, a tak zůstala Poutníkovi pouhá hodinka, aby potichu sebral zbytek ztracených obrazů. Tak za mnoho let se nic nezlepšilo ve vnějších poměrech. Za všechna ta léta nedala ani nejnepatrnější návštěvě ni chvilinku čekati pro tato vážná vypravování. Z nejnecotnějších příčin zanikají tyto tak nesmírně důležité věci. Všecko vázne, ale její duchovní, ve viděních se pohybující život, ubírá se nezadržitelně rovněž svou cestou . . .

„Stará, dobrosrdečná tetka ji navštívila. Anna Kateřina má za veliké neštěstí, že jí nemůže dát kávy, ježto motovidlo není doma. Motovidlo jest v kostele; stará tetka se raduje, že může ještě lačna konati křížovou cestu. Ale nemocná ještě

si povídá se selským chlapcem, svým synovcem, a obrazů nechá. Ano žvatlá vesele se stařenou! Věru div, že aspoň toto zůstalo Poutníkovi . . .

„Sotvaže Poutník snesl strapnou netrpělivostí zmatené vypravování o její nemoci a jejích starostech, v čemž se nikdo nevyzná, ježto jakživa nepoví vnitřní příčiny, přijde vikář Hilgenberg, s nímž povídá o ničem; a tak přichází Poutník o všecko . . .”

Ale přivede-li Poutník sám k nemocné návštěvy nebo přijme-li nemocná takové návštěvy, které také jemu jsou příjemny, tu není slyšeti nářků. Na příklad: „Bylo podivuhodno, jak jsouc téměř neschopna, třeba jen ústa otevřítí, jakmile přistoupil k ní N. N., okrála a celou hodinu s ním srozumitelně hovořila. Poté byla vysílením spíše mrtva než živa.” Nebo: „Bratr Poutníkův přišel a svým rozmanitým podivuhodným vypravováním poněkud přerušil klidný tok těchto vypravování . . .” „Obrazy v noci viděné jsou zmařeny ranní návštěvou bratra Poutníkova u nemocné. Její úsilí s ním hovořiti vysílilo ji tou měrou, že chrlila krev, když odcházel. Díky Bohu! klid nemocné nebyl tím vnitřně porušen a klid Poutníkův rovněž ne!”

Že Anně Kateřině bylo se ve vidění o vráceném životě modliti za umírajícího, jenž byl by bez její pomoci zemřel, to znamenalo, že ode dneška bude nejpodstatnějším úkolem jejích skutků lásky za bližní, aby vezmouc na sebe jejich tělesné i duševní stavy, připravovala umírající na dobrou smrt. Jejím údělem tedy bylo, aby vzala

na sebe nejen nemoci a bolesti umírajících, ale také jejich duchovní vady, následky dlouholecých, zlých návyků a vášní s pokušeními, z nich vyplývajícími, podstoupiti s nimi boj a překonati je. K tomuto těžkému zápasu byla jí přislíbena pomoc svatých, jejichž kosti měla ve svém „kostelíčku“. 30. srpna 1821 vypravovala: „Měla jsem podivuhodný obraz o všech ostatcích, jež mám u sebe. Spatřila jsem všechny podle jejich podob, podle barev jejich oděvů a podle počtu částek. Pak vystoupili všickni svatí ze svých ostatků, a postavili se dle svých řádů kolem mne. Poznala jsem je všechny a uzřela jsem obrazy jejich života. Mezi mnou a svatými stál dlouhý stůl*) s nebeskými pokrmy, a kosti zmizely. Zpívala jsem se svatými hymnus „Lauda Sion“**) a k tomu nám hrála nebeská hudba i viděla jsem nástroje, na nichž hrálo mnoho svatých. Bylo tam také mnoho svatých dětí. Ten obraz mě naplňoval nesmírným steskem; zdálo se mi, jako by se svatí loučili; byli ke mně tak laskaví, že jsem je uctívala a milovala; a slyšela jsem vnitřní hlas, že už nebudu míti obrazy o ostatcích tak často, ježto mi nastávají jiné práce. Za hudby se svatí vzdalovali, obrátivše se ke mně zády.

*) Tento stůl znamená pomoc a útěchu, které se jí dostane od svatých.

**) Chvalozpěv „Lauda Sion“ (Chval, Stone, Spasitele) souvisí s přijatou úlohou, která ukládá Anně Kateřině starati se o to, aby na tolika a tolika nemocných se splnila slova chvalozpěvu:

Bone pastor, panis vere,
Jesu nostri miserere,
Tū nos pasce, nos tuere,
Tū nos bona fac videre
in terra viventium.

Pastýři dobrý, chlebe pravý,
Ježíši, smiluj se nad námi,
Ty nás pas, nás ochraňuj,
Ty nám dobré dej spatřiti
v zemi živých.

Rozběhla jsem se za nimi, chtějíc na poslední zjevení ještě tváří v tvář pohledět; byla to svatá Růžena a už jsem jí nespatriila. Ale přistoupila ke mně Matka Boží, Augustin a Ignác z Loyoly a udělili mi útěchu a radu, které nesmím prozraditi."

Tyto pokyny se týkaly nových utrpení; neboť za málo dní bylo Poutníkovi zaznamenati stav nemocné, kterého dosud vůbec na ní nepozoroval a který mu byl ještě zholá nesrozumitelný a velmi ho překvapil. „Počínaje dnem 29. srpna střídala se na ní nemoc za nemocí, střídaly se velmi prudké křeče, pocení, bolesti v ranách i v údech. Často se zdálo, že už umírá; mezitím jí bylo do úplného zemdlení zápasiti s nejnesmyslnějšími pokušeními, neboť se soužila prazbytečnými starostmi o jídlo a podobně. Dne 2. září odpoledne jí tato pokušení zrovna přivedla do třesnění. Dostavil se nový nával jejích bolestí a tělesných utrpení, byla při smyslech a přece zároveň pohroužena ve vidění, a bez přestání hořekovala: Kéž už to vezme konec, jakživo mi nebylo tak zle! Nemohu zaplatiti svých dluhů. Všecko vnitřní i vnější jest totam, a více takových nesmyslů. A při tom se netvářila nikterak mrzutě, nýbrž skoro vesele, potřásala hlavou, chtěla zapuditi hloupé myšlenky a prohlášovala své řeči za nesmysl. Také před domácí paní mluvila takto s cesty; avšak hned poté se omlouvala, že jsou to řeči nerozumné, a prosila o odpuštění, že je krušena mukami a zmatkem. Následovala hrozná noc muk. Pokušení trvala

den a noc až do dne 4. září večer. Ale bojovala s nimi tak, že dopoledne byla už dočista bez sebe. Třeštění se vztahovala na to, že nemá peněz, že nemá z čeho zaplatiti svých potřeb a že se nemůže nikomu s tím svěřiti." Poutník zakončil zápis těmito slovy: „Nesmírně se dotkne člověka, vidí-li, jak osoba tak omilostněná jest tak ubohá, bídna a chatrná, když se milost od ní odvrátí. Pro takové blábolení přicházejí nazmar vidění nejdůležitější. Jakou ubohou nádobou je člověk. Jaké slitování, jakou trpělivost má s ním Bůh!"

Než to se od ní neodvrátila, jak neprávem se domníval Poutník, milost, ani nebyla zachváce na třeštěním a blábolením; právě naopak, vítězný podstoupila boj s vášněmi umírajícího, jenž bez mimořádného smírného zastání neměl už sil, aby duši vysvobodil z okovů nezřízených časných starostí a náklonností, ve kterých po celý život byla spoutána. Anna Kateřina vzala na sebe sílu těchto vášní, zápolila s nimi, přemohla je a tak osvobodila spoutané duševní mohutnosti a učinila je schopnými, aby spolupůsobily s novou, skrze Annu Kateřinu dosaženou milostí, a aby se úspěšně zabývaly myšlenkami na spásu.

Prvního ohlášení této strašlivé úlohy se dostalo jí už na svátek Nanebevzetí Panny Marie ve vidění, z něhož vypravovala: „Viděla jsem slavnost Nanebevzetí Panny Marie v nebeském kostele. Viděla jsem, jak z kostela pozemského, hlouběji stojícího, na koruně, utvořené z pěti oblouků, bez počtu andělů vynášelo Matku Boží

a vznášeli se s ní nad oltářem. Nejsvětější Trojice se snesla s výšin a postavila Marii Panně korunu na hlavu. Kolem oltáře, na němž apoštolové konali bohoslužbu, byly shromážděny kůry svatých a andělů, jako boční kaple v kostele. Podali mi Velebnou Svátost, i přistoupila ke mně Maria Panna a svatý Ignác, jenž jako by byl vyšel z boční kaple, a k němuž tohoto týdne konám zvláštní pobožnost. Bylo mi řečeno, kdybych i byla sebevíce nemocná a bídna, že bych vstala a zase chodila, když by mi to ve jménu Ježíšově poručil zpovědník. Zatoužila jsem po tom netrpělivě, volajíc: Proč ne hned? proč ne hned?*) A po mé pravici se ozval hlas, jako by hlas mého nebeského Ženicha: Jsi má, co se ptáš po tom, chci-li to tak a ne jinak!"

Když vyložila zpovědníkovi toto vidění, odpověděl, že jí udělí tento rozkaz, jakmile nabude jistoty, že se srovnává s úmysly Božími odvážiti se takové věci.

O svátku Narození Marie Panny byl splněn slib chůze. Vypravovala: „V předvečer svátku byla jsem zachválena bolestmi, měla jsem prudké křeče; než pocítila jsem vnitřní radost. Také jsem v noci strašně stonala; ale ráno o třetí hodině, tedy v tu chvíli, kdy se přesvatá Panna narodila, ukázala se mi a pravila, že budu moci vstáti a udělati několik kroků. To už prý jsem mohla učiniti na Nanebevzetí Marie Panny nebo

*) Tato netrpělivost jest radostná touha po úloze, spojené s nabytím chůze, totiž připravovati hříšníky na dobrou smrt, kteroužto úlohu právě jako ostatní své práce nemůže vykonati než v Církvi, a jejími prostředky, totiž poslušností ke zpovědníkovi.

na svatého Augustina, kdyby mi to zpovědník byl poručil; ale teď se to stane na její rozkaz. Ať prý v tomto stavu konám a trpím, cokoliv na mne přijde; do nejdelší smrti prý nebudu úplně zdráva, ani nebudu jísti a pít, jako druzí lidé; ale bude mi prý zažítí ještě mnoho nemocí a bolestí. Milosti, které na den jejího narození byly uděleny lidem, ty prý se stále ještě udělují; ať prý se modlím za obrácení hříšníků. Také ať se prý nepokouším o chůzi dříve, dokud nebude při tom zpovědník; ale ať si žádnými pochybnostmi nedám v tom brániti. Zaradovala jsem se velice, avšak bylo mi hůře a bíději než dříve, a mých křečí a bolestí, zvláště v prsou, přibývalo. Ale přesvatá Panna pravila: Dávám ti sílu! A když to pravila, vyšlo z jejích úst toto slovo zpodstatnělé, tvaru a chuti sladkého sousta, a vešlo do mých úst. A já jsem se jala bez meškání modliti na její rozkaz za obrácení hříšníků, které mi ukazovala a z nichž, jak jsem viděla, ne jeden se zkroušeně kál. Když ráno mi zpovědník podal svaté přijímání, měla jsem opětně vidění. Spatřila jsem přesvatou Pannu, Annu, Joachima, Josefa, Augustina a Ignáce. Přesvatá Panna mě pozdvihla, i mněla jsem, že jsouc podpírána všemi těmito svatými, chodím po jizbě, a zdálo se mi, jako by mi všechno pomáhalo a ke mně se tulilo, podlaha stůl i stěny. Ale nevím, vstala-li jsem v těle, či jen ve vidění."

Okolo poledne požádala zpovědníka o dovolení vstáti a choditi. Ještě byl na vahách a prohodil něco o její veliké slabosti; než opakovala,

co jí bylo slíbeno. Svolil tedy. Záříc radostí, zahalila se ruče do pláště, slezla s postele a pustila se pak jako vrávorající dítě přes světnici a pak usedla na židli. Při tom měla vzezření osoby sice vysílené, ale překypující radostí. Světlo, které jí padalo do očí a kterému nebyla zvyklá, ji oslepovalo. Pozbyla téměř všech sil, a potom, vedena jsouc, udělala ještě několik kroků po světnici. Rány na rukou, nohou a v boku ji velmi bolely. Poté ležela v lenošce, byla velmi rozradostněna a rozněžněna, a až večer se zase doklopýtala na lože.

Od té doby brala vstávání a chození, které jí působilo veliké potíže, ježto její zmučené tělo už beztak bylo samá vada, velmi doopravdy a měla je za rozkaz, jehož poslechnouti podle sil svých se denně snažila. Ale belhala se tak těžko po malé jizbičce, že Poutník na ulehčenou opatřil jí dvě berlí; než záhy, jak se zdálo, toho litoval, neboť se obával, že chození nanovo přeruší vypravování vidění. Když jednou, sveden takovým podezřením, nemocnou káral, jak „ona, taková, tak velikými milostmi zahrnutá osoba tak může se trásti na těch několik kroků nebezpečného belhání na berlách,” odpověděla: „Viděla jsem, jak nejdokonalejší z tvorů, totiž přesvatá Panna, kolikrát se v chrámě netrpělivě tázala svaté Hanny: Ach, narodí se Dítě už záhy? Ach, kéž bych Dítě aspoň spatřila! Ach, kéž bych se dožila, že se Dítě narodí! Tu bývala svatá Hanna kolikráte už skoro nevrlá a říkávala: Nevyrušuj mě stále v mé práci! Už jsem tady sedmdesát let,

a už bezmála sto let čekám na Dítě, a ty jsi tak mladá a nechceš čekat? Tu se Maria nejednou z touhy rozplakala." Poutník nepochopil hlubokého smyslu dojmavé odpovědi, ačkoliv není těžko ho nalézt. Chtěla mu totiž dáti na srozuměnou, že se třese nikoliv na chůzi o berlách, nýbrž na duše, pro něž jediné jí byla uložena schopnost choditi a jísti.

Dne 1. listopadu ohlašuje: „Vstávání, chození o berlách, sedění zpřima a šití se jí daří od několika týdnů lépe. Také se vlastníma rukama pomalu celá obleče. Pozře něco polévky a kávy. Zvracení jest řidší. Poslední dni v říjnu hryzla mrkev."

Přátelé nemocné ovšem pokládali tyto vnější zjevy na jejím těle za přirozené tělesné zlepšení a její pokusy v chůzi za touhu po uzdravení, dle řádu Božího však byly skutkem pokání a nejtěžších utrpení za záchranu duší. Než teď už netrpí prostě muk, aby hříšníkům nekajícím nebo takovým, kteří s nedostatečnou, špatnou přípravou přistupují k svatým svátostem, vyprosila účinnou milost kajícího poznání vlastního velikého provinění, zkroušenosti a pokorného, upřímného vyznání, nýbrž to už sama vchází do utrpení jako do duševních nebezpečí těchto lidí, tedy do pokušení a prudkých svodů k jistým hříchům, jež jest Anně Kateřině dokonale překonati a mimo ně také útoky ďáblovy. Mimo to jí bylo na sebe vzítí ještě také všechny vnější zahanbující následky těchto hříchů z návyku, které pak s celou svou tíží leží na nástroji náměstného smíření,

dokud není boj vítězně vybojován. Z velikého vidění o tomto zastupování vypravovala jenom toto: „Měla jsem vidění, jak jsem si uhnala tolik nemocí. Viděla jsem mezi světem a nebem obrovské zjevení Ježíše Krista. Byl té podoby a tak oblečen, jako když byl vydán posměchu. Avšak paže měl rozepiaty a ty mu klesaly na svět; byla to ruka Boží, která klesala; i viděla jsem, jak na mnohé lidi, dobré i zlé, padají spousty barevných paprsků běd, útrap a bolestí; a viděla jsem, že u lidí, kteří mne dojali a za něž jsem se modlila, celé svazky nejzamotanějších paprsků bolestí se oddělily od oné spousty, a vjely do mne, přinášejíce rozličná muka; od svých známých jsem jich dostala nejvíce. Byl to Ježíš; ale ve zjevení tom byla ztajena celá nerozdílná Trojice. Neviděla jsem jí, ale cítila.”

Jak veliká byla síla, již na svou úlohu byla obdařena, a jak nesmírně se tato síla jejím statečným trpěním a bojováním rozmnožovala, to vysvítá z následující události, kterou vypravovala dne 18. února 1823: „Hovořila jsem se zpovědníkem a byla jsem úplně při smyslech. Avšak znenadání jsem pocítila, že jsem omdlela, i zdálo se mi, že zemru. Také zpovědník to poznal a pravil: Co to jest? Odpověděla jsem mu, že cítím, jako by ze mne vytékala síla, i viděla jsem, jak ona síla, paprsky zpodobněná, proudí na dvacet osob v dálce. Některé jsem uzřela v Římě, jiné v Německu, jiné zde v naší zemi. Viděla jsem, že tito muži zápolili s ohromnou mocí, i byli tím povzbuzeni. To mi bylo milé. Ale teď jsem uzřela,

jak se na mne hrne babylonská nevěstka, opravdu nestoudně ustrojená. V ruce nesla svůj pestrý živůtek s pentlemi; a síla, jež ještě ve mně zbyla, vrhla se teď na ni. To mi bylo zprvu velmi proti mysli, ale tato síla ji přinutila, že si oblekla živůtek, a každým paprskem své síly jsem jí zavázala pentle živůtku kolem těla, pentli po pentli, a každou vždy těsněji než předcházející, že se vše udusilo, co měla v životě. Ale to byly rozličné záměry bezbožnosti proti Církvi, které počala, obcujíc s duchy světa a doby."

Berouc na sebe duševní nebezpečí umírajících a podstupujíc s nimi boj, jevila se téměř dvojníkem; brzy totiž byla pokušením nebo silným popudem ke hříchu téměř přemáhána a jen stěží s nimi zápolila, brzy zase byla obrazem míru a pokoje. Dokonce v rysech jejího obličeje, ve slovech i posuncích, ve zvuku i v hlase zračívá se pak i cizí povaha osoby, za niž podstoupila boj, až posléze čistota jejího srdce pronikne jako paprsek sluneční mraky a zvěstuje, že zrcadlo její duše zůstalo nezkaleno. O tomto dvojím stavu si učiníme představu, pomyslíme-li si člověka, který se postí a kaje, a jenž, chtěje opilého člověka zachrániti od neodvratitelného pádu do propasti, vezme na sebe opilost přes ošklivost a hrůzu, kterou má před ní. Třebaže při tom nepobude vlastního jasného vědomí, přece jest cizí silou téměř spoután, i musí se jí brániti s úsilím právě tak velikým, aby nebyl omámen opilostí, jako vlastnímu bezděčnému odporu před stavem, který vzal na sebe. A tak nemůže býti

jinak, než že se objeví obojí: střizlivost i opilost. Chtějíc jednou dátí počet o tom, co cítí za takových utrpení, Anna Kateřina pravila: „To se mi pak zdá, že jsem takřka zdvojena, že mi na prsou leží má vlastní dřevěná socha, která mluví, čemuž nemohu zabrániti (to jest duševní stav zoufalství, netrpělivosti, hltavosti a podobně, který vzala na sebe, nějak se touto sochou projevuje, tlumočí). Uvažuji o tom, že mi arci nezbyvá než to připustiti, socha to ví asi lépe než já, ať tedy za mne odpovídá. Při tom pak druhé vědomí ve mně má hrdlo jako zadrhnuté.

„Kolikráte nevím si už rady ni pomoci s mnohými obrazy, jež mi nahánějí strachu a zděšení. Nejsou to snad okamžité nápady nebo myšlenky, nýbrž celé výjevy, které vidím a slyším, které mě dráždí, děsí, rozhořčují, že jest mi zápoliti s největším úsilím, abych nepadla. Ukazovány mi bývají obrazy osob a událostí; vidám úmysly, z nichž to či ono se proti mně kuje; slychám posměch ďáblův, a jest mi pak úporně bojovati, abych poznala dopuštění Boží, nezmalomyslněla a odbyla ďábla s jeho lžemi. Když mě tolik obrazů svádí k netrpělivosti, pomůže mi ihned zpovědník, přistoupí-li ke mně, pronese-li slovo útěchy, udělí-li požehnání. Avšak netrpělivost mého okolí (totiž věčné nářky Poutníkovy) jest mi v takových chvílích ještě mnohem obtížnější než kdykoliv jindy.

„Podrželi přede mnou veliké zrcadlo v nádherném zlatém rámcí, v němž jsem viděla samé věci, které mě měly drážditi ke hněvu. Ale zlo-

bila jsem se na daremné zrcadlo, a vtiskla jsem tváře do podušek, abych se na ně nemusila dívat; avšak stále mi zůstávalo na očích. Posléze jsem je popadla a hodila na podlahu, řkouc: Co si počnu s nádherou takového zrcadla? Ale dopadlo měkce a nerozbilo se. Zmizelo mi s očí, až když vzavši v opovržení jeho nádheru, posílila jsem pocit vlastní úzkosti a zbědačilsti; a pak jsem mohla k Marii do jeskyně Jesliček."

Nejtěžším a nejvíce zahanbujícím pro ni bylo, měla-li na sebe vzíti hltavost oněch umírajících, kteří po celý život hověli nezřízeným choutkám po jídle a pití, a teď před tváří smrti byli krutě souženi nezkrotitelným násilím této tyranské vášně. V takových případech bývala Anna Kateřina trápena žádostí po jídle, která v ní budila nesmírný hnus, a která se jí zmocňovala znenadání jako nepřekonatelný strašlivý hlad, že bezděčně zatoužila po oněch pokrmech, na které dostávali chuť umírající. Splnilo-li okolí její žádost a opatřilo-li pokrmu, propukla nezřídka ze zármutku v hořký pláč, ježto tak byla její muka rozmnožena a ona téměř přinucena, aby okusila nabídnutých pokrmů, což po každé mělo za následek zvracení a ošklivost až k smrtelnému vyčerpání. V několika málo prudkých případech se projevíly laskominy, které vzala na sebe, potřebou jídla, která, třebaže jí byla velmi protivná, přece byla přirozenější, jakýmsi skutečným hladem, který musil býti ukojen, neměla-li slabostí upadnouti do mdlob. V takových případech si pak pomáhala požitím polévky, zeleniny, hryzením

ovoce a podobně; ale takovéto jídlo mělo stejné následky. Tak na příklad v měsíci prosinci 1823 oznamuje Poutník: „Nevychází z nemoci, jest bez útěchy, tone v zoufalém strádání a zápolení s pokušeními a útoky ďablovými. Člověk neslyší než kašel, zvracení, nářky na jídlo a že nesnese pokrmů. Náhlý hlad se zahryzává do ní, že až na ni přicházejí mdloby. Jídlo a zvracení, žádost po všelikých nepoživatelných, syrových pokrmech, nářky a slzy, že proti své vůli mluví o jídle, to všechno souvisí se stavem její staré spolusestry, panny M., jež jest blízka smrti, za niž pracuje modlitbou a podjala se utrpení; jejíž hlavní chybou byla prý vždycky a, jak praví Wesener, také v této poslední nemoci jest – mělat vodnatelnost hrudní – chtivost po jídle.”

Mimo chuť k jídlu rozdíraly ji také ostatní nemoci umírajících, jako dna, vodnatelnost, všeliké horečky, nemoci sleziny, plic, jater a ledvin se všemi svými zjevy a bolestmi. Bolestmi kamíneků a děsnými křečemi měchýře trpěla nezřídka tak, že div z toho nezemřela, a při tom snášela zoufalství, zatemnění a bezútěšnost dráždivých, opuštěných, nepotěšených nemocných. Tyto nemoci a nebezpečí duše, která brala na sebe za umírající, souvisela s utrpením a bojováním za Církev, ježto ony jednotlivé osobnosti byly představiteli celých stavů a řádů, jakož i obecných vad, provinění na Těle Církve, která bylo Anně Kateřině napravovati v jejím zástupném utrpení, jež se na pohled vztahovalo na toho či onoho chorého jednotlivce. Z jejích projevů uči-

něných v ekstasi sice poznával Poutník obecně tuto vyšší, duchovní povahu utrpení, která vzala na sebe, než to nepostačovalo jeho netrpělivé zvědavosti, která jen tehdy byla upokojena, když by byl jasně a dokonale jako na dlani zřel, jaký vnitřní vztah má každá jednotlivá muka a nemoc a jak jest přiměřena k vině, kterou třeba smířiti, nebo k duchovní vadě, kterou jest napravit. Tak také tuto vytyčil svým zápiskům cíl, kterého nebylo lze dosáhnouti; neboť bolesti a nemoci trpitelčiny byly přes svou duchovní povahu tak skutečné, tak přirozeně citelné a veliké, že raději pro ně propukala v pláč a nářek, a stenajíc hledala pomoci, než by je byla popisovala. Ale Poutník se stále více podobal lékaři, jenž svému pacientovi věnuje jen tolik pozornosti, pokud pacient co nejzevrubnějším vyličením všech příznaků své nemoci mu umožňuje, aby dokonale sledoval průběh případu tak zajímavého a tak obohatil své pathologické znalosti a zkušenosti. V prosinci 1821 píše: „Poslední tři dni byly jediným řetězcem nejděsnějších muk, téměř k smrti vysilujících; mezitím ustavičně postupovala vidění. Brzy probodí klidnými, jistými slovy: Nezbývá mi než trpěti, vzala jsem to na sebe, tedy dotrám do konce! brzy zase upadá v pokušení k netrpělivosti, což se neočekávaně střídá s klidem a dobrotivostí. Všem těmto utrpením, pozoruješ-li je po jejich vnější stránce, zvykneš si jistou měrou, že každému pozorovateli, jenž to zří po prvé, by ses jevil barbarem, jako se Poutníku v prvních dnech všichni ostatní takovými

zdáli. Dopídíš-li se však někde něčeho o jejich vnitřním významu, jeví se velmi podivuhodnými, ano dávají tušiti rozluštění největších hádanek života a křesťanství; ale tyto zkušenosti zjola mizejí a zapadají pod nánosem tisícerych nicotných vřesťův života . . ." Na jiném místě píše: „Ačkoliv všeliká její utrpení přesně souvisejí s duševními pracemi, a ona o tom ví, přece mluví o nich jen povrchně a ledabyle, a proto si také klidné a hlubší rozjímání vykládá snadno za neúčast."

V lednu 1822. „Všecky tyto nemoci byly by velmi poučny, kdyby jí bylo poručeno, aby vy-
líčila jejich účel a řád; neboť po každé je spatří
napřed v obraze, který jest tím pamětihodnější,
že jest po každé opravdu neobyčejně allegoric-
ký a ať tak dím hotová báseň hlubokého smyslu.
Zpravidla ví velmi určitě, zač a proč trpí, a rov-
něž co dělá v rozličných obrazech polních
a zahradních prací. Zprvu zří povšechný obraz
bídy, padání mnoha kostelů, duchovní správu
celého okrsku v obrazech četných stád a jejich
pastýřů v parabolách přehlubokého smyslu, a při
tom jest jí běhati, nositi, kopati, napomínati a tak
dále. Poté koná překlopotné cesty, honí s veliký-
mi obtížemi rozličné lidi k jejich povinnostem
a brání zlému. K tomu jí pomáhají svatí toho dne;
to vše přichází nazmar! a nezbude z toho niče-
ho, než projevy pokušení, kterými ji ďábel za
práce napadá. Arciže jest na ni žalno hleděti
v jejích bolestech; než přece při tom jest v duši
zahrnována tak pravdivými a důslednými milost-

mi a viděními, že bys jí raději záviděl než litoval. A netečnost, s kterou vypravuje tato vidění, jež jí, bdí-li, nejsou k ničemu, a jejímu vzdělání, jak se zdá, neprospívají, jest příčinou, že člověk má větší soustrast s potomstvem, jemuž je to všechno promarněno, nežli s ní samou. Mimo to ustavičná nebezpečí smrti a povšechný stav, jenž nicméně nikdy nebudí vážnějších obav, to vše posléze ukolébá vás v dokonalý klid přes všechny tyto zoufalé a tajemné nemoci, a navyknete si vůči těmto nemocem jakési soustrasti a trpělivosti sní, která vás ani nepovznese ani nepolepší, ale zůstává ve vás jakousi příchutí politiky, kterou se snažíte bez hněvu vykroučiti.”

Z toho jasně viděti, jak za takových okolností bylo trpitelce nesnadno mimo to ještě Poutníku vypravovati den ode dne vidění ze života Ježíšova; a není zajisté třeba zevrubných dokladů na důkaz toho, že se jí stále méně dařilo vyhověti jeho požadavkům. Dne 4. února 1822 čteme v jeho deníku: „Třebaže denně vypravuje ze svých vidění méně, mimo neurčité zprávy o svých nemocech a bolestech, přece pravila: Od Vánoc, od té, co se začaly tyto bolesti, trpěla jsem velice nevolí Poutníkovou, že mu prý nevypravuji dosti, a z toho mě jímá takový žal, že div srdce mi nepuklo. Ráda bych mu byla vypravovala, ale nemohla jsem; a velmi zhusta byla jsem při příchodu Poutníkově tak stísněna,*) že jsem nemohla ani promluvíti. Konala jsem zvláštní po-

*) Cítíc jeho podrážděnost a ponurou rozmrzelost.

božnost, abych zvěděla, co činiti, ale nedostalo se mi odpovědi. Doufala jsem, že z dopuštění Božího zemru v této nemoci, abych už nepotřebovala nic vypravovati. V onen den Poutník uvidí, jak ráda bych vypravovala, kdybych mohla. Pravila to v nejlepším úmyslu. Už častěji přišla s prosbou, aby nemusila už nic vypravovati, ale bylo jí na ni odpověděno přísným rozkazem, aby vypravovala vše."

23. února 1822. „Poutník ji zastihl nemocnou na smrt. Zpovědník pravil, že už celé dopoledne bolestí div se neminula rozumem; vzdala prý se bez výhrady Matce Boží, a podjala se něco vytrpěti za obrácení nestydatých lidí. Později sama vypravovala, že také pro Poutníka jest velmi zarmoucena, jenž k vůli ní všechno opustil a přesídlil tam do Dülmenu, a že mu nikterak nemůže prospěti. Těšil ji. At jen vypravování posuzuje vždy vážně, a ne lehkomyšlně, ani jako břemeno!" Toto chvilkové pohnutí nemělo dlouhého trvání, neboť už za několik dní si zapsal: „Uvítala Poutníka opravdu přelaskavě, než nebyla naprosto s to, aby posoudila, jak se jí vede, neboť se domnívala, že za ty tři dni, ve kterých Poutník nepřicházel, pookřála a si poodpočinula. Jako by jí přítomnost Poutníkova překážela, aby okřála! Což jest důkazem, že na takové řeči netřeba klásti váhy, a že je třeba zařaditi mezi utkvělé myšlenky."

Ale deset měsíců před smrtí vzkázala Poutníku po zpovědníkovi tato vážná slova: „V onen den Poutník uvidí, že se nebude moci svou trpělivostí

vychloubati nad mou trpělivostí. Měla jsem s ním tolik trpělivosti, jako se svou sestrou."

Než abychom trpělivosti čtenářovy nenadužívali přemíru, vyběřeme z nekonečných zpráv o nemocech jen několik následujících událostí, z nichž si lze učiniti jasnou představu o tom, jaké asi bylo povahy a jaké mělo účinky takové převzetí cizích utrpení, pokušení a nebezpečí.

3. dubna 1823. „Bez ustání bere účast na nemoci paní B., jež stůně na hrudní vodnatelnost a jest blízka smrti. Div se neudusí, a z nepokoje, úzkosti a zmatku ani nevychází. Ale nemocná paní se uklidňuje, začíná se modliti a nabývá myslí."

5. dubna. „Nařiká si také na popletení myslí, má pocit, jako by nebyla vykonala povinnosti velikonoční.*) Tíseň na prsou jest stále větší."

7. dubna. „Soustrast s umírající paní, jež neutuchá, množí se tak, jak se blíží její smrt. Nese celou polovinu utrpení této paní, a jest jí právě tak jako umírající. Zpravidla se oné paní poněkud ulehčí, umírá-li Anna Katerína. Poutník pozoroval denně na obou, že tomu vskutku tak. Shledá se, že její předvčerejší pocit, že nevykonala dosud velikonoční povinnosti, přešel na ni rovněž z umírající, která jí dosud nevykonala. Pohne zpovědníka, aby tam došel ještě jednou a ty lidi na to upozornil."

9. a 10. dubna. „Ještě ráno měla všecky příznaky a bolesti osoby, umírající hrudní vodnatelností. Po celou noc trpěla a zápolila, až byla

*) To jest, nebyla u velikonočního svatého přijímání. Překl.

blízka smrti. Zato paní, jindy tak neklidná a po-
děšená, nabyla ve smrti na útěchu své rodiny
klidu a veliké statečnosti. Kolem dvanácté
v poledne zastal Poutník Annu Kateřinu, která
s paní trpěla, zesláblou na smrt, sotvaže jevila
známky života. Ale paní B., jak shledal, klidně
dřímala, šeptajíc časem zbožné střelné modlitby,
v mládí naučené. Kolem půl třetí nabyla spolu-
trpitelka náhle neobyčejné síly, vzpřímila se na
loži a modlila se hlasitě litanie o přehořkém
utrpení Ježíše Krista. V té chvíli zemřela paní
B., zesnuvši klidně jako dítě. Avšak s její smrtí
přestala ihned u Anny Kateřiny veškerá tíseň
na prsou a veškery bolesti lidí, stížených hrudní
vodnatelností. Oddechla si; než její vidoucí milo-
srdenství nepoprálo jí klidu, její utrpení nabyla
náhle povahy horečky zápalu prsou, jak ukazo-
val puls, neboť jiná, jí méně povědomá, těžce
nemocná měšťanka Sch., vstoupila na místo pře-
dešlé. Trpěla za ni nesmírně až do druhého dne,
kdy zemřela. Avšak už čekala na její účast jiná
ubohá, nemocná osoba, košíkářka W., souchoti-
nářka to v nejvyšším stupni. Pomohla jí snášeti
strašlivá muka úbyťová s častým nebezpečím
smrti a trpěla nevýslovně za tuto osobu, již po-
sílala rozličné nápoje a pokrmy na přilepšenou,
že tato ubohá prostáčka, k níž se muž i příbuzní
chovali velmi tvrdě, byla ušetřena hořkosti srdce
a zoufalství, a s láskou a smírem v srdci očekávala
smrt. Spolutrpiteľka nezřídka velmi naříkala, že
takoví lidé jsou duchovně zhola opuštění. Větši-
nou nebývají prý takoví naprosto nic poučení

a proto prý za dlouhé nemoci necítivají pra-
žádné útěchy, poněvadž jsou své bídě zůstaveni
bez pravé pomoci a jen zřídka je navštíví kněz.
Dne 20. shledal Poutník, že spolutrpitekka jest
velmi zmatena, v obličeji zbrunátnělá, zmítána
vnitřními boji a potlačovanou hořkostí proti kně-
žím, útěchou skrblicím. Ukázalo se, že také to jest
následek boje, kterého se podjala za umírající.
Posléze po dlouhé době ji navštívil kněz, nebyl
však s to, aby ubohou, přihlouplou nemocnou
potěšil a dodal jí odvahy. Cítila se jím ještě více
zarmoucena a pojala proti němu takový odpor,
že nechtěla k sobě pustiti už žádného kněze. Eh,
co jest do kaplana, zvolala jednou, nechci ho!
Takový byl pocit ubohé umírající, jinak pokor-
né osoby. Ale Anna Kateřina podjala se celého
toho zápasu a celou neděli zápolila s nesmírným
rozhořčením, které pocítila v sobě proti způso-
bům bezstarostného duchovního správce. Dne
20. večer čekali každé chvíle, že košíkářka do-
dýchá. Spolutrpitekka úpěla celou noc, aby Bůh
ji ráčil zachovati, až zavítá v její duši mír. Dne
21. ráno ještě žila a všecka se rozplývala vlíd-
ností, odpouštějíc kdekomu a smířivši se s myš-
lenkou na smrt. Kolem dvanácté byla spolu-
trpitekka, jak se zdálo, blízka smrti. Poutník se ní
pomodlil několik litaníí za nemocnou. — Takto
se u ní střídaly zápasy až do příštího rána do půl
osmé, kdy se jí dostalo ulehčení; ale její paci-
entka skonala. Celý den byla nesmírně vysílena;
nastávala nová práce. Večer ji zastihl Poutník už
velmi změněnou. Trpěla nesmírnými bolestmi

v údech, zvláštním pocitem ledové prázdnoty v životě, kolem žaludku a podobně. Přiznala se, že teď myslí na nemocnou, zbožnou ženu chudého krejčího H. Celý ten čas myslila: Až budu hotova s košíkářkou, budu se modlití za krejčovou. Ti lidé jsou tak zbožní a pokorní, snad že se ta žena ještě z toho vykřeše, nemá léků a jen bídou stravu. Poutník neznal této ženy, i vyhledal ji, aby jí udělil almužnu, i shledal, že má právě takové bolesti jako spolutrpitekka. Anna Kateřina pravila: Už kolik dní mi přicházela ta žena na oči, i pomyslíla jsem si, jakmile košíkářka skoná, budu se modlití za tuto. Tato žena pravila Poutníkovi na jeho překvapení: Ach, jest tomu několik dní, co se mi zdálo, že stojím mezi dveřmi a panna Emmerichová, přicházejíc od Koesfeldské brány, jde mimo, a podávajíc mi ruku, praví: Aj, Trücková, jak to vyhlížíš, musíš se spraviti. Viděla jsem ji docela zřetelně. Poutník se otázal Emmerichové, vzpomíná-li, že vykonala ve vidění tuto cestu. Odpověděla: Nikoliv, to nevím určitě, ale na posledních svých cestách jsem se zhusta zastavila u ní a viděla jsem, co všechno koná. Nevzpomínám si na žádnou zevrubnost, neboť přijdu na příliš mnoho míst."

25. dubna. „Byla nesmírně bídna a zemdená. Pravila, že hned od smrti košíkářčiny jest jí noc co noc ve vidění za nebožku na kolečku voziti těžké náklady žita. Byla to jedna z oněch těžkých prací, které bylo ubožačce po každé vykonati. Byly to prý náklady, jež ona žena vozila s nevolí a s hněvem, nebo které nechala státi. Není prý

už sto, aby tuto práci konala dále, prosí Poutníka, aby dal na Mši svatou na ten úmysl. Stalo se a ona nepotřebovala už voziti žita."

ZÁCHRANA V NEBEZPEČÍCH.

V srpnu 1822 zastihl Poutník jednoho rána u nemocné zpovědníka, jenž mu ohlásil, že od včerejšího večera trpí bolestmi hlavy až ku třes-tění a že za těchto bolestí několikrát prohlásila, že jí střelili do hlavy, aby jí držel hlavu. Ale když nemocná mohla klidně vypravovati, ukázalo se, že původem třes-tění byly vlastně tyto události: „Večer jsem obětovala své bolesti za ty, kteří jsou v nebezpečí, s úmyslem, aby jim mé bolesti prospěly; a když jsem se dala na obvyklou cestu do svatebního domu, zavedl mne můj Vůdce do vysokého pohoří, jehož skalami se prodíral poctivý učenec se zápisníkem v ruce. Sklouzl a sle-těl po hlavě s veliké výšky; avšak vzýval Boha, i přišla jsem a odnesla jsem ho na zádech k vozu, který jel za ním. Za něho jsem trpěla mnoho. Poté jsem spatřila na příkrých skalinách lidi s holemi a s háčky na střevících; stříleli na hejno ptáků. Jeden náboj by byl projel jednomu ze střelců hlavou; i vrhla jsem se před něj a dostala jsem do hlavy celý náboj broků a měla jsem strašné bolesti. Má hlava byla jako by ve dví, a sledujíc dále obraz, viděla jsem, že broky byly samé perly (zásluhy). Také se mi namanulo, kdyby mě teď chytili Prušáci, ti že by mně je byli vytáhli; nevím,

kde se to ve mně vzalo. S rozbitou hlavou stenala jsem velice."

V měsících listopadu a v prosinci roku 1822 trpěla bez přestání nesmírně za Církev. „Tyto bolesti za Církev a biskupy, pravila ve svátek Tomáše Canterburského, byly na mne vloženy na svatou Kateřinu. Dnes jsem viděla život tohoto svatého mučedníka a jeho veliká pronásledování, a při tom jsem zřela stále v obrazech opačných vlašnost a slabost pastýřů nynější doby, a to mi rozdírá duši úplně." K tomu poznamenal Poutník: „Bolesti se množí, při tom nemůže pro nesnesitelný kašel mluvit; ale má velikou trpělivost. Vůbec i v bolestech tak zoufalých jest plna statečnosti a vnitřního míru. Jsou to rány v boku a trnové koruny, které ještě více zvyšují její vytrvalá utrpení. Nikde nemůže hlavy opřít, stále má pocit, že má na ní široký věnec se špičatými trny; než kolikrátě hovoří velmi zmužile o důkladných zdravých bolestech, jež jest jí snášeti." Začátkem roku 1823 dosáhla tato utrpení za stálých vidění o Církvi nejvyššího stupně, a dne 11. ledna ji zastihl Poutník, ona kašlala a zhusta popadala dech. Byla pohroužena ve vidění i žádala, aby jí uvařili ječmen a fíky a přiložili na pravý bok. Stalo se. Také se napila šťávy; a když se jí ulehčilo a přišla k sobě, pravila: „Mám v boku zápal; můj bok jest proražen, slyšela jsem, jak to chruplo, cítila jsem, jak uvnitř stékala krev; pouze zázrakem z toho snad vyvážnu." Zpovědník poznamenal: „Takto mluvila s cesty už celé odpoledne." Než Poutník, „prohlédnuv si ji nále-

žitě, shledal, že jest dokonale při smyslech a že její mluvení a jednání souvisí s jejím vnitřním a vnějším bojem, a že jest jasné a klidné myslí." Poučila, jak jí uvařiti obkladek, vyprosila si ode všech modlitby, a druhého dne byla s to, aby o případu podala toto vysvětlení: „Bylo mi odcestovati do města Pastýřova (do Říma), bylo veliké nebezpečí. Zamýšleli utratiti věrného vrchního služebníka s pejskem;*) i vrhla jsem se mezi ně, a nůž mi projel pravým bokem až do zad. Dobrý věrný služebník šel do svého příbytku; a po cestách, kde měl zajištěný útěk, přišel mu vstříc zrádce a pod pláštěm měl nůž, tříhranný. Dělal se, jako by chtěl vrchního služebníka přátelsky obejmouti; ale vrhla jsem se pod plášť, a utržila jsem bodnutí, jdoucí až na záda. Chruplo to, myslím, že zůstal v ráně nějaký úlomek. Vrchní služebník se bránil, padl do mdlob; útočník se dal na útěk, lidé se k němu sbíhali. Myslím, že ten chlap narazil na něco tvrdého, a domníval se, že vrchní služebník má na sobě krunýř. Když už jsem měla bodnutí v sobě, napadl mě ke všemu ještě ďábel; byl jako divý a cloumal mnou a nadával mi: Co tu chceš? Abys ty tak všude nebyla! Však tě dostanu!" Hojení utrženého zranění trvalo celý měsíc leden a probíhalo celým vývojem zánětné horečky, mělo tedy průběh podobný, jaký by asi mělo podobné zranění, je-li uzdravení možné.

17. ledna. „Ještě trpí v raněném boku zoufalé bolesti, že mnohdy div neomdlí. Bok jí strašlivě

*) Canis et coluber.

otekl; při tom ji trápí zvláště bolestně silný kašel. Ale jest velmi trpělivá a veselá myslí."

18. ledna. „Spatřila anatomickou povahu své rány a popisuje ji velmi zevrubně. Trpí velice."

22. ledna. „Nemoc, jak se zdá, mizí. Ale hovoří bohužel o pravdědých věcech, jako na příklad o svých domácích záležitostech, o nemocném dítěti jednoho zdejšího občana. Poutník nechápe, jak takové věci ji tak úžasně zajímají."

27. ledna. „Zdá se, že nastává obrat v její nemoci. Jest čerstvější, účinnější, její bytost a výraz řeči nabývá jakési rozhodnosti. Praví, že jest jí velice zápolití s bezděčným návaem hněvu a hořkosti proti mnohým lidem; zvláště prý se cítí mocně popouzena k hněvu na onoho muže, jehož vražednému útoku zabránila. Stále víc a víc dává krev a hnis, kdežto otok v boku měkne a vytéká dovnitř. Popisujíc vnitřní hlízu, praví, že jest jako houba, která se vyprázdňuje a naplní, a kterou lze nahmatati mezi žebry. Vysvětluje, že to, co vydává, není z plic, že to vtéká do ústí žaludku."

10. února. „Dnes v noci vydávala tolik hnisu a krve, že se shroutila jako mrtvá. Tvrdí, že vydávala také tak zvanou ostržeň, a teď že na místě vnitřní hlízy cítí prázdno a jako nezacelenou ještě ránu."

PŘEVZETÍ BOLESTÍ Z UTRŽENÝCH RAN.

V březnu 1822 pravila: „Mám velmi zlé bolesti na levé noze. Bylo mi jíti do nemocnice, kdež na

mne byla položena žena, jež spadnuvší se schodů, nebezpečně si zranila nohu." Těchto náhodou prohozených slov si nikdo hrubě ani nepovšiml; avšak za několik neděl se prozradilo, že Anna Kateřina vytrpěla za nešťastníci bolesti prvního obvazu, a že v následující době byla nezbytna operace. Neboť v dubnu na to přerušila znenadání hovor se zpovědníkem slovy: „Na levé noze mi řezou kousek kosti", a ačkoliv byla úplně při smyslech, měla vidění do dálky, a za tohoto vidění měla zcela jasný pocit, jako by jí ovazovali místo, na kterém byla právě operována. Pravila: „Věru že nechápu, jak kousek mé tenké kosti se hodí do nohy silné, veliké ženy. Byla to tak citelná bolest, když přišli na samou kost. Tato chudá, zbožná katolička byla mi už nedávno ukázána, leží asi daleko odtud, v nějaké nemocnici, ve které jsou ještě jiní nepříjemní nemocní. Jest jí mnoho trpěti, a mám s ní velikou soustrast. Modlila jsem se za ni a vyprosila jsem si její bolesti. Jsou tam luteránští lékaři, ti jí dnes v poledne vyřízli veliký kus stehenní kosti, a já jsem si dala právě na tom místě vyříznouti kousek. Ten jí tam zasadili; avšak neumím si ani pomyslit, jak má tenká kůstka se tam hodí. Jest tak veliká a silná! Teď obvázali mě i ji; bolí to strašně." To všechno vypravovala, popisujíc mnoho drobných okolností, neboť brzy byla zaujata tímto příběhem, brzy hovorem se svým okolím."

BOLAVÉ OČI.

Otec dítěte, postiženého nebezpečnou oční chorobou, poprosil ji o modlitbu. Sotvaže vyslechla jeho prosbu, pocítila na očích silné bolesti, které potrvaly několik dní, jedno oko bylo celé zapálené. Bylo to právě oko, kteréž u dítěte prohlásili už za ztracené. Anna Kateřina pocítila takovou soustrast, že si poslala pro ubohé dítě a bolavé oko mu vyssála. Doufala, že oko není ještě ztraceno, a sama trpěla ještě celý týden, než zase na své oko viděla. V této době měla ve vidění spoustu práce na polích kolem svatebního domu, kde jí bylo s bolavýma očima vyklučiti pahýly. Současně spatřila kolem pole, na kterém pracovala, mnoho jiných ubožáků s bolavýma očima, za něž trpěla a se modlila. Zvláště si pamatovala chudého krejčího, jenž už jedno oko ztratil.

Kdykoliv trpěla za nemocné děti, cítila po každé, jako by byly tělesně vedle ní na posteli, a tu si po každé přivinula ony nejbližší k sobě, které byly postiženy odpornější nemocí. Spatřila je v jejich příbytcích, i posílala jim, pokud mohla, prádlo a jídlo.

PŘEVZATÁ POKUŠENÍ.

Na Bílou sobotu 1822 doporučil zpovědník jejím modlitbám sedláka, jenž přišel o dva koně, oddal se zádušnosti, která hraničila až se zou-

falstvím. Na Boží Hod Velikonoční ráno pravila, že ji strašně pokoušejí a téměř matou hrůzné obrazy, a za slavné Mše svaté se tento stav stupňoval tak, až myslila, že úzkostí zemře. Po bohoslužbách přišel k ní P. Limberg a vypravoval, že sedlák při proměňování hlasitě křičel a plakal, až bylo nutno vyvést ho z kostela. Při tomto vypravování se bezděky polekala, slyšíc takto potvrzeno své vnitřní vidění a citění, a ještě až do večera pondělí velikonočního bez ustání zápolila s úzkostí, zoufalstvím, vztekem a hněvem, že sama nařikala, jakých smutných Velikonoc se to dočkala! V úterý velikonoční večer byl posléze boj vybojován. Zpovědník shledal, že ubožák jest uklidněn a lepší mysli. Ale dříve ještě, než to mohl oznámiti Anně Kateřině, pravila s radostivým díkem: „To učinila svatá Anna! Celý ten čas jsem ji vzývala, prosíc za toho ubožáka. Má milost. Jest patronkou zoufalých a těch, které trápí zlý duch. Strašlivě jsem těchto duší trpěla za toho člověka, jenž mi byl už dávno ukazován. Jest bez náboženství, a ježto vypadl z milosti, jež činí křesťana nezranitelným, propadl moci kletby. Uvařiv si koňské srdce k účelům pověrečným, ocitl se v poměru modláře k ďáblu a tak se ho zmocnilo zoufalství, když s pekelnou nenávisť v srdci na Boží Hod Velikonoční byl přítomen nejsvětější Oběti Božího Syna, jenž život svůj obětoval za své nepřátele. Svatá Anna ho zachránila. Nepolepší-li se teď důkladně, povede se mu ještě hůře!“ Wesener, jenž onoho člověka léčil, zvěděl od něho, že na radu pověrečných

lidí vařil srdce jednoho z posílých koní, proklíná-
je toho, na něhož měl podezření, že ho připravil
o koně; neboť škůdce prý nebude mít pokoje,
dokud se nedostaví k sedlákovi a neprozradí se.
Sedlák byl prý také odhodlán zastřeliti prvního
člověka, kterého uzbije, až uvaří srdce.

Za několik neděl byl tento muž v nebezpečí,
že upadne do staré chyby, neboť třetí kůň byl
na scípnutí. Byvši o tom zpovědníkem zpravena,
Anna Kateřina se proto velmi zarmoutila a pra-
vila: „To nesmí býti, nebo ten člověk upadne
zase do zoufalství, jest třeba se modliti, kůň ne-
smí padnouti.“ Zítra i pozítří byla opět velmi
znepokojena, zasmušilá, zbrunátnělá, podráždě-
ná, plachých pohledů, a měla výraz dočista ta-
kovský, jako měla ve dnech největších pokušení
v posteli. Později se přiznala, že se velmi modlila
za pokoušeného muže a jak nedávno zápasila
s ďáblem. Kůň se zase uzdravil.

V květnu 1823. „Chudé šestinedělce, kterou
týral její surový muž, posílala nějaké prádlo, jí
i dítěti. Její muž už kolik let nepřijal svatých
svátostí a žil v nenávisti a nepřátelství s ostatní-
mi lidmi. Už častokrát se modlila za jeho obrá-
cení a aby bídný stav jeho duše ho znepokojil.
Také teď obnovila svou modlitbu za něj; a bylo
jí v té době tolik bojovati se silnými popudy
k nevoli a hněvu, že její obličej byl z toho všecek
znetvořen. Ale muž se přiznal své ženě, že pro
duševní úzkost a nepokoj si neví rady. Anna
Kateřina už od něho neupustila, až přišel k P.
Limbergovi a žádal si zpovědi. Její utrpení se pak

zvětšovala, i bylo zjevno, že onen člověk byl jí podnětem, že nesčetným jiným lidem jemu podobným vyžádala těchže milostí. Boolestmi byla obrazem mučednice, a slzíc vypravovala o tom, co vytrpěla: Myslila jsem, že bolestí zemru, ale nedostalo se mi pomoci. Obětovala jsem svou bídu za všechny bídné, kteří hynou bez útěchy a bez pomoci svatých svátostí. Byla jsem úplně při smyslech a znenadání jsem spatřila kolem sebe blízko i daleko po celé zemi spoustu žalostných obrazů lidí nemocných, zbloudilých, umírajících, zajatých, kteří byli bez kněží a bez svátostí. Volala jsem pro ně o pomoc a úpěla jsem k Bohu. Ale bylo mi řečeno: Jen tak zadarmo toho nedostaneš, oddělej si to. I nabídla jsem se i octla jsem se v děsném stavu. Na ruce a nohy mi uvázali provazy, které tak utáhli a pak tak napíjeli, až jsem myslila, že všechny nervy mi strhají. Hrdlo jsem měla stisknuté a prsní kosti mi vystoupily a ztuhlý jazyk mi padl do jícnu. Měla jsem už duši na jazyku, ale ke své útěše jsem viděla, že bylo mnohým pomoheno. Následující noc se utrpení opakovala, i viděla se doslova křižována. Poutník ji zastal s naběhlým krkem a jazykem. S obtíží vypravovala: Viděla jsem, že opomenutí, nedbalost a zrada napáchaly v Církvi spousty bíd. Třebaže u nás jest bída ne-smírná, přece jinde jsem spatřila zlo ještě větší. Viděla jsem kněze ve velmi zlých společnostech a po vinárnách, kdežto jejich farníci umírali bez svátostí. Také jsem zase spatřila obraz, jak tajná sekta bořila na všech stranách chrám svatého

Petra. Pracovali rozličnými nástroji a rozbíhali se na všechny strany, odnášejíce vylámané kameny. Oltář musili nechat, nemohouce jím hnouti. Jakýsi Marianský obraz, jak jsem viděla, znesvětili a uloupili. Žalovala jsem papeži, jak může trpěti, aby mezi těmi, kteří chrám boří, bylo tolik kněží. Při tom jsem zřela, proč byla Církev založena v Římě: poněvadž Řím byl středem světové říše a všichni národové měli k němu určitý vztah. Viděla jsem také, že Řím bude státi jako ostrov, jako skála v moři, i když všechno kolem něho se v trosky rozpadne. Viděla jsem, jak Ježíš Petrovi dal tuto sílu, a jak jej postavil v čelo všem pro jeho věrnost a upřímnost. Praviv k němu: Pojď za mnou! rozuměl tím, že bude také ukřižován. Vidouc bořitele, divila jsem se jejich velikému umění. Měli rozličné stroje; všechno se dalo dle plánu, nic nespadlo samo; nedělali hluku, stále to pozorovali, užívali všelikých výhodných a dovedných obrátů, a kameny jim pod rukama takorůzka mizely. Někteří z nich zase stavěli, bořili svaté a veliké a stavěli prázdné, zbytečné a duté. Odnášeli kameny s oltáře a stavěli z nich u vchodu schody."

Spatřiv tato strašlivá utrpení, zpovědník byl velmi pohnut, a nabídl se, že je jménem Ježíš a eksorcismem zapudí. Četl totiž o Bavorském eksorcistovi Gasznerovi, že eksorcismem vyhojil mnoho nemocí, které pocházely od ďábla. Anna Kateřina mu odpověděla: „Eksorcismy budou u mne bez účinku, neboť vím, že tato má nemoc není od ďábla. Mně lze pomoci jen požehnáním,

trpělivým soucitěm a modlitbou za to, zač trpím. Co se pamatuji, měla jsem vždycky neochvějnou víru ve jméno Ježíš, a vzývajíc toto nejsvětější jméno, pomohla jsem sobě i jiným; ale jsem si jista, že také to, co nyní trpím, vzala jsem na sebe ve jménu Ježíš (pročež nelze, chtěla jsem říci, sejmuti se mne toto utrpení ve jménu Ježíš). Také jsem spatřila nejednu nemoc, kterou vyléčil P. Gaszner; pranic se mi nelíbily tyto nemoci, neboť byly zaviněny hříchy."

Ale před rokem zaznamenal Poutník podivuhodnou událost, jaké pomoci se jí dostalo ve jménu Ježíš. Dne 20. ledna: „Prosila jsem Boha tak úpěnlivě, aby se mi dostalo pomoci v mých velikých mukách, v mém hořkém trápení, které jsem měla v životě. Můj Ženich mi odpověděl velmi vážně: Proč dnes? což není zítra času dost? Nevěnovala jsi se mi? Nemohu dělati s tebou, co chceš? Odevzdám se mu zcela, ať jedná dle své vůle. Ach, jaká to milost, moci ještě trpěti! Blahoslavený, kdo jest zasypáván urážkami a posměchem! Všeho jsem zasloužila a měla jsem až příliš mnoho cti! Ach, kdyby jen lidé na ulici na mne plvali a po mně šlapali, všem bych nohy za to zlíbala! Svatá Anežka rovněž trpěla mnoho; viděla jsem její bolesti."

Když večer tohoto dne přibyl doktor Lutterbeck do Dülmenu, a Poutník mu vysvětloval její utrpení, z čehož arci nezaslechla ani slova, pravila poté v ekstasi: „Jak se opovažuješ sednouti si do prostřed mých květin; rozšlapeš přece ta všecka krásná kvítka!" Rozhlašování svých taj-

ných muk viděla tedy jako rozšlapování svých květin. Druhého dne byly její bolesti v životě tak silné, že zpovědník, jsa pohnut, podal jí kapku posvěceného oleje, a modle se nad ní, ve jménu Ježíš poručil nemoci, aby zmizela. Pocítila ihned pomoc a úplné okráání. Slib „zítra“ se tedy splnil.

Za této nemoci také jednou prohlásila: „Převzetí utrpení od lidí netrpělivých jest mnohem těžší, ježto pak jsem nesnesitelně pužena k netrpělivosti, kterýžto popud jest mi překonati. V této dlouhé nemoci byla jsem až dosavad zázračně zachovávána. Zpravidla v noci, ale také někdy ve dne vídávám bílý stůl, jakoby mramorový, jenž se přede mnou nebo vedle mne vznáší, a na něm stojí všeliké nádoby se šťávami a kořením, i vídám, že brzy ten nebo onen světec a mučedník, světci i světice, přistoupí ke stolu a připraví mi lék, někdy to míchají a také na jakýchsi zlatých vážkách odvažují; zpravidla to bývají šťávy z bylinek. Často jest mi přivoněti ke kytičkám, někdy něco vyssáti, a tyto léky zhusta utišují bolesti; ale zpravidla jsou to prostředky silící, abych snesla nejpodivnější, vzájemně se křížící bolesti, jež se objeví hned po přijetí léků. To vše vidím tak jasně a rádně, že už kolikráte jsem měla starost, že zpovědník, jenž chodí sem tam, převrhnetu nebeskou lékárnu.“ A letento stůl náhle zmizel, když Anna Kateřina jakýmsi neprozřetelným slovem dala podnět k tomu, že ji kdosi pochválil. Poučovala totiž tuto osobu, jak jest žítí skromně a cudně, a končila slovy: Já jsem si tak počínala v mládí, a dobře jsem po-

chodila. Proto byla pochválena, a tu náhle zmizel stoleček s nebeskými léky.

UTRPENÍ PRO KAJÍČNÍKY.

„Spatřím-li kajícíky, mívám hrozné obrazy, i vycituji z nich živě, jak jest třeba za ně se modlití. Tak vídám kajícíky, kteří vyplivnou hada, ale brzy nato zase ho spolknou, nezřídka dokonce ještě před svatým přijímáním. Ty, kteří zamlčí hříchy, vídám s přeohyzdným obličejem, a vedle nich vídám ohavné zvíře, které je drápy drží za prsa. Zpovídají-li se osoby, žijící v hříšném poměru, našeptává jim nějaká postava, jak jsem nejednou viděla, do ucha, aby nic neprozradily. Jiné vídávám, ani zpovídající se, tisknou k sobě obludu s dračím tělem.

„Vždycky jsem viděla, že ošklivá zvířata, jako na příklad červi a některé druhy hmyzu, rodí se z hříchů a jsou obrazy hříchů. U lidí, kteří v sobě skrývají tajné hříchy, avšak navenek se dělají zbožnými a cudnými, u takových vídám někde seděti ošklivá zvířata; někdy vedle nich, nebo na jejich šatech, nebo pod šaty a tajně se s nimi mazlíti a je živiti. Taková zvířata jsem viděla u lidí nejednou tak zřetelně, že jsem jim je už už brala, než vzpamatovala jsem se, když se mi divili. Cvrček na příklad jest obrazem hříchu. Stará se, rámusí, lakotí, nadělá mnoho hluku. Vídám, jak cvrček každým svým vláskem pohybuje, parádí se a křídly třepetá, rámusí-li. Podobně si počínají

také oni lidé, kteří živí hříchy, znázorněné obrazem cvrčka."

Jednoho dne vypravovala: „Modlila jsem se za kajícíky jednoho kněze, jenž mne o to požádal, i měla jsem velmi klopotnou práci. Spatřila jsem na moři dva čluny, které se potápěly. V jednom člunu byli muži, ve druhém ženy; žen bylo velmi mnoho. Zpovědník stál na břehu a snažil se brzy ten, brzy onen člun vytáhnouti na pevninu. Se člunem s muži se mu to ještě jak tak dařilo; ale mnohé z žen, ano skoro všechny si schovaly proti jeho vůli a dílem bez jeho vědomí kočky pod šátky na krk; a tyto kočky zatížily člun tak, že se div nepotopil. Kočky se pevně zachytily, nechtěly se dáti ani odtrhnouti a sekaly kolem sebe napravo i nalevo. Pustila jsem se za nimi na prkně a pomáhala jsem tlačiti člun, napomínajíc ženy, aby kočky odehnaly; ale poslechly velmi nerady a hartusily na mne. Zpovědník táhl ze všech sil; ale ne vždycky správně, že jsem naň volala, aby přece táhl jinak."

Majíc žaludek dočista prázdný, Anna Kateřina velmi zhusta kolik dní zvracela, aniž co vydávala. Tím upadala do mdlob, za nichž se podobala mrtvole, a kolikráte si při tom bezděky často povzdechla: „Hříchy musí ven! nezbývá, než se z nich vyznati!" A objevilo se, že brala na sebe tato muka, aby zabránila svatokrádežným zpovědem.

Jelikož měla k svatému Antonínovi zvláštní úctu, dostalo se jí v oktávě jeho svátku několikráte úkolu, aby za jeho podpory modlitbou

a utrpením pohnula hříšníky ke kající zpovědi. V takových dnech se rychle u ní střídaly nemoci, křeče, vnitřní úzkost a duchovní opuštěnost. Jednou vypravovala: „Světce mi ukázal lidi, jež mi bylo přiměti k tomu, aby vykonali životní zpověď. A vskutku přicházeli pomalu k Overbergovi a k mému zpovědníku. Poznávám je pouze ve vidění, nepoznávám jich, bdím-li. Při takových pracích to bývá tak, že vzkaz nebo rozkaz světce dostává můj Vůdce, jenž mi pak řekne: Vzhůru! Pojď za mnou, chceš-li tam a tam pomoci! I dám se na cestu, pustím se na putování, které bývá nesmírně klopotné a namáhavé pro rozličné obtíže cesty, jež se vztahují na duchovní překážky v srdcích kajících a jsou obrazy špatností, vášní a vnitřního odporu, kteréžto jest kajícím v sobě překonati, aby se upřímně, zkroušeně vyznali z hříchů. Některé z těchto lidí vidám dočista malými a daleko, jiné blízko; tato vzdálenost se vztahuje na krátkou nebo dlouhou cestu, již jest jim ještě vykonati, aby se upřímně vyzpovídali. Nezřídka vidím, že osoba, místně blízká, jest velmi vzdálená a malá, kdežto jiná, místně vzdálená, jest duchovně blízká a veliká. Některé vidím nablízku, ale jest nutno, abych přešla strmý kopec, s něhož ustavičně padám. Překonám-li s milostí Boží a s pomocí svatých tuto svízel, přijdu k lidem i shledám, že jejich srdce jest změněno.”

Dne 29. listopadu 1822 bylo šest nebezpečných lupičů cestou na pevnost vsazeno na jednu noc do městské šatlavy v Dülmenu. V duchu

viděla tuto příhodu, modlila se za nešťastníky, a druhého dne vypravovala: „Navštívila jsem uvězněné, za jejichž obrácení jsem se modlila. Když jsem přišla k vězení, bylo všechno kolkolem zarostlé trním. Poškrábala jsem si ruce do krve, neboť jsem lezla nahoru po trní, které přes zeď viselo do vězení. Nahoře nebylo střechy, i lezla jsem dolů, ale živou mocí jsem se nemohla dostat k ubožákům, kteří byli sevřeni do všelikých křivých a stočených děr a byli zataraseni opravdu bezpočetnými trámci a latěmi, které byly nad nimi i před nimi křížem krážem dobře upevněny. Bylo tma, všude pusto, nikde se nic nepohnulo; velice jsem se unavila, ale k žádnému z nich jsem se nedostala, byli naprosto nepřístupní a zatvrzelí. Potom přišel četník N., aby na ně dohlédl. I odešla jsem, obávajíc se, aby mne snad nenašel a nepodezíral, že jim chci pomoci na svobodu.”

V dubnu 1820. V celém levém boku měla tak prudké bolesti, že kdekdo jí hádal blízkou smrt. Mohla ležeti jen na pravém boku, nemohla mluvit a bolestmi omdlévala; než byla dobré mysli i pravila: „To jsou zbytky ze svatopostní doby, kdy jsem si příliš naložila; myslila jsem, že to přijde až později. Vzala jsem to na sebe za cizince, jenž tady chtěl vykonati velikonoční svatou zpověď. Spatřila jsem ho, an byl ve zpovědnici špatně připraven, nechtěl se upřímně vyznati a upadl v těžkou vinu. I požádala jsem Pána, aby mi dovolil trpěti za něho, bych učinila zadost Boží spravedlnosti, a pohnula srdcem tohoto člověka; a náhle na mne padlo toto silné trápení.

Ale už stěží to snáším." Abbé Lambert se nad ní pomodlil i dostalo se jí malého ulehčení; avšak když odešel, začala muka nanovo, a to tak silná, že padla do mdlob a studený pot se jí řinul s čela. Byl zavolán zpovědník, který ji požehnal a ve jménu Ježíšovu poručil nemoci, aby ustala. V tu chvíli pocítila, že jest jí lépe, a zase se na nějaký čas uklidnila.

Velikonoce 1823. „Bylo mi násilím přivléci jakéhos muže do kostela ke svatému přijímání. Nechtěl a div mne neporazil. Trpěla jsem strašlivě, i utřila jsem při tom několik tak hrozných ran do srdce, jako by mi je chtěl rozdrtití." Tato práce se opakovala ještě velmi často a potrvala až do týdne před Božím Hodem Svatodušním. Když pak ve zmíněném týdnu vypravovala zpovědníkovi, že se zase s tímto člověkem udřela téměř na smrt, vzkázal si za malou chvílku poté onen člověk pro zpovědníka, prose ho, aby vyslechl jeho životní zpověď. Zpovědník jej uvítal vlídně, a na jeho přání zavedl jej k nemocné, již s velikým pláčem prosil za odpuštění, že ji často pomluvil.

Masopustní dni byly jí každoročně dobou strašlivého utrpení. Tu ani nevycházela z muk pro hříchy, těch dní páchané. „Vidím všecku ohavnost prostopášnosti, dokonce i myšlenky a vnitřní zlobu srdcí, nástrahy ďáblovy, klesání, kolísání, matení duší, a jejich pád. Vidím, že má všude ďábel prsty, i nezbývá mi, než běhati, páditi, své tělo nastavovati, domlouvati, k Bohu se obracet, nabízet se k trestu. A mimo to vidím

potupu, již ti blázni zahrnují Vykupitele, mého Spasitele. Vidím jej rozdrásaného, zkrvaveného a poplivaného. Vidím radovánky, zdánlivě nevinné, v jejich děsné nahotě a v jejich následcích. Děsem i soucitem mi puká srdce, z muky přecházím do muky, abych tomu a onomu hříšníku vyprosila čas i milost ku pokání. To vídám mezi laiky i kněžími, a zvláště kněžské hříchy mučí mne nejvíce. Nakonec byla jsem tak strhána, že jsem už nemohla dále, i prosila jsem svého anděla strážného úpěnlivě, aby pohnul k zakročení strážné anděly rozličných lidí, kteří mne ještě velmi dojímali." Jest tak bídná, že se nemůže ani hnouti, ba ani vydechnouti bez velikých bolestí. Ale zrovna dýchá mírem a pokojem a mírností, jest nevýslovně trpěliva. Při všem tom jest jí ještě snášeti útoky ďábla, který ve dne v noci na ni útočí.

Březen 1821. Popeleční středa. Dnes ráno ji zastal Poutník všecku dobitu a zmučenu. Pro- nesla jen pramálo slov, ležela všecka zhroucená, byla vyčerpaná a bledá jako stěna; avšak měla klidné a milé vzezření, její duše byla dočista uklidněna a celá její bytost vyzařovala vlídnost a dobrotu. Pravila: „Dnes v noci jsem měla asi všechny bolesti a všecka muka, jež mohou vůbec drásati lidské tělo. Nakonec mne popadla ještě bolest v uších opravdu děsná. Pomohla jsem si kapkou posvěceného oleje, nakapaného na bavlnu." Znenadání pravila: „Tak ještě jeden den!" i svinula se do klubíčka a nohy se jí trásly bolestí. Poté se polekala a jak se zdálo, bránila se: „Ti

lidé na mne poštvali malého zlého psíčka, zrovna jest vztekly." Později vypravovala: „Prve jsem byla poslána na ves, kde ještě dnes lidé tančili, abych jim něco pověděla. Bylo to, jako bych na ně pouze dechla. Ale zdálo se mi, že na mne štváli malého, neobyčejně vzteklého psa. Zprvu jsem se velice bála; ale pak jsem si vzpomněla: nemáš tu přece svého těla, nemůže tě proto kousnouti. I příkrčila jsem se do koutku a viděla jsem, že pes byl ďábel. Najednou měl tak strašlivé drápy a ohnivé oči. V tu chvíli mi podal nějaký světec s hůry cosi jako železný obušek; ale jak se zdálo, byl uvnitř dutý, tak byl lehký, a pravil mi: S tím jsem také často ďábla spráskal. I nastavila jsem obušek psu, který se do něho zakousl a trhal jím, také posléze s ním odběhl. Ale já jsem teď mohla vykonati, co mi bylo uloženo, a tanečníci se rozešli.

Duben 1822. Byla nevýslovně bídna. Požila oleje svaté Valburgy i cítila se posílněna. Utrpení i bolesti přibývalo, ale také živosti ducha. Snáší zvláště svá utrpení trpělivě, ano radostně. Vedle kašle, dávení a záduchy dostala do obličeje palčivé bolesti, při čemž jí naběhly pysky, jež byly posety bílými neštovicemi. Nemůže mluvit ani pít. Lékař poručil vnější léčení; to však bolesti nijak nezmírní. Vůdce jí praví, aby to zůstavila Bohu, že pyká za hříchy jazyka. Tato nemoc trvala asi týden, a pokud trvala, bylo jí na rozkaz Vůdce skoro celé noci odříkávati dlouhé ústní modlitby: sto Otčenášů a Zdravasů a Litaníí. —

5. POSLEDNÍ DNOVÉ A SMRT ANNY KATEŘINY EMMERICHOVÉ.

Na Veliký pátek prohlásila Anna Kateřina: „Příštích Velikonoc se už nedožiji. Hladovým po Velebné Svátosti Oltární. Ustavičně se mi říká, že nebude-li jinak, záhy zemru.“ A několik dní před Božím Tělem téhož roku napsal Poutník: „Práce pro Církev jsou teď, jak praví, tak mučivé a tak klopotné, že si myslí, že zemře. Ustavičně pocituje, že jest u konce se svým životem. Přechká-li přece tento svátek, mohla by snad doufati, že ještě nějaký čas bude živa.“ O svátku pak byla velmi bídná, než měla veliké vidění o Velebné Svátosti. Obávajíc se pro zvracení, že nebude moci přijmouti Těla Páně, prosila, třesouc se strachy, by Bůh neráčil dopustiti, aby jí v tom bylo zabráněno. Byla vyslyšena, nastalo náhlé zlepšení, i přijala Tělo Páně. „Poté jsem spatřila, vypravovala, Ježíše s Valburgou, jeho krásnou nevěstou; ale sama sebe jsem uzřela tak bídnou, jako ubohého červíčka. Prosila jsem úpěnlivě, abych byla také takovou nevěstou. Ježíš se mne otázel: Co vlastně chceš? Ach, ždála jsem, ať nezhrěším! Opustili mne, nedávše mi odpovědi.“

Zůstala na živu; ale zůstala jí také utrpení, kterých měsíc od měsíce přibývalo a jež Poutník líčí těmito slovy: „Vstupuje do strašlivých muk pro Církev. Jest mučena, křížována. Krk a jazyk nabíhají; stále leží jako by bolestmi rozčtvrcena. Trpí za lidi nekaající. Svatá Barbora a Kateřina ji

poučují, proč a zač trpí. Ať si prý nezoufá; sama si prý naložila tato utrpení, nezbývá jí tedy, než aby je dotrpěla do konce . . . Strašlivá nemoc oční až do oslepnutí za nemocného kardinála. Div neupadne v zoufalství, nařiká si: Jako by mi kladivy bušil do očí! Na úpěnlivé prosby se jí dostává nějaké úlevy; ale bolesti se vracejí. Jest velmi nemocna; k bolestem očním se přidružuje zvracení. Trpí, až pozbývá vědomí. Nemluví ani nevidí."

V oktávě Neposkvrněného Početí Marie Panny dopsala nemocné představená paní od Sacré-Coeur v Amiensu, Mme G. Duhayet, prosíc ji o modlitbu za svou společnost. Zpovědník nechtěl nemocné už ani přečísti obšírného dopisu, který zevrubně pojednával o všech duchovních záležitostech prosebních; než na domluvy Poutníkovy učinil tak přece. Sotvaže zvéděla obsah dopisu, pravila: „Tu jeptišku jsem viděla. Schází jí podpora duchovní; nikdo jí nerozumí. Avšak jest v ní silný, mužný duch. Mám ji velice ráda a chci s ní zaříditi společenství modlitby." Za několik dní na to nemohla pro těžká utrpení o symbolické práci, kterou vykonala na její podporu, vypravovati než tento úryvek: „Byla jsem s jeptíškou v zahradě. Byla zahradnicí, jež uměla velmi dobře zacházeti se semeny. Měla košíček, rozdělený v přihrádky, a v přihrádkách měla spousty čistounkých váčků, a v každém váčku měla jiná semena rozličných bylin a květín. Měla po špetce všech semen, a kde našla nějakou bylinku, dala si semena do nového váčku. V ně-

kterých váčcích bylo mnoho semen, v jiných jen něco málo, ale v některých byla rozličná semena pomíchána. Nemluvila jsem s ní, ale pracovala jsem a sázela velmi namáhavě. Zahrada byla rozdělena v malé záhonky, jeptiška tam onde něco nasela; ale většinou byla zahrada ještě pustá a nepřerýtá. Neměla, kdo by jí pomáhal, a časem nevěděla ani, kde začítí."

To bylo její poslední vypravování, neboť o Vánocích si Poutník zapsal: „Nemocná, již se jindy aspoň o těchto svátcích poněkud poulevilo, ustavičně téměř umírá ze soucitu s lidmi, stíženými pakostnicí a jinými nemocemi. Nemluví, stená a kašle a jest nevýslovně mdlá. Byla jí ukázána mladice, jež si koupila na krk velmi marnivou ozdobu. Aby ji zachránila od zkázy, jest jí snéstí tolik bolestí na prsou a v krku, kolik bodů, řezů atd. klenotník na onom šperku byl učinil. Pravila, že při tom jest se jí modliti také za ty, které o těchto svátcích přistupují ke svatým svátostem ze zvyku a jsou v hříších marnivosti."

6. ledna 1824. „Do Nového roku vstoupila velmi bídná. Trpí horečkami, lámáním, křečemi; než duševně ustavičně pracuje pro Církev a pro umírající, neboť jedenkrát pravila: Papež mi naložil své strašlivé břímě. Byl velmi nemocen; trpí nesmírně tím, že se do církevních věcí míchají protestanté. Jedenkrát jsem ho slyšela, an pravil, že by se dal spíše usmrtiti před kostelem svatého Petra, než-li aby dále trpěl toto zasahování; Stolec svatého Petra musí prý býti svobo-

9. ledna. „Zpovědník se domnívá, že asi brzy dokoná; neboť pravila ve vidění velmi vážně: Nemohu už vzítí nových prací. Jsem u konce.”

10. ledna. „Strádá takovými mukami, že stená a nařiká, ano jako červ se svíjí a vyrazí vzdechy, jako by byla na mučidle. Zpovědníkovi pravila: „Až dosavad jsem trpěla za jiné, nyní trpím za sebe. Hlasem umírajícího volá jen jméno Ježíšovo.”

11. ledna. „Dnes pravila: Jezulátko mi přineslo na Vánoce mnoho bolestí, včera v noci přišlo ke mně zase a přineslo jich ještě více.”

12. ledna. „Kdo popíše toto její strašlivé utrpení! Jen z ustavičného stenání a z bezhlasného vzdychání k Bohu a z přerývaného ždání k němu o nějaké ulehčení pro ni, jež jindy v největších bolestech mlčívala, lze poněkud hádati na velikost tohoto utrpení. Lékař řekl, že její konec lze čekati každé hodiny. Ona pak kolikráte si žádá se zpovídati a vysvětluje zpovědníkovi, co a jak učinitis její malou pozůstalostí. Ustavičný kašel a stálé zvracení jí způsobily v životě zápal. Sedí ve dne v noci, kolébajíc se a stenajíc bolestmi. Její výraz jest výrazem největší trpělivosti a mírnosti, spojené s nejdokonalejší odevzdaností do strašlivé skutečnosti muk. Tato utrpení jsou přerušována častými mdlobami a smrtelným potem.”

15. ledna. Pravila tak vážně, až to srdce jí malo: „Pacholík Ježíš mi přinesl tak velké bolesti; byl po obřezání a právě se mu rána zapalovala. Vypověděl mi, kolik utrpení, co hladu a žízně snášel on i jeho Matka. Ukázal mi všechno, i to, že měli

už jen krajíček suchého chleba. Také mi pravil: Tys má! Jsi má nevěsta! Trp, co jsem trpěl, já! Netaž se proč, jde do tuhého! Vskutku se už ani netáži: Jak dlouho? nebo jak? nebo kde? Jsem t ve strašlivých mukách zcela slepě oddána, ať ještě budu žít i nebo třeba zemru. Jsem rozhodnuta, jak se modlíme: Jsem odevzdána, Boží skrytá vůle nechť se děje se mnou! Avšak v duši jsem zcela klidna a oddána, a v bolestech mám mnoho útěchy. Ještě dnes ráno jsem byla velmi šťastna." Poté se otázala: Jak pokročil čas? Ach, teď bych byla už záhy dokončila vypravování Života Ježíšova, a je mi tak bídno!"

16. ledna. „Poutník prodlel chvíli u jejího lůžka. Nemluví a nehýbá se, jenom bolestmi se zachvívá. Její ruce se bez ustání třesou. Mučivé stenání trvá ve dne v noci. Člověk se nezdrží, aby si nepoplakal a se nepomodlil. Zavírá oči. Na jejím obličejí jest zřejmě strašlivá opravdovost a bolest. Zpovědník se domnívá, že má přísuchu, lékař prý nedává pražádné naděje. Poutníkovi lékař pravil, že po lidsku souzeno, může zemřít každé hodiny. Když se jí Poutník táže, nemá-li pražádné naděje, zavrtí vážně hlavou. Její utrpení budí v člověku zkroušenost."

18. ledna. „Stejně bídno. Na otázku: Je-li trpělivá, přeruší mírný úsměv díků, vzdaných Bohu, děsnou skutečnost jejích bolestí a její bezmocnosti. Často, jak se zdá, nebo spíše stále se mění její stav, třebaže toho nepozoruješ. Ráno, ačkoliv ani nesezváněli, pravila vikáři Hilgenbergovi, jenž jí předčítal modlitby: „Jaké to milé vyzvá-

nění, to proto, že jest dnes takový veliký svátek.”
(Jména Ježíš.)

19. ledna. Poutník v jisté vzdálenosti od ní, že nemohla nic slyšet, hovořil s vikářem Hilgenbergem o tom, jaké jest její utrpení. Poté pravila přerývaným hlasem: „Ach, nechvalte mne, to se mé bolesti vždycky jen zvětší!“*) Zpovědník pravil, že to od včerejška častěji opakovala.

21. ledna. „Její utrpení se množí, možno-li, den ode dne. Stená a chroptí ve dne v noci. Nedoslýchá. Její obličej jest zastřen strašlivou vážností, ale také mírem. Zřídka kdy, pouze potřebuje-li už nejvyšší měrou nějaké službičky, vyslabikuje něco málo téměř nesrozumitelných slov hlasem dočista změněným. Její záda jsou od ležení velmi rozbolavěna. Sama si nemůže lehnouti jinak, a položí-li ji na bok, jest nebezpečí, že se hned zadusí. Olej svaté Valburgy dává jí Poutník ráno i večer. Tu kolikráte vyslabikuje slova: Ach, jak jest to příjemné! ale hlasem dočista cizím, změněným. Nikdy nespí a ustavičně sedí napolo

*) Dne 20. ledna psal P. Limberg Söntgenové: „Věda, jakou jevíte účast o svou nemocnou sestru Emmerichovou, dovoluji si Vám těmito řádky oznámiti, co a jak teď s ní jest. Už jste asi slyšela, že nemocná již kolik měsíců trpí zápalom očním, který se sice k Vánocům zmírnil, ale od té doby trpí strašlivě děsným kašlem, který jí tak zeslabuje a moří, že na pohled není než kost a kůže, a podle lidského úsudku to déle nevydrží, nezachová-li jí Bůh. Právě včera týden prohlásil p. Dr. Wesener, že soudě dle pulsu, každá chvíle může býti její poslední hodinkou. Ježto její citlivost jest teď velmi veliká, dostala z prudkého kašle do života zápal, a neví se ještě, co z toho vzejde. Než díky Nejvyššímu, že jí v jejím velikém utrpení dosud pořád ještě dával trpělivost. Modlete se, prosím, za svou tak nesmírně trpící sestru, aby vůle Boží se na ní splnila, aby totiž Pán byl ve své trpitelce oslaven a ona až do konce vytrvala v trpělivosti. . . . Buďte tak laskava a oznamte to jejímu strýci, Bernardovi Emmerichovi, aby se tím vroucněji za ni modlil.“

vzpřímena, stenajíc a chroptíc ve dne v noci s očima zavřenýma.”

22.–26. ledna. „Její utrpení se nemění. Sama se vzdala všeliké naděje. Těchto dní povolává k sobě z vesnice bratra za bratrem s jejich dětmi, také studenta z Münsteru. Může s nimi promluvit jen několik slov, ale přece chce, aby pobýli nějaký čas u ní. Toho ještě nikdy neučinila za dřívějších smrtelných nemocí. Když druhý syn jejího bratra, hodný selský synek, se s ní ráno loučil, řekla mu, jak vypravuje zpovědník, hlasem neobyčejně zřetelným, aby žil blaze a pamatoval na Pána Boha, že už není třeba, aby chodili.”

27. ledna. Poutník shledává, že jest více mrtva než živa. Už nemůže skoro ani pozřítí oleje svaté Valburgy. Tváře jsou rozpáleny horečkou. Její ruce jsou bílé a místa ran září napiatou kůží jako stříbro.

Chce zemřít jako řeholnice. Odpoledne vzkázala po zpovědníku paní Hackebromové, prosíc ji, aby k ní přišla, by jako její řádová představená a zástupkyně bývalé řeholní obce byla přítomna, až jí bude udělováno Poslední Pomazání. Přijala svátost při síle a plném vědomí, a poté poslala představenou a kaplana Niesinga k děkanu Rensingovi, aby jejím jménem prosili za odpuštění, jestliže snad někdy ho nevědomky a nechtíc urazila. Učinili tak, ale děkan se i nyní vzdaluje.

31. ledna. Mluví už pouze se zpovědníkem a časem promluví slovíčko s neteří.

1. února. Večer ji navštívil Poutník. Dýchala velmi obtížně. Náhle zatajila dech: zavznělo vy-
zvánění zítřejšího Mariánského svátku.

2. února. Dnes tiše šeptala: „Ach, už dávno
nebylo tak dobře. Matka Boží tolik pro mne uči-
nila; jistě jsem stonala týden, není-liž pravda?
Nevím nic o světě. Ach, co pro mne učinila Matka
Boží! Vzala mne sebou; chtěla jsem uní zůstatí.“
Tuse vzpomatovala a děla, zdvihnuvši prst: „Tiše,
za živý svět nesmím o tom mluvit!“ Teď stále
varuje před každým chválením a oslavováním,
což prý zavinuje ještě strašlivější utrpení.

6. února. Dnes nařizuje, aby zítra, výroční to
den smrti abbé Lamberta, byla za něho sloužena
Mše svatá.

7. února. Ustavičně vzývá Boha o pomoc. Teď
v bolestech mluvívá hlasitěji než dosud. Modlívá
se: „Ach, Pane Ježíši, tisícery dík za celický můj
život! Pane, nikoliv, jak já chci, nikoliv; jak chceš
ty!“ Jednou promluvila dojemná slova: „Ach, tam
ten hezký košíček květin! Chraňte ho! A také
vavřínový stromček chraňte! Já jsem ho chráni-
la dlouho, už nemohu!“ Bezpochyby minila tím
neteř a synovce-studenta.

Dne 8. večer se u ní modlil vikář Hilgenberg.
Chtěla mu z vděčnosti políbiti ruce. Odtáhl je
z pokory. Požádala ho, aby byl při její smrti, od-
mlčela se a pravila: „Ježíši, tobě žiji, tobě umí-
rám!“ Také pravila: „Bohu díky! Už neslyším,
už nevidím!“ Když z velikých muk, jak se zdálo,
pozbyla vědomí, poklekl Poutník u její postele
a modlil se. Dal jí do ruky schránku s ostatky,

kerou kdysi nosila a kterou mu darovala před čtyřmi roky. Chvilku držela schránku pevně v ruce. Poté si ji vzal zase Poutník, ale druhého dne shledal, že stříbrný kroužek byl prasklý. Byl to den její smrti.

9. února. Zpovědník vypravoval: „Dnes před svítáním jsem jí podal ještě jednou Velebnou Svátost Oltářní, již přijala s obvyklou zbožností. Minulé noci mi ještě pravila, že zná význam své nemoci a že by mi to také pověděla, ježto jsem jejím zpovědníkem, kdyby nebyla příliš zesláblá. Kolem dvou odpoledne nastalo umírání. Ježto si naříkala, že má záda proleželá, chtěli ji podušky upravit jinak. Odmítla to slovy: Vždyť už bude brzy konec, ležím na kříži. To mne velice dojímalo. Udělil jsem jí obecné rozhřešení a modlil jsem se modlitby za umírající. Když jsem se domodlil, chopila mou ruku, děkujíc mi a loučíc se se mnou. Když za chvíli poté vešla sestra a prosila za odpuštění, obrátila se k ní, upřela na ni oči a otázala se mne: Co povídá? Prosí za odpuštění, dal jsem jí v odpověď, načež ona velmi vážně: Není človíčka na světě, kterémuž bych nebyla odpustila. Po smrti toužila velice a často si povzdechla: Ó, Pane Ježíši, přijď! Těšil jsem ji, říka, aby jen byla klidna a trpěla se svým Vykupitelem, jenž odpustil i lotru na kříži. Tu pronesla pamětihodná slova: Ano, avšak všichni tehdejší lidé, ani vrah na kříži, neměli takového odpovídání; neboť neměli tolik milostí, co my. Jsem horší než vrah na kříži! A později: Myslím, že nemohu zemřít, poněvadž mnoho dobrých lidí mylně

se domnívá, že jsem vykonala Bůh ví co dobrého. Povězte prosím všem, že jsem ubohá hříšnice. Chtěl jsem ji zase těšiti; odpověděla důrazně a jako by protestovala: Ach, kéž bych to mohla vykřiknouti, aby to slyšel kdekdo, že nejsem nic než bídna hříšnice, mnohem horší, nežli vrah na kříži! Poté se uklidnila. Zatím přišel vikář Hilgenberg, jenž se rovněž u ní modlil. Stařec klečel na modlitbách u jejího lůžka dobrou hodinu."

Kolem půlšesté šel do jejího příbytku Poutník. Zpovědník právě zavíral okenice a pravil: „Nastává konec!" V jizbě zastihl sestru, bratra a neteř umírající, vikáře Hilgenberga, sestru zpovědníkovu a paní Klimentu Limbergovou, její bývalou domácí paní. Klečeli a modlili se. Dveře malého výstupku, ve kterém nemocná ležela, byly otevřeny, aby snadněji dýchala. Hořela hromnička. Ležela, zpola sedíc, ve svém pleteném lůžku. Dech měla krátký. Obličej vyjadřoval svrchovanou vážnost. Oči byly upřeny na Ukřižovaného. Za chvíli vytáhla pravou ruku zpod pokrývky a položila ji na ni. Zpovědník ji těšil a dával jí často políbiti kříž. Po každé vyhledala rty pokorně nohy Ukřižovaného, nedotýkajíc se nikdy hlavy nebo boku, a vzala nohy mezi rty. Poté se zdálo, že chce ještě něco říci zpovědníkovi. Až do konce mluvila s ním velmi poslušně a to ihned, jakmile se jí otázal. Všecky poslal z jizby ven. Poutník ji spatřil živou naposledy. Když vešel do sínky mezi ostatní, kteří sedíce a klečíce se modlili, odbíjela osmá. Zpovědník vypravoval, že mluvila o nějaké maličkosti, ze které se už

zpovíдалa, a že poté pravila: „Teď jsem tak klidná a mám takovou důvěru, jako bych jakživa nebyla udělala hříchu.“ Políbila ještě kříž. Zpovědník se modlil modlitby za umírající. Několikrát zavzdychla: „Pomoz, o Pane! Pomoz, Pane Ježíši!“ Zpovědník jí podal do pravice hromničku a zacinkal loretánským zvonečkem, kterým od nepaměti se v Agnetenbergu zvonila hodinka, umřela-li některá z jeptišek, a pravil: Umírá. Bylo půl deváté.*) Přistoupiv k lůžku, viděl Poutník, že byla schoulena na levý bok, hlavu majíc skloněnou na prsa, pravici položenou na ložní pokrývce. Zázračnou to ruku, již nebeský rozdělovatel obdaril neslýchanou milostí, aby hmatem poznávala všecko svaté a vše Církvi posvěcené, milost to, která asi co svět světem stojí nebyla udělena! Poutník uchopil tuto ruku; byla studená a už nežila, tento duchovní nástroj smyslu, který v celé přírodě vyhledával a také nalézal posvěcenou hmotu, i kdyby byla pouhým práškem. Byla mrtva tato dobročinná ruka, která nakrmila tolik hladovějících a přioděla tolik nahých. Byla studená a mrtvá. Zemi byla odňata milost. Naše to vina! Před několika lety pravila zpovědníkovi ve vidění,**) aby po její smrti jí odňal pravici. Poutníkovi se zdá, že při tom pravila, že i po smrti, bude-li oddělena od těla, na rozkaz pozná svatou věc. Také vypravovala jednou vidění, jak ležela před kostelem v rakvi bez rukou, a jak její ruce pöletovaly v kostele za svatými věcmi.

*) Den její smrti připadl na pondělí před Devítíkem.

**) Viz II. díl str. 96.

Zpovědník pravil, že až do jejího skonání myslil na ono dříve pronesené slovo, obávaje se, aby ho teď neopakovala. „Snad to neučinila proto, poznamenal, že na mně pozorovala velikou bázeň, aby toho nežádala.“

Druhého dne se odebral Poutník do Haltern a Bocholtu, odkudž se vrátil zpět do Dülmenu až koncem měsíce. Limberg a Wesener svědomitě splnili prosby umírající, aby totiž její tělo po smrti nebylo podrobena nižádné prohlídce. Ustrojení mrtvoly do rakve svěřil Limberg ženě svého bratra Klementa, již ani Poutník nemohl odepřítí svědectví, že „pro úkon ten nemohlo se naléztí rukou pokornějších, neboť to pokládala za věc velmi vážnou a za milost a vyznamenání“. Později svědčila: „Ve středu dne 11. odpoledne zabalila jsem mrtvolu do velikého prostěradla, tak si to přála, a přenesla jsem ji se smrtelného lůžka na mechovou matraci; nohy byly pevně skříženy. Rány na nohou a rukou, jak jsem viděla, byly rudější a zřetelnější než obyčejně. Když jsem ji pozdvihla, vyřinula se jí z úst krev a voda. Všecky údy byly měkké a ohebné. Ve čtvrtek v poledne přinesli rakev. Měla velmi přívětivé vzezření. Chtěla míti prajednoduchou rakev bez ozdob; ale přece udělali hezkou rakev. V pátek o půl deváté byla pohřbena. Na pohřbu bylo tolik lidí, že není pamětníka takového pohřbu v Dülmenu. Na pohřbu byli všichni kněží, všichni občané, všecky školní děti a všickni chudí.

Dne 11. února dal P. Limberg chudé nádenici almužnu, aby se svými dětmi po devět dní konala

křížovou cestu za nebožku. Poutníkovi dal o tom toto vysvětlení: „Několik dní před smrtí mi nemocná uložila, aby vikář Hilgenberg devět dní v kapli svaté Anny sloužil za ni Mše svaté a aby před obrazem tam za ni hořela svíce; rovněž si přála, aby nádenice s dětmi konala za ni devět dní křížovou cestu. Ale křížové cesty jsem nedal konati, poněvadž nebylo příhodné počasí. Nemocná nemohla věděti, že jsem toho opomenul, ale krátce před svým skolem pravila: O jednu věc jste mne přece připravil: neřekl jste té ženě, aby konala křížovou cestu!”

Vyslechněme teď ještě jiné svědky o její poslední hodině. Ve Wesenerových denících se o tom vypravuje: „Celou zimu trpěla děsně očima. Když jsem obvyklými prostředky rozehnal vnější zápal, zuřily bolesti v bulvě. Žádný z užitých léků nepomáhal, což v ekstasi dosti zevrubně vysvětlila, prohlašujíc, že také toto utrpení bylo převzatou prací, jež musila býti o Vánocích skončena. Vskutku na druhý vánoční svátek bylo po bolestech; naproti tomu se dostavil bolestivý křečovitý kašel. Smrt předvídala určitě několik neděl. Proto se čtrnáct dní před smrtí rozloučila velmi příkladně s nejbližšími příbuznými, pro něž si k tomu konci vzkázala; utěšovala je myšlenkou na brzké shledání, a propustila je pak, prosíc jich, aby teď už k ní nechodili. Poslední týden už téměř nemluvila, leč se zpovědníkem; svůj slabý život věnovala vnitřní modlitbě; ale jsouc až do posledního dechu ponořena do největších bolestí, zachovala si svou železnou trpě-

livost a své laskavé chování, a nemohouc už mluvit, tiskla nám přívětivě ruce.

Dne 9. února při své ranní návštěvě shledal jsem ji nevýslovně bídou. Časté chrchlání vázlo, naříkala si na bolesti v boku, a přesvědčil jsem se, že v noci se přidružil nový zánět pohrudnice. V nevýslovné bídě ztrávila čas až do čtyř odpoledne, pak, jak se zdálo, skončil se její zápas, nastalo ochrnutí plic. Tváře jí vpadly, puls ustal a končetiny byly studené jako led. Tu se nemocná zase rozveselila a mluvila ještě skoro až do svého skonu, který konečně nastal po osmé hodině za plného vědomí."

Vikář Hilgenberg oznamoval 10. února Söntgenové: „Dokonala běh, zachovala víru a teď má korunu, naše milá přítelkyně. Její konec jako její život byl příkladný. Celou zimu trpěla více, jako vůbec její život byl ustavičným utrpením. Před týdnem mi pravila: Až budu umírat, buďte u mne, a včera večer o šesté si vzkázala pro mne, a o půl deváté skonala klidně, políbivši častokráte kříž. Zpovědník Limberg se od ní ani nehnul, zatím co Brentano, žena K. Limberga, ošetřovatelka Wisingová, Gertruda Emmerichová, její bratr a malá neteř dleli v přední jizbě, oddáni jsouce tiché modlitbě. Nějakou chvíli před smrtí si přála něco říci P. Limbergovi; když to bylo vyřízeno, povolal nás všechny ke smrtelnému lůžku, řka: Vizte, umírá! Klidná byla její smrt. Citelně dotýká se nás všech její zesnutí, než ujišťuji, že z její smrti jsem se v duši zaradoval. Zvítězila, přemohla svět. Modlete se se svými tamějšími přáteli

za zvěčnělou, ač má-li toho potřebí. Doufám, že oroduje za nás."

A 16. února. „Na Vaše řádky jest mi odpověděti, že pohřeb byl v pátek, dne 13. Mrtvola nebyla otevřena, čehož by pan Wesener nebyl ani snesl. Ode dne její smrti až do 12. odpoledne bylo tělo pouze přeneseno s postele. Její tváře na obou stranách měly ještě ruměnce; ale že na smrtelné posteli pila více vody než obyčejně, vytryskla jí z úst a z nosu, ano i na hlavě bylo viděti nějakou krvavou vlhkost. V rakvi ihned byla přikryta, neboť mnoho zvědavců si ji přálo viděti po smrti, což však bylo dovoleno jenom málokomu. Ačkoliv nebožka určila, aby se její pohřeb konal bez okázalosti, neboť si přála, aby se nebralo bratrstvo ani školní mládež, a aby nebyla zpívána Mše svatá, byl přece počet těch, kteří ji vyprovodili, tak veliký, že není člověka, který by pamatoval tak velikého množství, a v kostele bylo tak nabitó, jako bývá v neděli. Všichni byli vroucně pohnuti a stále ještě litují její smrti. P. Limbergovi, jenž Vás srdečně pozdravuje, přednesl jsem Vaše přání, i ujišťuje, že záhy přijde do Münsteru. V sobotu byl u pana děkana nějaký člověk, jenž z příkazu Holanďanů kupoval mrtvolu zvěčnělé za 4000 zlatých, oblašuje, že prý má dovolení od pana vrchního presidenta Vinkeho, jakož i od pana místovikáře, kterýžto návrh však, jak jest slušno, byl zamítnut. Necht' Bůh jí popřeje pokoje, bylat už v životě dosti znepokojována."

O zamýšleném zakoupení mrtvol vyžádal si

Poutník od děkana Rensinga zevrubnějšího vysvětlení. Poutník vypravuje: „V neděli 29. února se odebral Poutník k děkanu Rensingovi, aby si s ním promluvil o náhrobku na hrob zemřelého. Otázal se ho také na kupování mrtvol, načež mu děkan podal tuto zprávu: Večer po pohřbu byl u mne münsterský kupec H., jenž z příkazu jistého Holandana nabízel se zaplatiti za mrtvolu rodině Emmerichové nebo dülmenskému farnímu kostelu čtyři tisíce holandských zlatých. Také pravil, že místovikář a president Vinke nemají prý nic proti tomu, o čemž jsem však pochyboval. Ale na mou otázku, co by asi dělal s mrtvolou, která už hnije, upustil od koupě. Tak mluvil tento muž, jenž uměl tak mistrně měniti barvu; ale Poutník mluvil přesvědčivě o velikých milostech, kterými byla nebožka vyznamenána, načež Rensing odvětil: Ano, jistě jest jedna z nejznamenitějších osob století! avšak, ačkoliv byla ovečkou jeho stádece, neučinil k ní ani kroku. A přece, ačkoliv ho neurazila, vzkázala mu před svým skolem, prosíc ho za odpuštění! Ale on, jenž krče rameny a otáčeje se po vládním větru, způsobil jí tolik utrpení, on, jenž jednou psal v její prospěch, a pak dal v Münsteru do oběhu dvojsmyslný rukopis o ní, on neměl co na tuto prosbu odpověděti! Nic ho nevyburcovalo z jeho prazvláštní střízlivosti. O jejím pohřbu, když kdekdo byl pohnut, tlachal prý vesele s jinými přede dveřmi. Pozoruhodným se zdálo Poutníkovi, že děkan, jenž na počátku rozmluvy prohlásil, že bez dotazu u duchovní vrchnosti nelze na hrob dáti kamene,

a že bez dovolení této vrchnosti nikterak nelze otevřítí hrobu, přecnakonec pravil: Přijde-li na hrob náhrobek, bylo by dobře dříve se přesvědčiti, je-li tam ještě mrtvola.”

Soudě z těchto slov, uvěřil asi také Rensing pověsti, že prý jakýsi Holanďan vykopal tajně mrtvolu z hrobu, kterážto pověst se roznesla tak rychle a v Dülmenu způsobila tolik zlé krve, že vrchnost neviděla zbylí, než otevřítí hrob, aby se přesvědčila, že mrtvola tam jest. Dne 26. března 1824 psal o tom vikář Hilgenberg Söntgenové: „Oznamuji Vám, že s 21. na 22. tohoto měsíce p. purkmistr Möllmann za přítomnosti policejních zřízenců a truhláře Witteho poručil dvěma hrobařům, jak nebožka už za života předpověděla, aby otevřeli její hrob, a že mrtvola byla nalezena ještě takovou, jak tam byla uložena. Před pohřbem byla zabalena do prostěradla tak, že bylo viděti hlavu pouze zpředu. Z úst se vyprýštila načervenalá voda, před smrtí vypitá, a na obou tvářích se ukázaly dvě narudlé skvrny; také obličej se jevil v rakvi krásnější než ve smrti. Otevřevše vykopanou rakev, shledali, že mrtvola, již před šesti nedělemi opustila duše, jest ještě neporušena, než obě vzpomenuté skvrny že pobledly. Také jízvy ran na nohou bylo ještě viděti. Ale rukou, které s tělem byly pevně zabaleny prostěradlem, nespatriili. Na temeni hlavy zpozorovali načervenalou vlhkost, rovněž i po bocích těla. Vzpomenutí lidé se obávali zápachu, proto si zapálili dýmky, purkmistr Möllmann si držel u nosu kapesník; ale toho nebylo třeba,

ježto nevydýcházel z ní zápach. Pan purkmistr, jenž měl rozkaz od vysoké vlády, musí jí podati o tom zprávu; a teď smýšlená pověst zapadne. Slečna L. Henselová zasadila na hrob růži a několik květín. Věřím, že Pán ozdobí zvěčnělou na věky nepomíjející korunou a že přijme její přímluvu za nás."

Už několik dní předtím dala hrob otevřítí, arci tajně, právě jmenovaná slečna, jsouc jednak postrašena řečenou pověstí, jednak toužíc ještě jednou spatřiti obličej zvěčnělé, jíž si tolik vážila. „Bylo tomu už pět neděl, psala spisovateli, co odpočívala v zemi, nicméně nebylo pozorovati ni nejmenšího mrtvolného zápachu. Prostěradlo bylo vlhké, jako by bylo právě vypráno, a přiléhalo těsně k údům. Seno, na kterém ležela, už bylo všecko ztuchlé a zplesnivělé. Rysy jejího obličejce byly příjemné. Nebylo na něm nejmenšího znetvoření, a její postava zahalená do prostěradla, zůstavila ve mně pohnutlivý, nezapomenutelný dojem. Vstrčila jsem jí pod blavu olověnou deštičku, na níž bylo vyryto její jméno a den její smrti."

Po třetí byl její hrob otevřen dne 6. října 1858, o čemž poslal kapitolní děkan Krabbe spisovateli zprávu tohoto obsahu: „Dne 6. října 1858 byl za přítomnosti biskupského komisaře a apoštolského notáře pana Bernarda Schwelinga, pana děkana Kramera z Dülmenu a mnoha jiných kněží otevřen hrob zvěčnělé Emmerichové. K tomu dal už před lety první podnět P. Pelliccia z řádu Milosrdných Bratří, navštívil svou staříčkou, zde

v Münsteru žijící matku. Vypravoval o veliké úctě, již se zvěčnělé A. K. Emmerichové v Římě dostává, a divil se, že ve Vestfalsku tak málo o ní slyší. Odcestoval také do Dülmenu, aby spatřil hrob zvěčnělé, byl velice udiven, že na něm nenalézá ani kříže, i projevil úmysl, že navrátě se do Říma, uspořádá tam mezi jejími ctiteli sbírku na její pomník. Tyto sbírky vykonaly osoby z vysoké římské šlechty, a když sem byla zaslána, svolil nejdůstojnější pan biskup, aby na hrobě byl postaven kamenný, gotický kříž a pro položení základů byl hrob předsvědky otevřen. Když byl hrob otevřen, nebylo nalezeno z rakve nic než jediný hřeb. Když lidé pečlivě odklízejíce zem, přišli na kosti, přivolali z blízké nemocnice dvě milosrdné sestry, jež vybíraly z jámy kost po kosti a podávaly je přítomným lékařům, Dru Wiesmannovi a Dru Wesenerovi, jehož otec léčil zvěčnělou Emmerichovou v posledních deseti letech jejího života. Oba lékaři poznali, že kosti jsou kosti z ženského těla, načež milosrdné sestry je uložily do nové rakve z dubového dříví. Ponenáhlu našly úplnou kostru v přirozené poloze vyjímaje pramalé částky, které zpráchnivěly a smísily se se zemí. Rakev s kostmi odnesly milosrdné sestry, jsouce provázeny ostatními osobami, jež byly přítomny vykopání, do nemocnice, tam byla pevně zabeďněna a zapečetěna. Když potom hrob byl cihlami vyzděn, byla tam rakev z nemocnice v procesí přenesena. Hrob byl znovu vykropen, pak byla rakev do něho spuštěna, načež byl hrob cihlami překlenut. Na

klenutí byl položen starý náhrobní kámen, a nad ním postaven prostý kříž."

Za několik let poté byla celá vnější prostora náhrobní ohrazena krásnou železnou mříží a bylo tam postaveno několik klekátek, na nichž jest zhusta viděti lidi, pohroužené v nábožnou modlitbu.

Když v březnu 1824 Poutník se svými papíry odešel z Dülmenu navždy, bolest z utrpené ztráty zapudila z duše všeliké rozladění. Jeho loučení s P. Limbergem, Dr. Wesenerem, s vikáři Hilgenbergem a Niesingem, jakož i s rodinou mědikujce Meineru bylo tak smířlivé a zatlačilo dokonce i jakoukoliv vzpomínku na dřívější rozladění tak dokonale, že všickni mu byli až do smrti oddáni ve věrné lásce, jak zřejmo z četných dopisů, které dostával rok co rok z Dülmenu. Tak dne 18. března 1825 psal mu Wesener: „Od zdejších přátel jste zvěděl, že jsem byl nad hrobem. Pouze o jediné věci, která se Vám i mně zdá nejlepší, se zmíním: o dokonalém duševním míru, který jsem si zachoval v největším utrpení, přimknuv se pevně k Pánu Ježíši a přijímaje jeho svátosti. P. Limberg a vikář Niesing byli mými nejvěrnějšími pomocníky, oba byli spokojeni s mou trpělivostí a radovali se z útěchy víry, jež mi ulehčovala má největší utrpení. Mé uzdravení, když už sám a všichni mne pokládali za ztracena, počalo se od té chvíle, když má žena, bylo to v lednu ráno o čtvrté hodině, běžela na hřbitov a tam ve svrchované bídě vzývala drahou Emmerichovou o přímluvu. Ó drahá, dobrá duše!

co jsem se za své nemoci navzpomínal na tvá bezejmenná utrpení!"

Počátkem roku 1832 psal Poutník osobnosti, jíž si velice vážil: „Klopotně pokračuji v líčení prvního čtvrtletí svého pobytu u Emmerichové, což jest mi velmi obtížno pro množství osobních vzpomínek."

A jiný dopis, adresovaný téže osobě, zakončil slovy: „V největší opravdovosti a důvěrnosti prosím Vás o tuto modlitbu pro sebe: 1.) aby se Bůh ráčil nade mnou ustrnouti a dáti mi milost a sílu, abych ho neurážel svým jazykem tak často a tak trpce, neboť dokonce často a snadno se dávám strhnouti, že o jiných bez potřeby a užitku mluvím neprozřetelně a nelaskavě. Toť cosi, co mě denně téměř uvádí v zoufalství. 2.) Aby Bůh mě tak dlouho ráčil zachovati na živu, až bych dokončil své práce a svůj majetek určil ve prospěch chudých."

Za několik měsíců poté dal do tisku „Přehořké Utrpení Pána našeho Ježíše Krista", sestavené z deníků, s „Krátkým nástinem životopisným Omilostněné".*) Avšak k uveřejňování dalších prací nechtěl se přesrychlé rozšíření a požehnané působení „Přehořkého Utrpení" odhodlati: sháněl se po mladších pracovnících, jimž by důvěřivě zanechal své papíry k vydání. Tak ještě téhož roku psal G. G.: „Přál bych si, abychom nebyli tak daleko od sebe; pak bych Tobě a Fr. W. odevzdal své deníky s nějakým kapitálem k vydání; ale z dálky to nelze provésti. Jest totiž

*) Sulzbach 1833.

potřebí častých rozmluv, abychom se dohodli, velikého pořádku a obezřetného jednání; neboť nejlepší věci jsou tak něžné, jako pylové kresby na křídlech motýla. Skloněn nad pokladem lehoučkých lístků, jichž chráním, sedím samotný jak na poušti, vzdouvající se nesčetnými písčnými náspy, a hynu touhou ve víru světa." Ale práce, které jim ukládala jejich povolání, nedovolovaly těmto přátelům, aby vzali na sebe obtíže, s vydáním spojené. A ježto ani jiné pokusy Poutníkovy, nalézt vydavatele, z podobných příčin nevedly k cíli, rozžehnal se s životem dne 28. července 1842 v pevné důvěře, že Bůh nedopustí, aby onen poklad, plod to tolika utrpení, nebyl vykopán. Jeho veliká duše nemohla se nikdy odhodlati, aby z deníků vymazal třeba jen jedinou řádku nesčetných žalob a obviňování nemocné a jejího okolí, by příští vydavatel co nejdokonaleji jako očitý svědek poznal všechny události a soudil nestranně dle pravdy a spravedlnosti. Také bratr Poutníkův, jenž přežil ho o deset let, dlouho měl deníky v rukou a prohlédl je velmi zevrubně, nechal všechno beze změny, aby to vydávalo svědectví o všech okolnostech, postaveních a poměrech, za nichž bylo Omilostněné dovršiti životní úkol.

J. M. J.

O B S A H

1. V jakých poměrech žila A. K. od roku 1820	9
2. Návěštná vidění	24
3. Obraz umírajícího slavíka	40
4. A. K. jest převedena do nového obydlí	80
Záchrana v nebezpečích	121
Převzetí bolestí z utržených ran	124
Bolavé oči	126
Převzatá pokušení	126
Utrpení pro kajícíníky	133
5. Poslední dnové a smrt A. K. Emmerichové	140

NIHIL OBSTAT

Pragae, 25. Novembris 1918

Dr. Carolus Vrátný,

ensor

IMPRIMATUR

Ex archiep. Ordinariatu

Pragae, 27. Novembris 1918

Dr. Mauritius Pícha,

vicarius generalis

Tato kniha vyšla jako 89. svazek

DOBRÉHO DÍLA

v srpnu l. P. 1927

Tiskem Pokorného a spol. v Brně

Na skladě u Marty Florianové

ve Staré Říši na Moravě

Podobiznu ctih. A. K. Emmerichové

od Steinle

reprodukovala světlotiskem Unie

Vytištěno

A 30 ex. na ručním bílém

B 50 ex. na holand. japonu

C 300 exemplářů na velínu

D 1000 ex. na bezdřevém;

z nich tento jest

492.

DEO GRATIAS